

M. I. BAKANOV

ÜLESANNETE KOGUMIK

KAUBANDUSETTEVÕTETE
JA -ORGANISATSIOONIDE
MAJANDUSLIKU TEGEVUSE
ANALÜÜSIKS

EESTI RIIKLIK KIRJASTUS

A-19470 II

M. I. BAKANOV

ÜLESANNETE KOGUMIK

KAUBANDUSETTEVÕTETE JA -ORGANISATSIOONIDE MAJANDUSLIKU TEGEVUSE ANALÜÜSIKS

*NSV Liidu Kõrgema Hariduse Ministeeriumi poolt
lubatud kõrgematele majandusteaduslikele õppe-
asutustele*

EESTI RIIKLIK KIRJASTUS
TALLINN 1952

Originaali tiitel:

М. И. Баканов.

Сборник задач по анализу хозяйственной деятельности торговых предприятий и организаций.

Москва — Госторгиздат — 1950.

Tõlkinud F. Sauks.

2

Tartu Riikliku Ülikooli
Raamatukogu
19830

E E S S Ö N A

Kaubandusettevõtete ja -organisatsioonide majandusliku tegevuse analüüsi viiside ja võtete uurimine on seotud vajadusega omandada teatud praktilisi kogemusi töötamiseks jooksva arvestusega ja operatiivse, statistilise ning raamatupidamise aruandluse materjalidega.

Analüütilist praksist moodustavateks põhielementideks on oskus majanduslikult õigesti „lugeda” arvestuse ja aruandluse andmeid, välja tuua majandusliku tegevuse tähtsamad näitajad, aru saada nende majanduslikust mõttest, vastastikusel seosel ja sõltuvusest, koostada vajalikud tabelid ja graafikud ning lõpuks — teha õiged järeldused plaaniliste ülesannete täitmisest.

Iga arvepidamis-, statistika, plaanimis- ja finantsalal töötav ökonomist, iga administraator ja majandusala töötaja peab täiuslikult valdama majandusliku analüüsi meetodikat ja tehnikat.

V. I. Lenin kirjutas 1921. a. artiklis „Ühtsest majandusplaanist”: „... on vajalik, et ökonomistid, literaadid ja statistikud ei lobiseks üldiselt plaanist, vaid uuriksid detailselt meie plaanide täitmist, meie vigu selle praktilises täitmisel ja nende vigade parandamise viise. Ilma sellise uurimiseta meie olemel pimedad... Asjalik ökonomist tühistel teesidel asemel asub aruannete, arvude, andmete uurimise kallale, analüüsib läbi meie praktilised kogemused ja ütleb, et viga on seal ja seal, parandada tuleb teda nii. Sarnase uurimise alusel asjalik administraator paneb ette isikute ümberpaigutuse, aruandluse muutmise, aparadi ümberkujundamise või viib selle ise läbi.”¹

Spetsiaalse valikuga ülesannete, näidete ja harjutuste kogumik omab suure tähtsuse kaubandusettevõtete ja -organisatsioonide majandusliku tegevuse analüüsi meetodika ja tehnika omandamiseks.

Käesolevasse kogumikku on sisse võetud teemade järgi praktilised materjalid kõrgematele majanduslikele õppeasutustele kursuse „Majandusliku tegevuse analüüs” kinnitatud õppekavale ettenähtud vastava alljaotusega. Kogumiku materjali võib kasutada ka plaanimis- ja arvepidamisala töötajate kvalifikatsiooni tõstmise kursustel.

Suurem osa ülesandeid on pühendatud kursuse tähtsamatele

¹ V. I. Lenin, Teosed, XXVI köide, lk. 172, 173.

teemadele: kaubakäibe analüüsile, käibekulude analüüsile ja finantsnäitajate analüüsile.

Kogumik on koostatud Kaubandusministeeriumi süsteemi kuuluvate ettevõtete ja organisatsioonide tegelike materjalide põhjal. Kuid seoses sellega, et praktilised andmed tulid õppe-eesmärkidele kohandamiseks meetodiliselt ümber töötada, ei saa neid kasutada informatsiooni materjalina. Kõik arvulised näitajad on vabalt valitud.

I PEATÜKK

ANALÜÜSI ÜLDVÕTTED

§ 1. Analüüsiks kasutatavate aruandeliste andmete kontroll

Ülesanne Nr. 1 +

Aasta lõpuks koostatud jaekaubandusettevõtete bilanss sisaldab järgmisi andmeid (tabel 1):

Tabel 1

Kontode numbrid	Kirjete nimetus	Summa (rublades)
Aktiva		
009	Kaubad jaettevõtetes	415 606
012	Täiendkulud kaubavarule	3 257
013	Tühi ja kauba all olev taara	7 688
025	Kassa	763
026	Arvelduskonto Riigipangas	120 357
112	Pakkimis- ja muud materjalid majanduslikeks vajadusteks	40 416
054	Arveldused riigieelarvega maksude, lõivude ja muude arvelduste alal	26 004
028	Amortisatsioonifondi eriarve Riigipangas	1 110
085	Põhivahendid	68 674
091	Lõpetatud kapitaaltööd renditud põhivahendite alal	37 407
076	Arveldused riigieelarvega kasumist eraldamiste alal	84 039
Bilanss		805 321
1	2	3
Passiva		
180	Laenud kaupade hooajaliseks kokkuostuks	50 000
152	Kaupade hinnatäiend jaemüügihindadeni	31 271
041	Hankijad arvelduste alal	212 062
046	Majandusorganisatsioonid, asutised ja isikud muude arvelduste alal	13 090
048	Töölised ja teenistujad	20 525
134	Tasumisele kuuluvad sisemised arveldused	35 523
142	Amortisatsioonifond kapitaalremondiks	1 110
133	Arveldused eraldatud põhi- ja käibevahendite alal	191 228
231	Kasumid aruandeaastal	250 512
Bilanss		805 321
150	Põhivahendite kulumine	27 432

Oiendis Nr. 5 põhivahendite liikumise kohta (mis lisatakse bilansi juurde) on näidatud, et aasta alguses oli põhivahendeid 90 353 rbl. ja aruandeaasta jooksul tuli sisse 4 700 rbl.

Aruandelises tabelis „Kasumid ja kahjumid” on järgmised andmed: käibekulud — 806 880 rbl., mahaarvamised ja muud kahjumid — 32 849 rbl., kasum kaupade realiseerimisest (realiseeritud hinnatäiend) — 1 089 665 rbl., muud kasumid 1 121 rbl.

Aruandelises tabelis „Kauba realiseerimine ja väljamine” on kogu tulemus kauba realiseerimisest ja väljamisest näidatud summaga 1 089 065 rbl.

Aruandelises tabelis „Jaemüügi kulud” on käibekulude summa 809 880 rbl.

Nende bilansi- ja aruandeliste tabelite andmete alusel tuleb kontrollida arvulisi andmeid (kindlaks teha näitajate vastastikune side) ja määrata aruandeliste materjalide kõlblikkus analüüsi eesmärkideks.

§ 2. Aruandeliste andmete „lugemine”

Ülesanne Nr. 2 +

Allpool toodud (vt. tabel 2) andmete alusel teha suusõnaline otsus universaalkaupluse kvartali kaubakäibe plaani täitmise kohta.

Tabel 2

Näitajad	Plaan	Tegelik	Plaani täitmine (%-des)
	(tuhand. rublades)		
Kaupade laoseis aruandeperioodi alguses	70 500	73 000	103,5
Kaupade saamine	84 000	87 000	103,6
Kaupade realiseerimine	84 500	90 000	106,5
Muud kaupade väljaminekud	4 600	6 000	130,4
Kaupade laoseis aruandeperioodi lõpuks	65 400	64 000	97,9

Ülesanne Nr. 3 √

Teha suusõnaline otsus tabelis 3 toodud andmete alusel kaubakäibe mahu, käibekulude suuruse ja taseme dünaamika kohta, samuti määrata ka nende näitajate vahelised seosed.

Tabel 3

Näitajad	Kvartalid			
	I	II	III	IV
Kaubakäibe maht (tuhandetes rublades)	36 400	42 300	45 100	49 600
Kaubakäibe mahu dünaamika (%-des)	100	116	124	136
Käibekulude summa (tuhand. rublades)	1 200	1 350	1 400	1 460
Käibekulude summa dünaamika (%-des)	100	113	117	122
Käibekulude tase (%-des käibest)	3,30	3,19	3,10	2,94
Käibekulude taseme dünaamika (%-des)	100	97	94	89

Ülesanne Nr. 4

Anda suusõnaline hinnang tabelis 4 toodud andmete alusel põhi- ja käibevahendite kasumite efektiivsuse kohta umbes ühesugustes tingimustes töötavates restoranides.

Tabel 4

Restoranid	Põhi- vahendid (tuh. rbl.)	Käibe- vahendid (tuh. rbl.)	Oma- toodangu väljalase (tuh. rbl.)	Toodangu suurus (rublades)	
				põhi- vahendite	käibe- vahendite
				iga 1000 rubla kohta	
Nr. 1	450	990	7 940	17 644	8 020
Nr. 2	250	530	5 300	21 200	10 000
Nr. 3	230	520	5 570	24 217	10 712

Ülesanne Nr. 5

„Lugeda” allpool toodud (vt. tabel 5) toiduainete jaekontori bilanss, iseloomustades olemasolevaid muudatusi aktivas ja passivas, ja teha üldine kokkuvõte kaubandusorganisatsiooni finantsilisest seisundist.

Tabel 5

Aktiva ja passiva jaod	Aasta alguseks	Aasta lõpuks
Aktiva		
1. Kaupade, toorainete ja valmistoodete varud	94 670	95 078
2. Omavahenditega täielikult kaetud normitavad aktivad	23 580	23 615
3. Muud kaubalis-materiaalsed väärtused	1	9
4. Sihtkrediteerimise objektid	20 890	25 830
5. Deebitorid ja muud aktiva kirjed	10 088	2 489
6. Kapitaalehitus ja kapitaalremont	670	174
7. Põhi- ja eraldatud vahendid	97 811	25 490
Bilanss	247 710	172 685
Passiva		
1. Laenud ja regulatiivid kaupade, tooraine ja valmistoodete varudele	4 997	5 653
2. Krediidid kaubakäibe alal	27 369	10 460
3. Laenud muude kaubalis-materiaalsete väärtuste alal	—	—
4. Riigipanga sihtkrediidid	17 212	20 522
5. Kreditorid, erifondid ja muud passiva kirjed	71 406	83 024
6. Sihtfinantseerimine ja sihtlaekumine	9	8
7. Muud regulatiivid	—	3
8. Kapitaalmahutuste finantseerimine	457	52
9. Omavahendid	126 260	52 963
10. Püsivad passivad	—	—
Bilanss	247 710	172 685
Õiend Nr. 1		
Püsivate passivatega võrdsustatud vahendid arveldustes	11 901	7 191

§ 3. Andmete rühmitamine ja nende paigutamine tabelitesse

Ülesanne Nr. 6 ✓

Tabelis 6 on toodud 100 universaalkaupluse kaubakäibe aasta-mahtu iseloomustavad andmed (milj. rublades).

Tabel 6

142,9	27,6	146,0	103,5	95,5	51,0	230,7	216,5	145,6	99,7
31,5	172,7	47,6	22,0	34,0	305,6	91,5	71,4	24,4	94,1
45,7	53,8	127,7	210,7	77,7	148,7	375,0	19,7	193,5	81,5
65,6	104,9	85,8	33,8	60,8	284,8	29,3	153,6	126,8	175,8
72,1	82,0	40,9	36,9	84,9	195,9	23,8	106,8	44,0	52,6
249,2	17,1	110,5	21,6	49,6	151,0	161,0	28,0	35,9	48,3
20,5	125,1	83,1	41,1	76,4	56,4	203,9	46,9	157,2	269,4
93,3	26,2	74,3	58,2	78,2	39,2	326,1	108,2	275,1	37,2
32,4	55,5	80,3	42,5	241,5	98,5	136,3	69,1	59,4	50,9
15,0	25,4	57,4	18,4	38,4	143,4	79,2	30,3	43,3	89,7

Toodud andmete alusel:

- 1) asetada universaalkauplused vastavalt kaubakäibe mahu suurusele;
- 2) arvutada intervallvahe suurus, võttes arvutuseks 9 intervalli;
- 3) koostada kaubakäibe mahu järgi variatsiooni rida;
- 4) iseloomustada universaalkaupluste suuruse järgi nende ositus.

Ülesanne Nr. 7 ✓

Kolme universaalkaupluse kohta on antud järgmised kaubakäibe ja käibekulude suuruse andmed (tuh. rubl.):

a) kaubakäive esimesel universaalkauplusel (vastavalt I, II, III ja IV kvartalil): 179 285, 263 875, 344 168, 372 305; teisel universaalkauplusel — 78 366, 114 609, 150 884, 169 713; kolmandal universaalkauplusel — 147 653, 216 653, 284 517, 331 715;

b) käibekulud:

esimesel universaalkauplusel: 6 885, 9 778, 12 493, 11 951
 teisel „ 2 978, 4 312, 5 598, 5 702
 kolmandal „ 5 818, 8 309, 10 435, 10 117.

Toodud andmete alusel tuleb:

- 1) välja arvestada käibekulude tase I, II, III ja IV kvartali eest iga universaalkaupluse kohta üksikult ja kogu rühma kohta;
- 2) koostada lihtne tabel, mis iseloomustab käibekulude taseme dünaamikat;
- 3) anda kirjalik otsus käibekulude taseme dünaamika kohta.

Ülesanne Nr. 8 ✓

Tabelis 7 on toodud andmed 25 kohaliku tööstuskaubastu kaubakäibe ja käibekulude kohta (miljonites rublades).

Tabel 7

Käive	Käibekulud	Käive	Käibekulud	Käive	Käibekulud
104,8	2,840	81,5	2,681	385,4	11,523
59,9	2,108	122,0	3,758	292,5	10,267
45,9	1,744	98,5	3,635	242,6	9,704
82,5	2,722	68,3	3,240	201,1	9,230
97,0	3,114	66,8	2,485	343,7	13,645
65,8	2,981	91,9	4,332	340,4	13,684
32,2	1,217	37,7	1,629	104,5	6,008
182,1	4,880	57,2	2,345	55,4	2,759
55,4	2,770				

Toodud andmete alusel:

1) jaotada kõik tööstuskaubastud kolme rühma: a) käibega kuni 75 milj. rbl., b) käibega 75—150 milj. rbl. ja c) käibega üle 150 milj. rbl.;

2) arvutada käibekulude tase iga tööstuskaubastu rühma kohta;

3) koostada rühmtabel ja saadud materjalide alusel jälgida käibekulude taseme muutusi sõltuvalt kaubakäibe mahu muutusest; seletada see sõltuvus.

Ülesanne Nr. 9 ✓

Tabelis 8 on toodud andmed 150 toiduainete kaupluse kaubakäibe suurusest aastas (tuh. rublades) ja müüjate arvust kauplustes.

Tabel 8

Käive (tuh. rbl.)	Müüjate arv	Käive (tuh. rbl.)	Müüjate arv	Käive (tuh. rbl.)	Müüjate arv
1	2	3	4	5	6
54 479	55	13 668	17	11 108	22
29 846	52	16 130	19	8 608	21
38 529	62	16 497	23	6 819	13
33 792	40	12 968	16	11 180	19
15 228	29	15 753	20	4 790	8
31 248	38	18 975	25	13 255	16
24 631	33	15 233	39	10 248	12
29 184	33	11 642	25	6 257	7
37 469	45	8 683	15	82 000	104
20 460	27	8 065	24	72 372	92
16 605	19	15 595	29	74 256	85
17 204	33	14 864	40	24 986	26
56 728	87	8 863	20	8 311	10
15 304	20	7 089	19	13 222	14
41 439	51	11 609	28	5 798	6
18 899	28	32 249	60	8 175	11
19 878	27	25 892	43	6 536	5
16 016	18	16 969	29	19 493	23

1	2	3	4	5	6
20 230	36	43 820	58	8 849	13
25 699	46	25 618	46	7 767	9
29 116	43	13 975	39	8 094	14
17 245	22	9 676	16	11 826	14
16 842	28	11 287	20	2 000	3
7 879	18	8 086	15	2 320	3
10 757	32	56 370	67	4 366	14
25 074	41	26 304	32	2 551	4
43 230	62	9 715	11	19 143	33
25 367	31	18 524	27	8 877	13
16 929	24	11 312	11	15 729	31
19 078	32	15 603	27	5 879	6
7 366	13	9 748	10	64 107	70
10 752	22	8 125	12	18 510	26
12 858	16	27 223	30	11 722	14
6 988	13	11 665	14	20 379	27
8 115	12	32 016	38	51 170	51
8 692	15	13 410	31	8 180	15
4 697	10	12 139	14	10 713	11
9 212	14	6 172	10	6 500	8
29 072	51	10 234	20	6 733	9
15 162	17	36 316	41	4 636	7
4 788	6	37 584	56	4 274	6
3 228	4	18 630	25	2 712	3
6 593	13	6 552	13	8 506	10
12 109	27	12 943	24	4 514	10
13 083	30	18 480	45	2 783	6
73 883	90	7 957	11	4 979	12
34 474	40	13 547	21	5 182	6
20 776	20	44 332	52	3 575	5
18 974	23	26 880	37	7 746	10
21 908	28	11 070	18		
44 678	54				

Toodud andmete alusel:

1) koostada kombineeritud tabel, rühmitades kauplused kahe tundemärgi järgi: kaubakäibe mahu (kuni 10 000, 10 000—30 000, üle 30 000 tuh. rbl.) ja müüjate arvu järgi (kuni 10, 10—25, enam kui 25);

2) näidata tabelis (koostatud rühmituste läbilõikes) kaupluste arv, kaubakäibe suurus, müüjate arv, ühe kaupluse keskmine kaubakäive, ja keskmine müüjate arv ühe kaupluse kohta;

3) analüüsida saadud tabel.

§ 4. Ahelasenduste meetod

Ülesanne Nr. 10 ✓

Tabelis 9 on toodud pakkematerjalide kulutust kuu jooksul iseloomustavad andmed tööstuskaupu realiseerivas kaupluses.

Tabel 9

Materjali nimetus	Plaan		Tegelik	
	kogus (kg)	hind ¹ (rbl.)	kogus (kg)	hind (rbl.)
Sidumisnõör	1 000	9,30	1 500	8,30
Pakkimispaaber	5 000	2,00	6 000	2,20

Toodud andmete alusel:

- 1) määrata kulutatud materjali väärtus (üksikliikides ja kokku) plaani järgi ja tegelikult;
- 2) määrata tegelikult ära kulutatud materjalide summa hälve plaanist;
- 3) arvutada ahelasenduste meetodiga koguse ja hinna muutumise mõju hälbe suurusele plaanist;
- 4) muuta näitajate asendamise järjestikkust ja määrata neis tingimustes ülaltähendatud tegurite mõju; võrrelda arvutuste tulemusi asenduste erinevatel järjestikkustel;
- 5) ära näidata ahelasenduste meetodi positiivsed ja negatiivsed küljed.

Ülesanne Nr. 11

Tabelis 10 on toodud andmed, mis iseloomustavad ühe universaalkaupluse nahkjalatsite käivet, keskmist varu ja käibekiirust kvartalis.

Tabel 10

Näitajad	Plaan	Tegelik
Käive (tuh. rbl.)	8 600	9 740
Keskmine varu (tuh. rbl.)	3 250	3 550
Käibekiirus (päevades) ²	34,0	32,8

Toodud andmete alusel:

- 1) määrata tegeliku käibevälte hälve plaanist;
- 2) arvutada ahelasenduste meetodiga käibe ja keskmise varu muudatuste mõju hälbe suurusele plaanist;

¹ Kogumikus toodud materjalide ja kaupade hinnad on vabalt võetud.

² Käibekiirus siin on määratud valemi järgi $C = \frac{L_k \times P}{M}$, kus C — käibe kiirus, L_k — keskmise kaubavaru summa, P — aruandeperiood päevades, M — realiseeritud kaupade käibe summa.

3) määrata käibe ja keskmise varu mõju, muutes näitajate asendamise järjestikkust;

4) võrrelda arvutuste tulemusi näitajate asendamise erineval järjestikkusel.

Ülesanne Nr. 12 ✓

Tabelis 11 on toodud universaalkaupluse kaubakäibe mahtu ja realiseeritud hinnatäiendi suurust iseloomustavad andmed kvartalilis.

Tabel 11

Näitajad	Plaan	Tegelik
Kaubakäive (tuh. rbl.)	79 000	87 000
Realiseeritud hinnatäiendi keskmine protsent	5,9	5,6
Realiseeritud hinnatäiendi summa (tuh. rbl.)	4 661	4 872

Toodud andmete alusel:

1) määrata realiseeritud hinnatäiendi tegeliku summa hälve plaanilisest;

2) mõõta kaubakäibe mahu kasvu ja hinnatäiendi keskmise protsendi alandamise mõju hälbe suurusele.

§ 5. Graafilised kujundid

Ülesanne Nr. 13 ✓

Tabelis 12 on toodud andmed, mis iseloomustavad Gastroonoomiakaupade Kaubanduse Peavalitsuse kolme kontori jaekäivet aastas (milj. rbl.).

Tabel 12

Kontorid	Jaekaubakäive	Sellest	
		tsentraliseeritud kaubafondide arvel	detsentraliseeritud kaubafondide arvel
Esimene	26,6	20,4	6,2
Teine	126,7	118,5	8,2
Kolmas	42,8	38,9	3,9

Toodud andmete alusel:

1) määrata tsentraliseeritud ja detsentraliseeritud allikate osatähtsus jaekäibes;

2) koostada tulpdiagramm Gastronoomiakaupade Kaubanduse Peavalitsuse esimese, teise ja kolmanda kontori kaubakäibe koostise iseloomustamiseks.

Ülesanne Nr. 14 ✓

Tabelis 13 on toodud andmed, mis iseloomustavad kahe restorani kaubakäibe koostist.

Tabel 13

Restoranid	Kogu kaubakäive (%-des)	Sellest		
		põhitoodang	muu omatoodang	ostetud kaubad
Nr. 1	100	13,98	28,71	57,31
Nr. 2	100	8,98	22,76	68,26

Toodud andmete alusel koostada sektoriline ringdiagramm restoranide Nr. 1 ja Nr. 2 kaubakäibe koostise iseloomustamiseks.

Ülesanne Nr. 15 ✓

Rea toidukaubastute viie aasta jaekäibe suurust iseloomustavad järgmised andmed (milj. rbl.)

1946. a.	3 173	1949. a.	13 554
1947. a.	4 876	1950. a.	17 162
1948. a.	7 275		

Toodud andmete alusel koostada:

- 1) joondiagramm (kõver) toidukaubastute kaubakäibe dünaamikast 1946.—1950. a. eest;
- 2) lintdiagramm toidukaubastute kaubakäibe dünaamikast samal perioodil.

Ülesanne Nr. 16 ✓

Koostada joondiagramm, mis iseloomustaks käibekulude taseme sõltuvust kaubakäibe mahust järgmiste universaalkaupluste andmete alusel:

	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Kaubakäive (milj. rbl.)	141	154	167	182	214	250
Käibekulude summa (tuh. rbl.)	6 472	6 752	6 811	7 038	7 577	7 780
Käibekulude tase (%-des kaubakäibest)	4,59	4,38	4,08	3,87	3,54	3,11

Ülesanne Nr. 17 ✓

Ülesande Nr. 6 lahenduse alusel koostada treppgraafik universaalkaupluste kaubakäibe suuruse iseloomustamiseks.

II PEATÜKK

KAUBAKÄIBE ANALÜÜS

§ 6. Hulgikäibe analüüs

Ülesanne Nr. 18

Tabelis 14 on toodud tööstuskaupade hulgikokkuostu baasi poolt saadetud vagunite ja konteinerite kogust (III kvartalis) iseloomustavad andmed (kuude ja dekaadide viisi).

Tabel 14

Kuud	Vagunid			Konteinerid		
	dekaadid			dekaadid		
	I	II	III	I	II	III
Juuli	6	9	20	73	92	89
August	3	13	19	100	75	59
September	8	10	13	83	85	94

Toodud andmete alusel:

- 1) koostada graafik baasi poolt kaupade vagunitega ja konteineritega saatmise rütmilisuse kohta;
- 2) analüüsida kaupade saatmist ja anda otsus kaubasaatmise rütmilisusest baasi poolt jaekäitistele.

Ülesanne Nr. 19

Tabelis 15 on toodud andmed kahe tööstuskaupade hulgibaasi kaubakäibe kohta (tuh. rbl.).

Tabel 15

Hulgikäibe liigid	Esimene baas				Teine baas			
	III kvartali eest		9 kuu eest		III kvartali eest		9 kuu eest	
	plaan	tegel.	plaan	tegel.	plaan	tegel.	plaan	tegel.
Laokäive	89,0	94,4	255,0	299,6	185,0	181,5	520,0	526,5
Transiitkäive	151,0	154,7	455,0	480,9	540,0	552,9	1 525,0	1 532,8
Kokku	240,0	249,1	710,0	780,5	725,0	734,4	2 045,0	2 059,3

Toodud andmete alusel:

- 1) arvutada plaani täitmise protsent;

- 2) määrata baaside lao- ja transiitkäivate osatähtsus;
- 3) teostada võrdlev analüüs hulgikäibe plaani täitmise kohta baaside poolt.

Ülesanne Nr. 20

Tabelis 16 on toodud andmed ühe hulgiettevõtte poolt realiseeritud kaupade koguse, hindade ja maksumuse kohta.

Tabel 16

Kaubad	Baasiperiood			Aruandeperiood		
	kogus (ts)	1 kg hind (rbl.)	summa (tuh. rbl.)	kogus (ts)	1 kg hind (rbl.)	summa (tuh. rbl.)
"a"	100	15	150	120	12	144
"b"	160	20	320	200	17	340
"c"	320	10	320	350	10	350
"d"	1 200	1	120	1500	0,9	135

Toodud andmete alusel:

- 1) arvutada hindade keskmine indeks;
- 2) arvutada kaubakäibe füüsilise mahu indeks;
- 3) arvutada kaubakäibe indeks;
- 4) kõrvutada aruande- ja baasiperioodi kaubakäibe maht (erinevate ja ühesuguste hindade puhul);
- 5) teha järeldused kaubakäibe muutumisest aruandeperioodil (võrreldes baasiperioodiga).

Ülesanne Nr. 21

Hulgikontori kaubakäivet iseloomustavad andmed (milj. rbl.) on toodud tabelis 17.

Tabel 17

Kaubarühmad	Kvartalid			
	I	II	III	IV
Bakaalkaubad	120,2	117,1	135,3	170,4
Vürtsid	6,7	11,3	13,0	8,9
Kuivatatud puuvili	155,7	89,5	25,3	24,9
Kondiitritooted	84,1	71,5	64,3	106,5
Veinid ja konjakid	42,6	86,0	68,0	64,6
Muud kaubad	51,2	63,1	47,6	44,6
Kokku	460,5	438,5	353,5	419,9

Toodud andmete alusel:

- 1) moodustada kaubakäibe dünaamilised (aeg-) read nii kontori kohta tervikuna kui ka üksikute kaubarühmade kohta;
- 2) kujundada kõverad, mis kujutavad graafiliselt dünaamilisi ridu;

3) märkida tarbijaskonna kaubanõudmise hooajalised kõikumised kontori poolt realiseeritavatele kaupadele; selgitada nende kõikumiste põhjused.

Ülesanne Nr. 22

Tabelis 18 on toodud toidukaupu realiseeriva hulgikontori kaubakäibe aastamahtu iseloomustavad andmed (milj. rbl.).

Tabel 18

Hulgikäibe liigid	Baasiperiood		Aruandeperiood	
	plaan	tegelik	plaan	tegelik
Kogu käive	1 180,0	1 221,9	1 600,0	1 672,3
sellest:				
ladudest	380,0	424,1	550,0	701,3
transiitkäibe vahendite mahutusega	490,0	384,4	570,0	569,9
transiitkäibe vahendite mahutuseeta	310,0	413,4	480,0	401,1

Toodud andmete alusel:

- 1) arvutada baasi- ja aruandeperioodi kaubakäibe plaani täitmise protsent;
- 2) määrata laokäibe, vahendite mahutusega transiitkäibe ja vahendite mahutuseeta transiitkäibe osatähtsused kaubakäibe kogusummast;
- 3) koostada sektoridiagrammid, mis kujutavad hulgikäibe koostist baasi- ja aruandeperioodidel;
- 4) jälgida hulgikäibe koostise ja dünaamika muutumist ja teha vajalikud järeldused.

Ülesanne Nr. 23

Tabelis 19 on toodud hulgikontori aastast kaubakäivet iseloomustavad andmed (milj. rbl.).

Tabel 19

Kaubarühmad	Plaan	Tegelik
Bakaalkaubad	499,9	543,0
Vürtsid	26,0	39,9
Kuivatatud puuvili	250,0	295,4
Kondiitritooted	263,0	326,4
Veinid ja konjakid	419,0	261,2
Muud toidukaubad	143,0	206,4
Kokku	1 600,0	1 672,3

Toodud andmete alusel:

- 1) arvutada kaubakäibe plaani täitmise protsent (kaubarühmade ja kogu kontori kohta);
- 2) määrata üksikute kaubarühmade osatähtsus käibes (plaaniline ja tegelik);
- 3) anda hinnang kontori hulgakäibe plaani täitmise kohta.

Ülesanne Nr. 24 ✓

Toidukaupu realiseeriva hulgikontori baaside aastase kaubakäibe mahu ja koostise andmed (milj. rbl.) on toodud tabelis 20.

Tabel 20

Baaside nr.-id	Kogu käive		Sellest					
	plaan	tegelik	ladudest		vahendite mahutusega transiit		vahendite mahutusetega transiit	
			plaan	tegelik	plaan	tegelik	plaan	tegelik
1	55,0	92,8	29,0	34,9	14,5	7,3	11,5	50,6
2	106,0	39,4	17,0	13,7	25,6	14,5	63,4	11,2
3	18,0	7,5	7,0	2,9	7,1	3,7	3,9	0,9
4	30,0	55,3	17,0	15,3	12,0	40,0	1,0	—
5	75,0	32,2	12,0	15,7	22,8	11,0	40,2	5,5
6	75,0	70,4	45,0	43,7	22,7	14,7	7,3	12,0
7	61,0	65,4	22,5	24,9	4,0	8,4	34,5	32,1
8	33,0	41,7	24,0	25,1	8,6	15,3	0,4	1,3
9	25,0	25,3	12,0	8,5	11,5	15,7	1,5	1,1
10	62,0	64,7	26,0	35,5	18,0	8,1	18,0	21,1
11	40,0	61,9	20,0	31,5	20,0	27,3	—	3,1
12	56,0	64,5	32,0	25,4	12,7	32,3	11,3	6,8
13	91,0	74,1	19,0	22,7	23,5	30,8	48,5	20,6
14	140,0	191,0	29,0	47,2	26,5	44,2	84,5	99,6
15	60,0	82,7	29,5	51,4	15,1	24,8	15,4	6,5
16	41,0	58,5	19,5	38,4	11,2	13,3	10,3	6,8
17	115,0	118,0	40,5	75,9	12,8	14,3	61,7	27,8
18	22,0	34,8	16,0	18,2	3,4	8,3	2,6	8,3
19	40,0	58,4	33,0	43,5	7,0	10,1	—	4,8
20	455,0	433,7	100,0	126,9	291,0	225,8	64,0	81,0
Kokku	1 600,0	1 672,3	550,0	701,3	570,0	569,9	480,0	401,1

Esitatud andmete alusel:

- 1) arvutada kaubakäibe plaani täitmise protsent;
- 2) määrata iga baasi laokäibe, vahendite mahutusega transiitkäibe ja vahendite mahutusetega transiitkäibe osatähtsus üldises kaubakäibes;
- 3) määrata osade vahetõrge (palju ladudest realiseeritud kauba igale rublale tuleb tegelikult transiidiga realiseeritud kaupu);
- 4) teha kaubakäibe plaani täitmise võrdlev analüüs ja näidata paremaid tulemusi saavutanud baasid.

§ 7. Jaekäibe analüüs

Ülesanne Nr. 25

Universaalkaupluse poolt realiseeritud kaupade mahtu iseloomustavad järgmised andmed (tuh. rbl.)

	Plaan	Tegelik
I kvartal	66 500	71 727
II „	72 500	75 683
III „	70 000	70 535
IV „	77 000	68 720
Kokku aasta eest	286 000	286 665

Toodud andmete alusel:

- 1) määrata kaubakäibe plaani täitmise protsent iga kvartali ja terve aasta eest;
- 2) arvutada iga kvartali käibe osatähtsus aasta käibest (plaanine ja tegelik);
- 3) määrata II, III ja IV kvartali plaanilised ja tegelikud kaubakäibe mahu muudatused võrreldes esimese kvartaliga (võttes seda 100-na);
- 4) teha sooritatud arvutuste alusel üldised järeldused universaalkaupluse kaubakäibe plaani täitmise kohta.

Ülesanne Nr. 26 ✓

Toiduainete kaupluse keskmine päevane käive võrdus augusti kuul plaani järgi 120 tuh. rbl., tegelikult — 126 tuh. rbl.¹

Tabeli 21 andmed (tuh. rbl.) iseloomustavad üksikutel päevadel ja kuu jooksul kaupade realiseerimise käivet.

Tabel 21

Päevad	Intervallrida (käive päevade kaupa)	Kasvavate kokkuvõtete rida	Päevad	Intervallrida (käive päevade kaupa)	Kasvavate kokkuvõtete rida
1	95	95	17	112	1 427
2	98	193	18	118	1 545
3	106	299	19	129	1 674
4	111	410	20	137	1 811
5	120	530	22	145	1 956
6	140	670	23	152	2 108
8	150	820	24	164	2 272
9	80	900	25	178	2 450
10	60	960	26	136	2 586
11	40	1 000	27	180	2 766
12	50	1 050	29	193	2 959
13	70	1 120	30	200	3 159
15	90	1 210	31	241	3 400
16	105	1 315			

¹ Päevane käive on arvatud kuukäibe jagamisega tööpäevade arvule (27).

Toodud andmete alusel:

- 1) arvutada kaubakäibe kuuplaani täitmise protsent;
- 2) jälgida kuuplaani täitmise rütmilisust; selleks koostada üks kõver intervallrea andmetel ja teine kõver kasvavate kokkuvõtete rea andmetel (kõverad koostada ühe graafikuna, kuid eri skaaladel);
- 3) anda hinnang kaubakäibe kuuplaani täitmise rütmilisuse kohta.

Ulesanne Nr. 27

Allpool toodud andmete alusel koostada kaupluse plaaniline ja tegelik kaubabilanss (tuh. rbl.).

Plaani järgi. Kaupade laoseis aasta alguseks — 75 000, aasta lõpuks 68 000, kaupade sissetulek aasta jooksul tsentraliseeritud allikatest — 80 000, detsentraliseeritud allikatest — 7 500, ümbertöötlemine oma tootmisettevõtetes — 4 500, jaemüük — 90 000.

Tegelikult. Kaupade laoseis aasta alguseks — 76 000, aasta lõpuks 70 000, saadud kaupü riiklikelt tööstusettevõtetelt — 65 000, oma süsteemi hulgikaubandusettevõtelt — 20 000, kohalikust tööstusest ja töönduskooperatsioonist (detsentraliseeritud sisseostu korras) — 4 000, oma tootmisettevõttest — 5 000, antud ümbertöötlemiseks oma käitisesse — 4 500, edasiantud kõrgemal-seisva organisatsiooni korraldusel oma süsteemi teise kaupluse — 400, maha kantud aktide järgi — 80, loomulik kadu — 20, müüdid elanikkonnale — 95 000.

Koostatud kaubabilansi andmetel:

- 1) määrata laoseisud; kaupade sissetuleku ja väljamineku (muud dokumenteeritud ja dokumenteerimata kulud) muudatuste mõju kaupade realiseerimismahule; nimetatud tegurite mõju arvutada ahelasenduste meetodiga ja plaani ning aruande andmete vahel vahede meetodiga; ära märkida nende mõlema meetodi puudused ja eelised;

- 2) anda kaupade liikumise üldine iseloomustus kaupluses aruandeaastal.

Ulesanne Nr. 28

Tabelis 22 on toodud kaupade liikumist iseloomustavad andmed universaalkaupluses I kvartalis (tuh. rbl.).

Toodud andmete alusel:

- 1) määrata plaanitäitmise protsent kaupade sissetuleku, realiseerimise ja väljamineku, samuti kaubavarude plaani täitmise kohta;
- 2) mõõta järgmiste tegurite mõju kaupade iga rühma realiseerimise mahule: muudatused kaubavarudes aruandeperioodi alguseks ja lõpuks ning kaupade sissetulekus ja väljaminekus;
- 3) nimetada tähtsamad põhjused, millede tagajärjel võivad tek-

kida hälbed kaubavarude, kaupade sissetuleku ja väljamineku plaanis;

4) anda hinnang universaalkaupluse kaubakäibe plaani täitmise kohta.

Tabel 22

Kaubarühmad	Kaubavarud aruandeperioodi alguseks		Kaupade sissetulek		Kaupade realiseerimine		Muud kaupade väljaminekud		Kaubavarud aruandeperioodi lõpuks	
	plaan	tegelik	plaan	tegelik	plaan	tegelik	plaan	tegelik	plaan	tegelik
Puuvillane riie	4 300	4 000	11 200	11 000	9 500	10 000	1 500	2 000	4 500	3 000
Villane riie	5 200	6 600	12 100	11 700	7 600	7 800	2 500	2 800	7 200	7 700
Õmblustooted	8 000	13 000	25 000	18 000	28 000	20 000	—	—	5 000	11 000
Nahkjalatsid	5 700	5 000	6 600	7 000	8 600	9 000	—	100	3 700	2 900
Metallnõud	1 100	1 400	1 300	800	1 250	1 200	—	—	1 150	1 000
Galanteeriikaubad	5 900	7 600	6 290	6 400	6 900	5 800	90	160	5 200	8 040
Mööbel	300	200	1 100	1 300	950	820	—	—	450	680
Muud kaubad	40 000	35 200	20 410	30 800	21 700	35 380	510	940	38 200	29 680
Kokku	70 500	73 000	84 000	87 000	84 500	90 000	4 600	6 000	65 400	64 000

Ülesanne Nr. 29

Tabelis 23 on toodud andmed kaupade realiseerimise ja väljamine kohta aastas (tuh. rbl.).

Tabel 23

Kaupade realiseerimise liigid	Realiseeritud müügihindadega	Tulemus (kasum +, kahjum -)
A. Jaekaubanduse käive		
plaaniline	280 000	+ 15 890
tegelik	283 660	+ 14 480
B. Hulgikaubanduse käive (realiseerimine jaotusladudest)	18 532	+ 51
C. Sisemine väljamine (jaotusladudest)	1 439	—
D. Mittekaubanduslik käive (taara, taaramaterjalid, jäätmed)	69	—

Kasutades toodud andmeid:

1) määrata plaaniliste ülesannete täitmise protsent jaekaubanduse käibes ja kaupade realiseerimise tulemustes;

2) väljendada hulgi-, sise- ja mittekaubandusliku käibe maht protsentides kaupade jaekäibe summast;

3) analüüsida tinglikult antud ja arvutatud näitajaid; selgitada kasumiplaani mittetäitmise põhjus, sest kaubakäibe mahu plaan on ületatud.

Ülesanne Nr. 30

Ülesande Nr. 28 arvuliste andmete alusel koostada universaalkaupluse kogu kaubakäibe, samuti järgmiste kaubarühmade kohta näitajate muudatuste bilanss: puuvillane riie, villane riie, õmblustooted, nahkjalatsid, metallnõud, galanteriikaubad, mööbel ja muud kaubad.

Analüüsida saadud andmeid ja teha vastavad järeldused kaubakäibe näitajate muutumise kohta.

Ülesanne Nr. 31

Tabelis 24 on toodud universaalkaupluse plaanilist ja tegelikku kaubakäibe mahtu iseloomustavad andmed kaubarühmade läbi-
lõikes (tuh. rbl.).

Tabel 24

Jrk. nr.	Kaubarühmad	I kvartal		II kvartal		III kvartal		IV kvartal	
		plaan	tege- lik	plaan	tege- lik	plaan	tege- lik	plaan	tege- lik
1	Puuvillane riie . . .	24 600	27 761	13 500	17 409	12 300	13 953	13 550	10 937
2	Villane riie	1 904	1 759	2 365	3 515	3 600	6 126	6 800	10 360
3	Siidriie	3 696	3 350	1 700	2 094	2 000	2 388	2 050	3 375
4	Linane riie	1 560	1 350	300	455	300	1 003	900	137
5	Rätikud	240	240	135	240	100	159	200	171
6	Niit	1 000	411	700	687	810	1 074	1 100	1 242
7	Õmblustooted	8 050	9 229	10 000	9 085	14 600	13 502	15 000	12 325
8	Trikotaaž	5 600	5 526	8 440	6 740	3 500	4 660	3 500	4 031
9	Sukad ja sokid	1 600	2 124	4 000	2 974	3 200	2 177	4 000	2 964
10	Nahkjalatsid	6 700	7 592	7 300	11 972	7 600	6 366	7 600	4 482
11	Kummijalatsid	1 800	1 824	700	3 434	1 800	3 112	1 600	768
	K o k k u	56 750	61 166	49 140	58 605	49 810	54 520	56 300	50 792

Jrk. nr.	Kaubarühmad	I kvartal		II kvartal		III kvartal		IV kvartal	
		plaan	tege-lik	plaan	tege-lik	plaan	tege-lik	plaan	tege-lik
12	Metallnõud	550	625	1 400	847	700	700	700	248
13	Silikaatkaubad	400	343	1 500	638	800	552	950	680
14	Koolivihikud	200	195	250	76	500	390	300	223
15	Karusnahad ja ka- rusnahatooted	400	677	400	338	450	599	1 300	1 391
16	Fotokaubad	100	54	200	164	300	225	200	161
17	Raadiokaubad	530	235	700	364	625	625	815	605
18	Jalgrattad	—	84	1 400	3 797	800	726	160	23
19	Grammofonid	20	12	50	35	20	7	10	9
20	Grammofoniplaadid	30	23	50	31	50	36	30	30
21	Kellad ja kullase- patooted	504	270	2 043	284	977	514	1 803	263
22	Tualettseep	200	146	300	432	500	552	320	328
23	Parfümeeria	650	475	600	281	600	399	480	440
24	Muud metalltooted	250	366	500	454	700	583	850	1 122
25	Elektrikaubad	200	354	150	165	150	163	300	274
26	Muud muusikariis- tad	142	295	300	299	530	316	470	253
27	Tehnilised kangas- kaubad	400	312	1 200	873	900	946	520	1 277
28	Peakatted	650	696	1 700	1 516	1 650	1 752	1 200	1 237
29	Galanteriikaubad	2 796	3 666	7 267	4 633	7 113	4 618	7 097	3 714
30	Kantseleikaubad	188	233	990	189	1 025	624	445	363
31	Spordikaubad	180	252	200	179	200	176	300	327
32	Mänguasjad	300	248	500	260	300	197	540	643
33	Mööbel	900	953	1 200	1 099	700	1 026	1 600	1 169
34	Metallvoodid	150	43	450	119	500	223	280	124
35	Muud kaubad	10	4	10	5	100	66	30	24
Kokku		9 750	10 561	23 360	17 078	20 190	16 015	20 700	14 928
Üldse kokku		66 500	71 727	72 500	75 683	70 000	70 535	77 000	65 720

Toodud andmete alusel:

1) määrata iga kaubarühma kaubakäibe aastane maht (nelja kvartali summa);

2) arvutada iga kaubarühma kaupade realiseerimise kvartali- ja aastaplaanide täitmise protsent;

3) arvutada plaanilise ja tegeliku kaubakäibe struktuur (iga kvartali ja aasta kohta);

4) jälgida tegeliku kaubakäibe struktuuri muudatusi ja teha neist vastavad järeldused;

5) graafiliselt esitada kaubakäibe struktuuri muudatusi, koostades selleks sektordiagramme (diagrammi lihtsustamiseks võib andmed aasta kohta tuua ainult tähtsamatest kaubarühmadest: puuvillane riie, villane riie, siidriie, õmblustooted, trikotaaž, jalatsid, galanteriikaubad; kõik ülejäänud ühendada „muude kaupade” rühma).

Ülesanne Nr. 32

Universaalkaupluste rühma tegelikku kaubakäivet iseloomustavad järgmised andmed (milj. rbl.):

	I kv.	II kv.	III kv.	IV kv.		I kv.	II kv.	III kv.	IV kv.
Nr. 1	101	90	93	86	Nr. 5	42	47	45	41
Nr. 2	60	60	57	55	Nr. 6	29	20	25	22
Nr. 3	40	67	53	59	Nr. 7	23	20	22	21
Nr. 4	38	41	46	46					

Toodud andmete alusel:

1) jälgida kaubakäibe dünaamikat, selleks absoluutsuurused ümber arvutades suhtelisteks, võttes I kvartal 100-na;

2) teha järeldused üksikutes universaalkauplustes nende kogurühma kaubakäibe muudatustest aruandeperioodil.

Ülesanne Nr. 33

Iseloomustada tabeli 25 andmetel toidukaupu realiseeriva jae-kontori ostjaskonna kaubanõudmise muudatusi tähtsamate toiduainete osas (seoses kaardisüsteemi kaotamisega).

Tabel 25

Kaupade nimetus	Mõõtühik	Müüdid elanikkonnale	
		1947. aastal	1948. aastal
Lihatooted	t	4 743	8 389
Kalakaubad	"	3 421	7 148
Loomsed rasvained	"	992	3 550
Suhkur	"	4 253	11 206
Kondiitritooted	"	4 230	4 178
Tangained ja makaronitooted	"	1 525	7 333
Leib ja sai	"	4 095	17 369
Vein	tuh. l.	397	316
Viin ja viinatooted	"	3 940	1 299
Juurvili	t	2 972	3 484
Kartul	"	1 618	2 573
Jäätis	"	1 060	660

Ülesanne Nr. 34

Toiduainete kaupluse aastase kaubakäibe maht ja töötajate keskmine nimestikuline arv on järgmine:

	Plaan	Tegelik
Kaubakäive (tuh. rbl.)	42 600	44 036
Töötajate arv	101	97

Toodud andmete alusel:

- 1) arvutada ühe töötaja töökoormus (plaaniline ja tegelik);
- 2) arvutada kaubakäibe, töötajate arvu ja nende töötootlikkuse plaani täitmise protsent;
- 3) mõõta töötajate arvu ja nende töötootlikkuse mõju kaubakäibe mahule;
- 4) analüüsida ülesandes antud ja arvutatud näitajaid.

Ülesanne Nr. 35

Universaalkaupluse osakondade kvartali kaubakäibe ja töötajate keskmise nimestikulise arvu kohta on toodud andmed tabelis 26.

Tabel 26

Osakonnad	Käive (tuh. rbl.)		Töötajate keskmine nimestikuline arv	
	plaan	tegelik	plaan	tegelik
Tekstiili	16 000	20 000	13	14
Valmisriiete	30 800	22 000	36	33
Jalatsite	14 000	18 000	20	19
Majapidamisesemete	3 600	3 200	18	20
Galanteriikaupade	8 000	7 000	38	32
Trikotaaži	10 000	16 300	21	20
Kultuurkaupade	5 000	6 000	25	25
K o k k u	87 400	92 500	171	163

Toodud andmete alusel:

- 1) määrata ühe müüja keskmine koormus (keskmine käibe) kvartalis;
- 2) mõõta müüjate arvu ja nende töötootlikkuse mõju iga osakonna käibe mahule; teha vajalikud järeldused;
- 3) nimetada tähtsamad põhjused, mis mõjutavad müüjate töötootlikkust.

Ülesanne Nr. 36

Iseloomustada tabeli 27 andmetel universaalkaupluse poolt mitmesuguste jaekaubanduse liikide kasutamist kaupade müümisel elanikele.

Tabel 27

Jaekaubanduse liigid	Spetsialisatsioon	Müügi- saali pindala	Töökoh- tade arv	Kuukäive (tuh. rbl.)	
				plaan	tegelik
Peakauplus	Universaal	1 054	88	8 700	10 156
Harukauplus nr. 1	Sega	97	13	1 800	1 986
" nr. 2	Majapidamisesemed	58	6	430	416
" nr. 3	Sega	176	21	3 500	3 485
" nr. 4	Mööbel	75	3	320	335
" nr. 5	Tekstiil	60	6	1 450	1 524
" nr. 6	Sega	184	16	2 700	2 872
" nr. 7	Jalatsid	50	6	1 000	1 170
" nr. 8	Peakatted	59	6	500	401
" nr. 9	Mööbel	115	2	300	225
Paviljon nr. 1	Tekstiil	—	4	1 400	1 571
Kiosk nr. 1	Sega	—	1	60	55
" nr. 2	Sega	—	2	110	100
" nr. 3	Kantselei- ja kultuur- kaubad	—	2	170	192
" nr. 4	Majapidamisesemed	—	1	35	43
" nr. 5	Kantselei- ja kultuur- kaubad	—	2	115	110
Kandekastid (18)	Sega	—	18	410	160
K o k k u		—	197	23 000	24 801

§ 8. Kaupade saabumise ja kaubavarude analüüs

Ülesanne Nr. 37

Tabelis 28 on toodud andmed, mis iseloomustavad kaupade saabumist kauplusesse kvartali jooksul (tuh. rbl.).

Tabel 28

Kaubarühmad	Riiklikelt et- tevõtetelt ja oma süsteemi baasidelt		Töendusli- kult koope- ratsioonilt (sisseost)		Kohalikult tööstuselt (sisseost)		Oma toot- miskäitistelt	
	fond	saabus	plaan	tegelik	plaan	tegelik	plaan	tegelik
Puuvillane riie . . .	11 200	11 000	—	—	—	—	—	—
Villane riie . . .	12 100	11 700	—	—	—	—	—	—
Õmblustooted . . .	23 950	16 850	550	640	320	360	180	150
Nahkjalatsid . . .	6 400	6 840	200	160	—	—	—	—
Metallnõud . . .	1 110	490	110	190	80	120	—	—
Galanterii-kaubad . . .	4 390	4 900	1 200	1 300	700	200	—	—
Mööbel . . .	840	950	210	230	50	120	—	—
Muud kaubad . . .	17 480	27 990	1 350	1 410	910	870	670	530
K o k k u	77 470	80 720	3 620	3 930	2 060	1 670	850	680

Toodud andmete alusel:

- 1) määrata kogu saabumisplaani täitmise aste;
- 2) määrata kaupade saabumisplaani täitmine tsentraliseeritud ja detsentraliseeritud allikatest;
- 3) teha järeldused kaupade saabumisplaani täitmise kohta;
- 4) nimetada kaupade saabumisplaani täitmist pidurdavad peamised põhjused.

Ülesanne Nr. 38

Järgmised andmed (tuh. rbl.) näitavad kaupade saabumist kauplusesse sõlmitud lepingute kohaselt:

	Lepingute järgi	Saabunud
Oktoober	250	200
November	275	250
Detsember	300	325

Toodud andmete alusel:

- 1) määrata tegelike kaubaveoste absoluutne hälve (iga kuu ja kogu IV kvartali eest) lepingujärgsetest summadest;
- 2) arvutada hälve protsentides (iga kuu ja kogu IV kvartali eest);
- 3) analüüsida ülesandes antud ja arutamisel saadud näitajaid.

Ülesanne Nr. 39

Universaalkauplusesse juurdeveetud jalatsite kohta on teada järgmised andmed:

	Plaan	Tegelik
Jalatsite realiseerimine aastas (tuh. rbl.)	29 200	30 412
Juurdeveetud jalatsite üldsumma (tuh. rbl.)	28 530	29 865
Vedude arv	36	32

Toodud andmete alusel:

- 1) arvutada jalatsite keskmine päevane realiseerimise summa;
- 2) arvutada keskmine ühe veo summa;
- 3) arvutada vedude tihedus käibepäevades;
- 4) analüüsida saadud näitajaid ja teha kaupade juurdeveo sageduse kohta vastavad järeldused.

Ülesanne Nr. 40

Andmed kauplusesse kaupade juurdeveo kohta kvartali jooksul on toodud tabelis 29.

Toodud andmete alusel:

- 1) arvutada kaupade keskmine juurdevedu kvartalis (plaaniline ja tegelik);

2) arvutada juurdevedude hulga ja summa ning ühe juurdeveo suuruse kohta plaanitäitmise protsent;

3) analüüsida saadud näitarvud ja teha vastavad järeldused.

Tabel 29

K u u d	P l a a n		T e g e l i k	
	kaupade juurdevedu (tuh. rbl.)	juurdevedude arv	kaupade juurdevedu (tuh. rbl.)	juurdevedude arv
Oktoober	250	5	200	3
November	275	6	250	4
Detsember	300	7	325	9
K o k k u	825	18	775	16

Ülesanne Nr. 41

Universaalkauplusesse jalatsite ja galanteriikaupade juurdeveo kohta kvartalis on toodud andmed tabelis 30.

Tabel 30

Kaubarühmad	Kaupade juurdevedu (tuh. rbl.)		Juurdeveo sagedus (päevades)	
	plaan	tegelik	plaan	tegelik
Jalatsid	6 000	7 500	10	14
Galanteriikaubad	5 500	4 200	30	35
K o k k u	11 500	11 700		

Toodud andmete alusel:

1) arvutada kaupade üldises juurdeveo summas jalatsite ja galanteriikaupade osatähtsus (plaaniline ja tegelik);

2) arvutada jalatsite ja galanteriikaupade ühine keskmine juurdeveo sagedus (plaaniline ja tegelik);

3) määrata kaubakäibe struktuuri muudatuse mõju kaupade juurdeveo sagedusele.

Ülesanne Nr. 42

Kaupluse kaubakäivet ja kaubavarusid iseloomustavad järgmised andmed (tuh. rbl.):

Kaubakäive		Plaan	Tegelik
Eelmise aasta IV kvartalis		59 000	62 805
Aruandeaasta I	„	66 500	71 727
„ II	„	72 500	75 683
„ III	„	70 000	70 535
„ IV	„	77 000	68 720

Kaubavarud

Plaan Tegelik

1. I-ks	58 370	42 442
1. IV-ks	51 660	34 968
1. VII-ks	44 275	32 223
1. X-ks	42 735	44 905
1. I-ks	43 150	53 729

Toodud andmete alusel:

- 1) väljendada kaupade laoseisud päevades;
- 2) jälgida laoseisude dünaamikat, selleks väljendades neid suhtelistes suurustes, võttes aruandeperioodi alglaoseisuks 100;
- 3) anda üldine hinnang kaubavarude kohta.

Ülesanne Nr. 43

Universaalkaupluse kaupade realiseerimist IV kvartalis ja kaupade laoseisu aasta lõpuks iseloomustavad tabelis 31 toodud andmed (tuh. rbl.).

Tabel 31

Jrk. nr.	Kaubarühmad	Kaupade realiseerimine IV kvartalis	Kaupade laoseis aasta lõpuks	Jrk. nr.	Kaubarühmad	Kaupade realiseerimine IV kvartalis	Kaupade laoseis aasta lõpuks
1.	Puuvillane riie	10 937	5 202	19.	Grammofoniplaadid	30	66
2.	Villane riie	10 360	5 375	20.	Kellad ja kullasepatooted	263	1 325
3.	Siidriie	3 375	394	21.	Tualettseep	328	301
4.	Linane riie	137	18	22.	Parfümeeria	440	764
5.	Niit	1 413	870	23.	Muud metalltooted	1 122	1 178
6.	Õmblustooted	12 325	12 060	24.	Elektrikaubad	274	236
7.	Trikotaaz	4 031	771	25.	Muud muusikariistad	253	267
8.	Sukad ja sokid	2 964	4 785	26.	Tehnilised kangaskaubad	1 277	1 288
9.	Nahkjalsid	4 482	4 254	27.	Peakatted	1 237	2 676
10.	Kummijalsid	768	349	28.	Galanteriikaubad	3 714	5 232
11.	Metallnõud	248	434	29.	Kantseleikaubad	363	501
12.	Silikaatkaubad	680	1 782	30.	Sportikaubad	327	451
13.	Koolivihikud	223	207	31.	Mänguasjad	643	402
14.	Karusnahad ja karusnahatooted	1 391	288	32.	Mööbel	1 169	349
15.	Fotokaubad	161	195	33.	Metallvoodid	124	91
16.	Raadiokaubad	605	958	34.	Muud kaubad	24	69
17.	Jalgrattad	23	585				
18.	Grammofonid	9	6				

Üldse kokku 65 720 53 729

Toodud andmete alusel:

- 1) määrata IV kvartali keskmine kaupade realiseerimise käive päevas;
- 2) väljendada päevades kaupade laoseisud aruandeaasta lõpuks;

3) nimetada tähtsamad põhjused, mistõttu erinevate kaupade varud ei ole ühesugused.

Ülesanne Nr. 44

Ülesande Nr. 28 arvuliste andmete alusel koostada kogu univertsalkaupluse, samuti järgmiste kaubarühmade — puuvillane riie, villane riie, õmblustooted, nahkjalatsid, metallnõud, galanteriikaubad, mööbel ja muud kaubad — kaubavarude näitajate muudatuste bilanss aruandeperioodi lõpuks.

Saadud kaubavarude näitajate muudatuste bilanss võrrelda kaubakäibe muudatuste bilansiga (vt. ülesanne Nr. 30) ja jälgida mitmesuguste tegurite mõju esimesel ja teisel juhul.

Ülesanne Nr. 45

Tabelis 32 on toodud kaupluse kaubavarusid iseloomustavad andmed (tuh. rbl.).

Tabel 32

Kaubarühmad	Kvartali keskmine plaaniline varu	Kaubavarude tegelik seis			
		1. I	1. II	1. III	1. IV
1	2	3	4	5	6
Puuvillane riie	4 300	4 100	2 300	3 400	3 600
Villane riie	5 600	6 500	4 400	5 200	7 600
Õmblustooted	5 700	15 000	13 000	11 400	10 000
Nahkjalatsid	4 300	6 000	4 500	3 200	1 800
Metallnõud	1 000	1 600	1 400	800	900
Galanteriikaubad	5 800	8 200	4 800	7 500	9 000
Mööbel	300	200	200	300	400
Muud kaubad	38 600	34 000	43 000	32 000	40 400

Ülaltoodud andmete alusel:

- 1) määrata keskmine kaubavaru aritmeetilise keskmise meetodiga ja kronoloogilise keskmise meetodiga;
- 2) kõrvutada saadud arvutuste tulemused ja selgitada teise meetodi eelised.

Ülesanne Nr. 46

Kaupluse kaubavarusid iseloomustavad järgmised andmed (tuh. rbl.):

1. jaanuariks	350	1. augustiks	316
1. veebruariks	212	1. septembriks	388
1. märtsiks	195	1. oktoobriks	475
1. aprilliks	408	1. novembriks	515
1. maiks	440	1. detsembriks	495
1. juuniks	196	1. jaanuariks	267
1. juuliks	269		

Määrata keskmine kaubavaru:

- 1) iga kuu kohta;
- 2) iga kvartali kohta;
- 3) kogu aasta kohta.

Ülesanne Nr. 47

Keskmiis kaubavarused rühmas universaalkauplustes iseloomustavad järgmised andmed (milj. rbl.):

	I kv.	II kv.	III kv.	IV kv.
Nr. 1	69	59	52	62
Nr. 2	31	29	27	36
Nr. 3	34	33	36	40
Nr. 4	31	25	22	25
Nr. 5	31	21	21	24
Nr. 6	18	14	11	13
Nr. 7	14	14	14	16

Ülaltoodud andmete, aga samuti ülesande Nr. 32 andmete alusel:

- 1) väljendada kaubavarud päevades;
- 2) jälgida kaubavarude dünaamikat;
- 3) väljendada graafiliselt kaubavarude dünaamikat;
- 4) teha järeldused kaubavarude muutumisest ja nimetada tähtsamad kaubavarude suurusele mõju avaldanud põhjused.

§ 9. Kaupade käibekiiruse analüüs

Ülesanne Nr. 48

Ülesannete Nr. 28 ja Nr. 45 tingimuste ja lahenduste alusel määrata kaupade käibekiirus (plaaniline ja tegelik) käibevaltena päevades ja käibesagedusena. Arvutuste tulemusi kasutades määrata kaubavarude suuruse ja kaubakäibe mõju käibekiiruse näitajatele.

Näidata tähtsamad reservid, mida kasutades kaubandusettevõtted võivad kiirendada kaupade käivet.

Lühidalt anda vastus küsimusele, millist rahvamajanduslikku tähtsust omab võitlus kaupade käibe kiirendamise eest.

Ülesanne Nr. 49

Kaubakäibe ja keskmiste kaubavarude kohta on toodud järgmised andmed (tuh. rbl.):

	Käive	Keskmine varu		Käive	Keskmine varu
Jaanuar	1 190	840	Juuli	1 100	1 000
Veebruar	1 250	780	August	1 200	1 000
Märts	1 050	900	September	1 300	1 000
Aprill	900	1 000	Oktoober	1 000	900
Mai	900	1 100	November	1 300	810
Juuni	900	1 200	Detsember	1 400	720

Arvutada iga kuu kohta käibevälde päevades; graafiliselt kujutada käibekiiruse sõltuvus käibest ja kaubavarust.

Ülesanne Nr. 50 ✓

Toidukaubastu laoseisud on järgmised: a) ladudes ja baasides — kuu algul 570 tuh. rbl., kuu lõpul — 317 tuh. rbl.; b) kauplustes — vastavalt 3 110 ja 4 605 tuh. rbl. Kauba hulgakäive (sisekäive) — 2 400 tuh. rbl., jaekäive — 6 500 tuh. rbl.

Määrata kaubastu käibekiirus hulgi-, jae- ja kogu käibe kohta.

Ülesanne Nr. 51 ✓

Aruandeaastal moodustas käibesagedus (ringete arv):

kaupluses Nr. 1	21
„ „ 2	28
„ „ 3	36
„ „ 4	51
laos Nr. 1	120

Toodud andmete alusel määrata käibevälde päevades igas kaubandusettevõttes.

Ülesanne Nr. 52 ✓

Aruandekvartalis oli käibesagedus (ringete arv):

Puuvillane riie	3,1
Linane riie	2,3
Trikotaaž	2,8
Viltjalatsid	0,6
Silikaatkaubad	0,4
Karusnahad ja karusnahatooted	1,8
Foto-optika	1,0
Jalgrattad ja nende osad	0,1
Grammofonid ja nende osad	0,2
Kantseleikaubad	1,4
Sportitarbed	0,6

Toodud andmete alusel määrata käibevälde päevades.

Ülesanne Nr. 53 ✓

Aruandeaastal oli käibevälde (päevades):

Tangud ja makaronitooted	21
Liha ja lihatooted	9
Rasv	7
Suhkur ja kondiitritooted	16
Kartul	19

Mõõta toodud andmete alusel käibekiirust ringete arvuga (käibesagedust).

Ülesanne Nr. 54 ✓

Kvartali keskmise kaubavaru ja kaubakäibe kohta on toodud andmed tabelis 33 (tuh. rbl.).

Kaubarühmad	Käive		Keskmine varu	
	plaan	tegelik	plaan	tegelik
Puuvillane riie	9 500	10 000	3 170	2 930
Õmblustooted	28 000	20 000	11 820	12 230
Nahkjalatsid	8 600	9 000	3 250	3 550
Metallnõud	1 250	1 200	1 080	1 070
Galanteriikaubad	6 900	5 800	6 900	6 840
Muud kaubad	34 250	48 000	38 060	43 910
K o k k u	88 500	94 000	64 280	70 530

Toodud andmete alusel:

- 1) arvutada iga kaubarühma ja kogu kaupluse kohta plaaniline ja tegelik käibekiirus;
- 2) määrata kindlaks järgmiste tegurite mõju kaupade käibekiirusele: kaubavaru, kaubakäibe maht ja struktuur;
- 3) anda hinnang kaupluse tööle kaupade käibekiiruse tõstmisel.

Ülesanne Nr. 55

Ülesannete Nr. 32 ja Nr. 47 andmete alusel:

- 1) määrata kindlaks käibekiirus iga universaalkaupluse kohta üksikult ja rühma kohta tervikuna (päevades või ringete arvuna);
- 2) väljendada graafiliselt käibekiiruse näitajate dünaamika;
- 3) teostada nimetatud universaalkaupluste kaubakäibe võrdlev analüüs (realiseerimine, kaubavarud, käibekiirus). Arvutatud näitajate järgi selgitada parim universaalkauplus.

Ülesanne Nr. 56 ✓

Jaekaubandusettevõtte käibekiiruse kohta on toodud andmed tabelis 34.

Tabel 34

Kaubarühmad	Osatähtsus käibes		Käibevälde (päevades)	
	plaan	tegelik	plaan	tegelik
Nahkjalatsid	50	40	20	20
Kummijalatsid	30	25	40	45
Viltjalatsid	20	35	130	150
K o k k u	100	100	—	—

On vaja:

- 1) arvutada keskmine käibekiirus (plaaniline ja tegelik) kaupluses;
- 2) määrata kindlaks kaubakäibe struktuuri muudatuse mõju ja kummi- ning viltjalatsite käibekiiruse aeglustamise mõju keskmisele käibekiirusele.

Ülesanne Nr. 57

Kaupluse kaubakäibest ja kaubavarudest on toodud kuulised andmed tabelis 35 (tuh. rbl.-des).

Tabel 35

Kaubarühmad	Käive		Kaubavaru	
	plaan	tegelik	plaan	tegelik
A	2 340	3 240	780	1 463
B	5 460	4 860	2 730	2 520
K o k k u	7 800	8 100	3 510	3 983

Toodud andmete alusel:

- 1) määrata kindlaks päevane käive (plaaniline ja tegelik);
- 2) arvutada üldises päevases käibes kaubarühma A ja kaubarühma B osatähtsus;
- 3) väljendada kaubavaru päevades (plaaniline ja tegelik);
- 4) selgitada järgmiste tegurite mõju kaubavaru suurusele: kaubakäibe maht, kaubakäibe struktuur ja kaubavaru normatiivi rikkumine.

Ülesanne Nr. 58

Hulgikontori keskmiste kvartali kaubavarude kohta on toodud tegelikud andmed tabelis 36 (milj. rbl.-des).

Tabel 36

Kaubarühmad	Kvartalid			
	I	II	III	IV
Bakaalkaubad	28,2	18,8	17,8	27,2
Vürtsid	5,1	4,8	4,6	4,2
Kuivatatud puuvili	18,5	22,3	10,2	6,6
Kondiitritooted	5,5	4,0	3,1	5,4
Viinad ja konjakid	3,5	4,7	5,8	4,8
Muud kaubad	3,0	4,5	4,8	4,9
K o k k u	63,8	59,1	46,3	53,1

Toodud andmete, samuti ülesande Nr. 21 andmete alusel:

- 1) arvutada kaubakäibe kiirus kaubarühmade viisi ja hulgikontori kohta tervikuna (iga kvartali eest);
- 2) koostada kaubakäibe kiiruse dünaamikat iseloomustavad aegread;
- 3) koostada aegridu graafiliselt kujutavad kõverad;
- 4) analüüsida hulgikontori kaubakäibe kiiruse dünaamika näitajaid.

Ülesanne Nr. 59

Jaekontoriks ühendatud spetsialiseeritud toiduainetekaupluste aruandeaasta kaubakäibe kiiruse andmed (päevades) on toodud tabelis 37.

21,0	14,2	40,3	36,4	16,7	22,8	16,4
34,8	21,2	22,6	15,4	23,6	26,9	23,5
22,5	16,5	29,4	24,3	26,4	27,8	26,7
19,4	26,5	19,1	20,6	18,5	29,6	23,3
31,1	17,3	19,9	29,8	16,0	19,5	25,8
53,0	17,6	20,4	21,7	22,1	12,9	21,1
27,3	30,9	32,4	45,1	29,9	19,8	26,2
26,3	10,0	20,9	29,7	15,2	17,9	21,3
21,9	19,7	18,6	43,0	27,4	25,3	29,1
21,6	27,1	26,6	26,8	60,0	20,5	18,4
25,5	17,8	16,8	42,7	45,8	23,7	30,7
32,5	29,2	21,5	33,2	14,5	22,7	33,3
30,3	28,8	25,4	31,2	12,7	18,3	30,8
32,3	24,2	19,0	18,0	26,1	15,6	26,0
15,0	30,0					

Toodud andmete alusel:

1) koostada kaupade käibekiiruse suurenemise järgi kasvav rida (väiksemast käibekiiruse näitajast kõrgemale);

2) koostada kaupade käibekiiruse järgi variatsioonirida, jagades see 10 intervalliks;

3) arvutada aritmeetilise keskmise abil kaubakäibe kiirus;

4) arvutada progressiivse keskmise abil kaubakäibe kiirus; selgitada arvutatud näitajate tähendus analüüsis ja plaanimises.

Ulesanne Nr. 60

Kaubastu kvartali kaubakäibe maht ja keskmised kaubavarud on järgmised (tuh. rbl.):

	Käive	Keskmine varu
Kaubad teel	9 100	1 500
„ ladudes	3 700	800
„ jaeettevõtetes	24 600	4 500

On nõutav:

1) arvutada kaupade käibekiirus (päevades) teel, ladudes ja jaeettevõtetes;

2) arvutada kaupade käibekiirus kaubastus tervikuna;

3) määrata kindlaks teel ja ladudes olevate kaupade käibekiiruse mõju jaekäibe kiirusele.

Ulesanne Nr. 61

Hulgikontori keskmisi kaubavarusid aastas iseloomustavad tabelis 38 toodud andmed (milj. rbl.-des).

Toodud andmete, samuti ülesande Nr. 23 andmete alusel:

1) arvutada kaubakäibe kiirus kaubarühmade kohta ja hulgikontori kohta tervikuna;

2) anda hinnang hulgikontori poolt käibekiiruse suurendamise ülesande täitmise kohta.

Tabel 38

Kaubarühmad	Plaan	Tegelik
Bakaalkaubad	33,5	23,1
Vürtsid	2,7	4,7
Kuivatatud puuvili	5,1	14,4
Kondiitritooteid	5,2	4,7
Viinad ja konjakid	4,0	4,6
Muud kaubad	9,1	4,1
Kokku	59,6	55,6

Ulesanne Nr. 62 ✓

Kaupade aastase liikumise kohta jaevõrgus on toodud tabelis 39 kahe toiduainetekaupluse statistilised aruanded (tuh. rbl.-des, jaemüügi hindades).

Tabel 39

Kaupade ja kaubarühmade nimetus	Kaupade laoseis ladudes ja jaevõrgus perioodi algul	Saadud (üldse)	Hulgimüük teistele kauplevatele organisatsioonidele, üle antud ühiskondlikule toitlustamisele ja oma tootmisettevõttele ning muu dokumenteeritud väljaminek	Kaupade laoseis ladudes ja jaevõrgus perioodi lõpul	Jaemüük ja muu dokumenteerimata väljaminek
1	2	3	4	5	6
Kauplus Nr. 1					
Vorstitooteid	32	6 194	3	35	6 188
Kalad ja heeringad	128	3 716	60	94	3 690
Loomne või	113	5 063	110	65	5 001
Muud rasvad	10	1 630	2	13	1 625
Piim ja piimasaadused	24	1 110	3	48	1 083
Suhkur	39	5 333	57	100	5 215
Kondiitritooteid	121	4 328	7	144	4 298
Tee	35	1 090	—	46	1 079
Tangud ja makaronitooteid	97	4 789	71	44	4 771
Puuvili, marjad, kõrvitsalised	6	533	2	20	517
Viin, liköörid ja peeniviinad	358	9 238	89	457	9 050
Muud kaubad	70	1 678	81	47	1 620
Kokku	1 033	44 702	485	1 113	44 137

Jaekäive 44 036 tuh. rbl.; loomulik kadu — 101 tuh. rbl.

Kaupade ja kaubarühmade nimetus	Kaupade laoseis ladudes ja jaevõrgus perioodi algul	Saadud (tildse)	Hulgimüük teistele kauplevatele organisatsioonidele, üle antud ühiskondlikule toitlustamisele ja oma tootmisettevõttele ning muu dokumenteeritud väljaminek	Kaupade laoseis ladudes ja jaevõrgus perioodi lõpul	Jaemüük ja muu dokumenteerimata väljaminek
Kauplus Nr. 2					
Konservid	96	451	44	118	385
Kondiitritooted	37	772	89	17	703
Kartulid ja köögivilid	105	3 967	105	163	3 804
Puuvili, marjad, kõrvitsalised	142	3 334	538	100	2 838
Viin, liköörid ja peenviinad	104	1 594	363	140	1 195
Muud kaubad	66	390	24	50	382
Kokku	550	10 508	1 163	588	9 307

Jaekäive — 9 256 tuh. rbl.; loomulik kadu — 51 tuh. rbl.

Toodud andmete alusel:

- 1) määrata jaekäibe summa (kauplustes Nr. 1 ja Nr. 2) iga kaubarühma kohta;
- 2) arvutada kaupade osatähtsus jaekäibes;
- 3) arvutada üksikute kaubarühmade käibekiirus (päevades);
- 4) teostada kaupluste Nr. 1 ja Nr. 2 kohta kaubakäibe struktuuri ja kaupade käibekiiruse võrdlev analüüs.

Ulesanne Nr. 63

Universaalkaupluse statistiline aruanne kaupade aastase liikumise kohta on toodud tabelis 40 (tuh. rbl.-des; jaehindades).

Universaalkaupluse jaekäive aastas moodustas 283 665 tuh. rbl. (Dokumenteerimata väljaminek kuulub muude kaupade rühma.)

Aasta lõpul teostatud inventeerimise tulemusena on välja selgitatud järgmised seisvad ja vähenõutavad kaubad (tuh. rbl.).

Õmblustooted	2 409
Metall- ja majapidamistarbed	136
Muusikariistad	103
Kantsleikaubad	141
Mänguasjad	123

Tabel 40

Kaubarühmad	Kaupade laoseis perioodi alguseks	Saadud		Hulgimüük edasi- antud tootmise ja muu dokumentee- ritud väljaminek	Kaupade laoseis perioodi lõpuks	Jaemüük ja muu dokumenteerimata väljaminek
		üldse	sellest detsent- raliseeritud allikatest			
1	2	3	4	5	6	7
Puuvillane riie . . .	9 838	71 257	—	5 833	5 202	70 060
Villane riie ja räti- kud	845	28 835	—	1 735	5 375	22 570
Muud riided	3 376	12 254	—	1 066	412	14 152
Omlustooted	4 736	51 549	1 856	84	12 060	14 141
Trikotaažtooted, sukad, sokid	4 403	32 497	1 738	148	5 556	31 196
Metall- ja majapi- damistarbed	1 020	5 684	2 199	147	1 612	4 945
Jalatsid	4 318	40 000	988	165	4 603	39 550
Raadiokaubad	184	2 867	615	264	958	1 829
Muusikakaubad	213	1 522	318	50	339	1 346
Tehnilised kangad . . .	730	4 620	831	654	1 288	3 408
Peakatted	2 290	6 005	2 309	418	2 676	5 201
Galanteriikaubad . . .	2 432	20 561	7 623	1 130	5 232	16 631
Kantseleikaubad	194	1 926	1 773	210	501	1 409
Sportitarbed	509	1 138	633	262	451	934
Mänguasjad	424	1 445	1 365	119	402	1 348
Muud kaubad	6 930	27 949	3 917	2 853	7 062	24 964
Kokku	42 442	310 109	26 165	15 138	53 729	283 684

Toodud andmete alusel:

1) arvutada detsentraliseeritud allikate osatähtsus saadud kaupade üldsummas (kaubarühmade järgi ja kogu kaupluse kohta);

2) arvutada kaubakäibe kiirus (kaubarühmade järgi ja kogu kaupluse kohta);

3) välja selgitada seisvate ja vähenõutavate kaupade mõju kaubakäibe aeglustamisele (kaubarühmade järgi ja kogu kaupluse kohta);

4) anda hinnang kaupade liikumise ja kaubakäibe kiiruse kohta kaupluses.

III PEATÜKK

KÄIBEKULUDE ANALÜÜS

§ 10. Käibekulude üldine analüüs

Ülesanne Nr. 64

Kaupluse kaubakäive ja käibekulud moodustasid (tuh. rbl.):

	I kv.	II kv.	III kv.	IV kv.
Kaubakäive	25 100	22 300	24 700	29 400
Käibekulud	810	640	700	690

Ülaltoodud andmete alusel:

- 1) määrata käibekulude tase;
- 2) määrata käibekulude taseme alanemise suurus;
- 3) määrata käibekulude taseme alanemise tempo;
- 4) teha järeldused kaupluse käibekulude alandamise kohta.

Ülesanne Nr. 65

Toidukaubastu kaubakäivet ja käibekulusid 5 aasta kohta iseloomustavad tabelis 41 toodud andmed (tuh. rbl.).

Tabel 41

Aastad	Kauba- käive	Käibe- kulud	Aastad	Kauba- käive	Käibe- kulud
Esimene	26 537	1 632	Neljas	57 601	3 059
Teine	30 192	1 733	Viies	79 275	3 653
Kolmas	41 064	2 242			

Toodud andmete alusel arvutada:

- 1) käibekulude tase;
- 2) käibekulude alanemise suurus;
- 3) käibekulude taseme alanemise tempo;
- 4) aastane kokkuhoid käibekulude taseme alandamisest.

Analüüsida saadud näitajaid ja koostada kirjalik ettekanne (kaubastu direktori nimele) käibekulude alandamise kohta.

Kaupluse aastaseid käibekulusid iseloomustavad tabelis 42 toodud andmed.

Tabel 42

Kulukirjed	Summa aru- ande järgi (tuh. rbl.)	%-des käi- best plaani järgi
1	2	3
Raud- ja veeteede veokulud	8	0,01
Auto-hobutranspordi kulud	138	0,22
Põhi- ja lisatöötasu:		
a) registreeritud rahandusorganites	921) 1,63
b) registreerimata	472	
Juurdearvestused töötasule	61	0,07
Ruumide ja inventari üür	43	0,06
Ruumide ja inventari korrashoid	247	0,22
Jooksva remondi kulud	45	0,06
Kaupade viimistlemine, sortimine, pakkimine ja hoid- mine	75	0,12
Lähetused, sõidud linnas ja oma kergetranspordi ülalpidamine	17	0,02
Kantselei-, posti-, telegraafi- ja telefonikulud	18	0,02
Krediitiprotsendid	360	0,49
Normeeritud kaod teel ja hoidmisel	25	0,03
Kaupade ülenormatiivsed kaod	39	—
Taara kulud ja kaod, maha arvatud taara realisee- rimisest saadud tulud	53	0,02
Mahaarvestused kaadrite ettevalmistamiseks	28	0,03
Muud kulud	63	0,17
K o k k u	2 613	3,17
Tegelik kaubakäive	93 989	—

Kasutades ülaltoodud andmeid:

- 1) arvutada käibekulude tegelik tase;
- 2) välja tuua kaubakäibe mahuga seotud kulude kirjed;
- 3) välja tuua materiaalsed kaod ja kaubakäibe mahuga vähe seotud kulude kirjed;
- 4) teha üldine järeldus käibekulude eelarve täitmise kohta.

Tööstuskaupu ja toidukaupu realiseerivate kaupluste ja tööstuskaupade baasi käibekulusid (%-des käibest) iseloomustavad tabelis 43 toodud andmed.

Tabel 43

Kulukirjed	Kauplus		Tööstus- kaupade baas
	tööstus- kaupade	toidu- ainete	
1	2	3	4
Raud- ja veeteede veokulud	0,01	—	0,02
Auto-hobutranspordi kulud	0,12	0,36	0,02
Põhi- ja lisatöötasu	1,38	2,21	0,17
Juurdearvestused töötasule	0,06	0,10	0,01
Ruumide ja inventari üür	0,11	0,17	0,07
Ruumide ja inventari korrashoid	0,31	0,48	0,01
Jooksva remondi kulud	0,06	0,05	0,02
Kaupade viimistlemine, sortimine, pak- kimine ja hoidmine	0,09	0,34	0,01
Lähetused, sõidud linnas ja oma kerge- transpordi ülalpidamine	0,05	0,01	—
Kantselei-, posti-, telegraafi- ja tele- fonikulud	0,02	0,02	0,01
Krediitprotsendid	0,28	0,02	0,20
Normeeritud kaod teel ja hoidmisel	0,01	0,22	—
Taara kulud ja kaod, maha arvatud taara realiseerimisest saadud tulud	—	0,31	0,01
Mahaarvestused kaadrite ettevalmista- miseks	0,02	0,03	0,02
Muud kulud	0,06	0,14	—
K o k k u	2,58	4,46	0,57
Kaubakäive (tuh. rbl.)	81 098	73 093	780 464

Uurida ülalpool nimetatud kaubandusettevõtete käibekulude struktuuri, arvatades selleks iga kirje osatähtsuse. Määrata tööstuskaupade kaupluse ja toiduainete kaupluse käibekulude struktuuri vaheline erinevus ja tööstuskaupade kaupluse käibekulude struktuuri erinevus baasi käibekulude struktuurist. Seletada käibekulude struktuuris väljatoodud erinevused.

Ulesanne Nr. 68

Universaalkaupluste kaubakäibe aastaplaani täitmist ja käibekulude eelarvest kinnipidamist iseloomustavad tabelis 44 toodud andmed.

Toodud andmete alusel:

- 1) koostada rühmtabel;
- 2) näidata, et kaupade realiseerimise plaani täitmine avaldab otsustavat mõju käibekulude tasemele;
- 3) nimetada tegurid, mis võivad tõsta käibekulude taset, eriti kui kaubakäibe mahu suurendamine alandab seda taset.

Univer- saal- kaup- luse nr.	Kauba- käibe täit- mise %	Käibekulude tase		Univer- saal- kaup- luse nr.	Kauba- käibe täit- mise %	Käibekulude tase	
		plaan	tegelik			plaan	tegelik
1	2	3	4	5	6	7	8
1	100,8	2,94	2,74	45	94,8	3,57	3,69
2	88,5	3,51	3,57	46	101,7	3,08	2,61
3	78,1	3,05	3,55	47	107,1	3,00	2,52
4	100,4	3,18	2,95	48	103,6	2,96	2,63
5	87,9	2,43	2,79	49	102,9	3,94	3,91
6	91,2	3,02	3,23	50	109,3	3,44	2,73
7	109,3	3,71	3,34	51	108,8	3,28	2,95
8	110,8	3,21	3,08	52	104,6	3,55	3,20
9	107,9	2,89	2,44	53	127,3	4,28	3,40
10	104,9	3,42	3,00	54	112,8	3,69	3,42
11	111,8	3,90	3,90	55	87,4	3,01	3,32
12	114,5	3,10	2,81	56	105,5	2,88	2,17
13	95,9	3,59	4,02	57	100,0	4,02	3,94
14	90,8	4,16	4,40	58	91,0	3,16	3,21
15	101,2	3,01	2,82	59	87,4	2,92	3,46
16	90,2	2,77	2,80	60	100,9	3,69	2,94
17	108,8	3,64	3,39	61	144,5	3,58	2,89
18	70,4	2,53	2,79	62	88,3	2,93	3,12
19	109,3	3,26	3,23	63	109,1	4,54	4,27
20	93,9	4,18	4,73	64	94,7	2,98	3,22
21	124,5	3,15	2,38	65	121,6	3,49	3,06
22	109,1	3,90	3,41	66	101,4	3,82	3,78
23	102,0	3,19	2,78	67	107,2	3,49	3,01
24	94,8	3,17	3,18	68	100,3	2,91	2,62
25	123,2	4,72	3,76	69	104,7	3,51	3,20
26	91,0	3,83	4,15	70	104,6	3,53	3,30
27	101,5	2,48	2,24	71	88,5	3,31	3,52
28	143,9	5,06	4,33	72	100,3	3,68	3,61
29	179,4	4,76	4,39	73	110,4	2,89	2,53
30	112,4	2,77	2,77	74	100,6	3,08	2,47
31	100,8	3,17	2,69	75	93,9	2,93	3,04
32	90,2	3,05	3,06	76	83,1	2,80	3,58
33	94,1	5,18	5,36	77	82,4	3,24	3,85
34	107,0	2,87	2,40	78	101,9	3,52	2,70
35	99,1	3,21	3,24	79	82,9	2,63	2,67
36	99,4	3,50	3,73	80	105,7	3,78	3,32
37	97,6	3,01	3,24	81	102,9	2,57	2,42
38	105,7	4,26	3,84	82	99,5	2,42	2,53
39	101,9	3,94	3,80	83	87,6	3,92	4,87
40	102,7	4,00	3,60	84	106,6	3,45	2,39
41	93,3	3,19	3,37	85	104,6	3,06	2,75
42	109,0	3,15	3,02	86	113,2	3,68	3,19
43	112,2	3,26	2,82	87	87,3	3,16	3,50
44	117,4	3,51	2,94	88	112,9	3,74	3,43

Ülesanne Nr. 69

Toidukaupu realiseeriva hulgikontori baaside käibekulude plaanilist ja tegelikku taset (%-des käibest) iseloomustavad tabelis 45 toodud aastaandmed.

Tabel 45

Baaside nr.-id	Käibekulude tase		Baaside nr.-id	Käibekulude tase	
	plaan	tegelik		plaan	tegelik
1	2	3	4	5	6
1	0,613	0,384	11	0,927	0,787
2	0,421	0,887	12	1,091	0,836
3	1,305	2,257	13	0,407	0,470
4	0,776	0,439	14	0,498	0,383
5	0,429	1,281	15	0,673	0,526
6	0,948	0,960	16	0,440	0,454
7	0,497	0,463	17	0,599	0,752
8	1,152	0,791	18	1,191	0,998
9	0,952	0,677	19	0,953	0,618
10	0,762	0,784	20	0,551	0,619
K o k k u kontori kohta				0,660	0,661

Toodud andmete, samuti ülesande Nr. 24 tingimuste ja lahenduse alusel koostada rühmtabel ja määrata käibekulude taseme sõltuvus hulgakäibe vormidest (laokäive, vahendite mahutusega ja vahendite mahutuseeta transiitkäive).

Eriti selgitada käibekulude suurenemise juhud seoses transiitse saatmisplaani mittetäitmisega.

Ülesanne Nr. 70

Universaalkaupluste rühma käibekulusid iseloomustavad tabelis 46 toodud andmed (tuh. rbl.).

Tabel 46

Universaal- kauplused	I poolaastal				Kogu aasta eest			
	käive		käibekulud		käive		käibekulud	
	plaan	tegelik	plaan (%-des)	tegelik	plaan	tegelik	plaan (%-des)	tegelik
Nr. 1	46 000	47 992	2,48	1 194	93 000	81 732	2,43	2 289
Nr. 2	50 500	55 720	3,23	1 625	103 000	97 602	3,17	3 100
Nr. 3	46 500	51 301	2,83	1 456	95 000	106 766	2,77	2 957
Nr. 4	27 200	32 090	3,19	892	55 400	60 366	3,15	1 826
Nr. 5	106 000	107 809	3,09	3 273	216 000	188 816	3,01	6 274
Nr. 6	63 500	59 809	3,13	1 641	130 000	105 987	3,05	3 157
Nr. 7	129 000	147 563	3,57	4 547	263 000	275 287	3,51	8 813
Nr. 8	22 000	22 548	2,85	698	45 000	37 390	2,80	1 340
Nr. 9	25 000	26 958	3,48	862	51 000	50 363	3,42	1 771
Nr. 10	17 600	20 883	3,74	717	36 000	36 122	3,64	1 428
Nr. 11	73 700	91 579	3,65	2 784	151 750	171 740	3,68	5 484

Toodud andmete alusel:

1) arvutada käibekulude tegelik tase;

2) jälgida käibekulude taseme muutust (teisel poolaastal, võrreldes esimesega);

3) teostada käibekulude võrdlev analüüs, välja tuues paremate näitajatega kauplused;

4) nimetada tähtsamad kaubakäibe taset mõjutavad tegurid.

Ülesanne Nr. 71

Gastronoomiakaupade Kaubanduse Peavalitsuse Kasahhi vabariikliku kontori toiduainetekaupluste rühma käibekulude kohta on toodud vabalt valitud andmed tabelis 47.

Tabel 47

Kauplused (asukoht ja numbrid)	Käibe- kulude tase (% -des)	Sellest						
		raudtee veod	auto-hobu- transport	töötasu	viimistlemi- ne ja hoid- mine	lähetused	kantselei- kulud	kaubakaod
Alma-Ata Nr. 1 . . .	3,17	—	0,10	1,56	0,10	—	0,01	0,19
„ Nr. 2 . . .	3,08	—	0,11	1,61	0,10	—	0,01	0,23
„ Nr. 3 . . .	3,17	—	0,18	1,15	0,10	—	0,02	0,27
Karaganda . . .	4,47	0,35	0,53	1,67	0,07	0,06	0,09	0,34
Semipalatinsk . . .	3,39	0,19	0,24	1,36	0,10	0,04	0,04	0,40
Tšimkent . . .	4,47	0,28	0,31	1,59	0,09	0,04	0,06	0,40

Kasutades toodud andmeid teostada kontori üksikute kaupluste käibekulude võrdlev analüüs. Eriti on vajalik näidata tegurid, mis määravad erineva käibekulude taseme Karaganda, Tšimkenti ja Semipalatinski linnades asuvatele toiduainete kauplustele, võrreldes Alma-Ata linnas asuvate kauplustega.

Ülesanne Nr. 72

Spetsialiseeritud toiduainetekaupluse kaubakäive moodustas III kvartalis 9 900 tuh. rbl., IV kvartalis — 11 200 tuh. rbl., käibekulud vastavalt 350 ja 410 tuh. rbl. IV kvartalis toimus kaupade hindade alandamine ja IV kvartali hindade indeks moodustas 0,90.

Toodud andmete alusel:

1) arvutada käibekulude tase kaubakäibes vastavate kvartalite hindades;

2) määrata III kvartali kaubakäibe summa IV kvartali hindades;

3) arvutada käibekulude tase kaubakäibes IV kvartali võrreldavates hindades;

4) analüüsida arvutatud näitajaid.

Ülesanne Nr. 73

Suure universaalkaupluse, mille osakonnad on üle viidud sisemisele isemajandamisele, kaubakäibe ja käibekulude kohta on toodud andmed tabelis 48.

Tabel 48

Osakonnad	Käive (tuh. rbl.)		Käibekulud (tuh. rbl.)	
	plaan	tegelik	plaan	tegelik
Tekstiili	21 000	46 500	367,5	799,8
Valmisriiete	32 000	59 400	704,0	1 366,2
Jalatsite	15 000	20 100	375,0	496,5
Majapidamistarvete	4 600	3 200	400,2	286,4
Galanteriikaupade	8 100	6 700	445,5	363,8
Trikotaaži	17 500	17 600	525,0	528,0
Kultuurkaupade	7 000	5 300	437,5	330,2
Mööbli	5 300	3 800	227,9	164,5
K o k k u	110 500	162 600	3 482,6	4 335,4

Toodud andmete alusel:

1) arvutada iga osakonna kaubakäibe osatähtsus (plaaniline ja tegelik) universaalkaupluse kogu kaubakäibes;

2) arvutada käibekulude tase (plaaniline ja tegelik);

3) mõõta kaubakäibe struktuuri muudatuse ja eelarvega määratud normide rikkumise mõju universaalkaupluse käibekulude keskmisele tasemele;

4) seletada, miks käibekulude tase ei ole ühesugune universaalkaupluse erinevates osakondades;

5) teha üldised järeldused käibekulude eelarvest kinnipidamise kohta kaupluses.

Ulesanne Nr. 74

Kaubakäibe ja käibekulude kohta on toodud andmed tabelis 49 (rublades):

Tabel 49

Kaubarühmad	Plaan		Tegelik	
	käive	käibekulud	käive	käibekulud
A	140 500	7 868	88 340	4 770
B	75 250	5 869	110 300	8 493
C	45 850	4 723	96 800	9 777
K o k k u	261 600	18 460	295 440	23 040

Toodud andmete alusel:

1) arvutada iga kaubarühma osatähtsus kaubakäibes (plaaniline ja tegelik);

2) arvutada plaaniline ja tegelik käibekulude tase;

3) veenduda selles, et kaubakäibe struktuuri muudatus mõjutab oluliselt käibekulusid;

4) määrata, mis suunas kaubakäibe mahu ja struktuuri muutumine antud näites mõjutab käibekulusid.

Ülesanne Nr. 75

Segakaubastus kaubakäivet ja käibekulusid aastas iseloomustavad tabelis 50 toodud andmed (tuh. rbl.).

Tabel 50

Kaubarühmad	Plaan		Tegelik	
	käive	kulud	käive	kulud
Leib ja leiva-saiatooted	40 000	1 520	40 000	1 520
Kartul ja aed-juurvili	30 000	1 950	20 000	1 300
Muud toidukaubad	70 000	2 520	70 000	2 520
Mittetoidukaubad	60 000	1 740	70 000	2 030
Kokku	200 000	7 730	200 000	7 370

Toodud andmete alusel:

1) määrata erisuguste kaubarühmade osatähtsus (plaaniline ja tegelik) kaubastu kaubakäibe kogusummas;

2) arvutada käibekulude tase (plaaniline ja tegelik);

3) tõestada, et antud näites käibekulude üldise taseme muudatus toimus kaubakäibe struktuurilise nihke tagajärjel.

§ 11. Kaubandustöölise töötotlikkuse ja töötasu kulude analüüs¹

Ülesanne Nr. 76

Kaupluse kaubakäibe, töötasufondi, müüjate arvu, koormuse ja keskmise töötasu kohta kvartalis on toodud andmed tabelis 51.

Tabel 51

Näitajad	Plaan	Tegelik
Kaubakäive (tuh. rbl.)	90 000	96 000
Müüjate töötasufond (tuh. rbl.)	420	431
Müüjate keskmine nimestikuline arv	225	219
Keskmine koormus (rublades)	400 000	438 356
Keskmine töötasu (rublades)	1 867	1 968

¹ Kaubandustöölise töötotlikkuse analüüsi kohta on osa ülesandeid toodud peatükis „Kaubakäibe analüüs”.

Toodud andmete alusel:

- 1) arvutada plaanitäitmise protsent kõigi näitajate kohta;
- 2) määrata tegeliku töötasufondi hälve plaanilisest;
- 3) mõõta kaubakäibe mahu, keskmise töötasu ja müüjate töötöotlikkuse mõju tegelikule töötasufondi suurusele;
- 4) teha järeldused arvutatud näitajatest.

Ülesanne Nr. 77

Kaupluse kvartali kaubakäibe mahtu ja müüjate keskmist nimestikulist arvu iseloomustavad järgmised näitajad:

	Plaan	Tegelik
Kaubakäive (tuh. rbl.)	19 100	19 460
Sellest:		
tekstiilkaubad	7 000	9 900
õmblustooded	10 000	7 600
galanteriikaubad	2 100	1 960
Müüjate keskmine nimestikuline arv	44	44

Ühe müüja koormuse normid kvartalis on: tekstiilkaupade osas 700 tuh. rbl., õmblustoodete osas 500 tuh. rbl., galanteriikaupade osas 150 tuh. rbl.

Toodud andmete alusel:

- 1) määrata ühe müüja keskmine koormus kvartalis (plaaniline ja tegelik);
- 2) arvutada plaani täitmise protsent koormuse, töötajate arvu ja nende töötöotlikkuse kohta;
- 3) korrigeerida keskmise koormuse ülesanne vastavalt kaubakäibe tegelikule mahule ja struktuurile;
- 4) arvutada korrigeeritud koormuse ülesande täitmise protsent;
- 5) analüüsida saadud näitajaid ja teha vastavad järeldused.

Ülesanne Nr. 78

Spetsialiseeritud toiduainetekaupluse kaubakäibe mahtu ja müüjate keskmist nimestikulist arvu koos iseloomustavad järgmised näitajad:

	Plaan	Tegelik
Kaubakäive (tuh. rbl.)	650	617
Müüjate keskmine nimestikuline arv	8	8

Valitsuse korraldusel alandati aruandekuul kaubahindu. Hindade indeks moodustab 0,90.

Toodud andmete alusel:

- 1) arvutada ühe müüja koormus (plaaniline ja tegelik);
- 2) arvutada kaubakäibe ja töötöotlikkuse plaani täitmise protsent (arvestamata kaubahindade alandamist);

3) korrigeerida kaubakäibe ja töökoormuse plaan, arvestades kaubahindade alandamist;

4) arvutada korrigeeritud plaani täitmise protsent; võrrelda saadud tulemust eelmiste arvestustega ja teha vastavad järeldused.

Ülesanne Nr. 79

Toiduainete kaupluse kaubakäibe mahtu ja müüjate keskmist nimestikulist arvu iseloomustavad tabelis 52 toodud andmed.

Tabel 52

Kaubarühmad	Plaan		Tegelik	
	käive (tuh. rbl.)	müüjate arv	käive (tuh. rbl.)	müüjate arv
Gastronoomiakaubad	600	8	524	8
Bakaalkaubad	250	5	210	5
Veini- ja viinatooted	320	2	480	2
Kokku	1 170	15	1 214	15

Toodud andmete alusel:

1) arvutada kaupluse kaubakäibe struktuur (plaaniline ja tegelik);

2) arvutada plaaniline ja tegelik koormus;

3) määrata müüjate töötootlikkuse plaani täitmise protsent tervikuna ja üksikute kaubarühmade viisi;

4) tõestada, et plaanilise ja tegeliku koormuse väljaarvutatud näitajad on kõrvutamatud tervikuna kaupluses (kaubakäibe struktuuriliste nihete tõttu);

5) korrigeerida koormuse ja müüjate arvu plaaniline ülesanne, lähtudes kaubakäibe tegelikust mahust ja tegelikust struktuurist;

6) analüüsida koormuse korrigeeritud plaani täitmist ja teha vastavad järeldused;

7) nimetada tähtsamad tegurid, mis mõjutavad müüjate töötootlikkust.

Ülesanne Nr. 80

Kahe spetsialiseeritud toiduainetekaupluse kaubakäibe, töötajate arvu ja töötasufondi kohta aastas on toodud andmed tabelis 53.

Tabel 53

Näitajad	Kauplused	
	Nr. 1	Nr. 2
Kaubakäive (tuh. rbl.)	18 200	17 000
Töötajate keskmine nimestikuline arv	45	45
sellest müüjaid	22	20
Töötasufond (tuh. rbl.)	307	284
sellest müüjate töötasu	132	128

Toodud andmete alusel:

- 1) määrata müüjate osatähtsus kaubandustöötajate üldarvus;
- 2) arvutada ühe kaubandustöötaja ja ühe müüja töökoormus;
- 3) arvutada ühe kaubandustöötaja ja ühe müüja keskmine töötasu;
- 4) arvutada töötasu tase (protsentides käibest);
- 5) teostada kaupluste Nr. 1 ja Nr. 2 koormuse ja töötasu näitajate võrdlev analüüs ja näidata, kumb kauplustest on saavutanud paremaid tulemusi; põhjendada tehtud järeldused.

Ulesanne Nr. 81

Toiduainete kaupluse töötajate töötasufondi koostist iseloomustavad järgmised andmed (tuh. rbl.):

	Plaan	Tegelik
Tükitasud põhihinnete järgi	300,0	330,5
Lisatasud tükitööliste progressiivsete hinnete järgi	—	20,4
Lisatasud kuni garanteeritud miinimumini	—	9,5
Ajatasu palgamäärade tariifi järgi	250,0	251,8
Preemiad aja- ja tükitööliste	10,0	17,3
Lisatasud ületunni- ja öötöö eest	—	3,5
Lisatasud õpilaste õpetamise eest	0,8	0,8
Korraliste puhkuste rahad	31,2	31,7
Kompensatsioonitasud kasutamata jäänud puhkuste eest	—	1,9
Vanusetasud	0,3	0,3
K o k k u	592,3	667,7
Jaekäive	43 300	47 636

Toodud andmete alusel:

- 1) väljendada töötasud protsentides kaubakäibest (tervikuna ja üksikute elementide kaupa);
- 2) määrata tegelike töötasude hälve plaanist;
- 3) analüüsida väljatoodud hälbed ja nimetada neid põhjustavad tegurid.

§ 12. Kaupade transportimise ja teiste kaubanduslike kulukirjete analüüs

Ulesanne Nr. 82

Kaubandusettevõtte kasutas aruandeperioodil kaupade veoks üüritud autotransporti. Veokäivet (kõik I klassi veosed), tariifi ja ettevõtte transpordikulused iseloomustavad järgmised andmed (tab. 54):

Tabel 54

Näitajad	Plaan	Tegelik
Veokäive (t/km)	250 000	290 000
Keskmine tariif (kopikates ühe t/km kohta)	180	170
Transpordikulud kokku (tuh. rbl.)	450	493

Toodud andmete alusel:

- 1) määrata tegelike transpordikulude hälve plaanist;
- 2) arvutada ahelasenduste meetodiga veokäibe ja keskmise tariifi muutumise mõju plaanist hälbimisele;
- 3) analüüsida saadud näitajaid.

Ülesanne Nr. 83

Kaubastu transpordikontori plaanilised ja aruandelised andmed on toodud tabelis 55.

Tabel 55

Transpordi liigid	Plaan				Tegelik			
	veetud kaupu (t)	kaubaveo keskmine pikkus (km)	ühel t/km tariif (rbl.)	kulude summa (tuh. rbl.)	veetud kaupu (t)	kaubaveo keskmine pikkus (km)	ühel t/km. tariif (rbl.)	kulude summa (tuh. rbl.)
Autotransport .	30 000	6	1,50	270	40 000	5	1,50	300
Hobutransport .	10 000	4	5,50	220	5 000	5	5,50	138
K o k k u	40 000		—	490	45 000		—	438

Toodud andmete alusel:

- 1) arvutada auto-hobutranspordiga veetud kaupade osatähtsus;
- 2) määrata veokäibe suurus (t/km-tes);
- 3) määrata kaubaveo keskmine pikkus transpordil (auto-hobutransport kokku);
- 4) mõõta veetud kaubahulga suurenemise, transpordi erinevate liikide osatähtsuse muutumise ja kaubaveo keskmise kauguse lühendamise mõju transpordikulude summale;
- 5) analüüsida saadud näitajaid ja teha vastavad järeldused.

Ülesanne Nr. 84

Kaubandusorganisatsiooni kaubakäibe ja kaubaveo aastakulude kohta raudteel on toodud andmed tabelis 56.

Tabel 56

Vedude liigid	Plaan		Tegelik	
	käibe (milj. rbl.)	raudtee veokulud (tuh. rbl.)	käibe (milj. rbl.)	raudtee veokulud (tuh. rbl.)
Oblastisisesed kaupade veod . .	100	70	131	91
Oblastivälised kaupade veod . .	62	143	40	92
K o k k u	162	213	171	183

Toodud andmete alusel:

- 1) määrata oblastisisesete ja -välise kaubavedude osatähtsused üldises kaubakäibes (plaaniline ja tegelik);

2) arvutada raudtee veokulude tase (oblastisisene ja -väline, plaaniline ja tegelik);

3) näidata, et kohalikelt tootjatelt kaupade ostu laiendamine osutub transpordikulude vähendamise oluliseks reserviks.

Ülesanne Nr. 85

Suuremas linnas ja oblastite keskustes asuva universaalkaupluste rühma kaubakäibe, keskmiste kaubavarude ja krediidikulude andmed aastast on toodud tabelis 57.

Tabel 57

Universaalkaup- lused	Kaubakäibe (tuh. rbl.)		Keskmine kauba- varu (päevades)		Krediidikulud (tuh. rbl.)	
	plaan	tegelik	plaan	tegelik	plaan	tegelik
Suuremas linnas asuvad:						
Nr. 1	1 126 000	1 177 768	62	54	4 254	4 140
Nr. 2	358 900	371 974	57	57	1 354	1 376
Nr. 3	230 000	233 946	53	48	863	672
Nr. 4	203 000	220 899	59	57	759	780
Nr. 5	135 600	172 665	60	55	570	622
Nr. 6	161 000	175 897	60	51	607	563
Nr. 7	91 000	97 443	58	52	344	318
Nr. 8	78 000	88 008	62	62	297	335
Oblastite keskustes asuvad:						
Nr. 9	98 300	115 374	66	73	400	549
Nr. 10	32 000	29 174	64	95	119	166
Nr. 11	25 500	25 598	60	66	96	108
Nr. 12	17 000	19 000	68	117	63	134
Nr. 13	25 500	25 801	65	77	96	119
Nr. 14	25 500	26 658	65	104	96	170
Nr. 15	21 500	22 128	68	78	81	104

Toodud andmete alusel:

- 1) arvutada krediidikulude tase (plaaniline ja tegelik);
- 2) arvutada keskmiste kaubavarude ja krediidikulude plaani täitmise protsent;
- 3) näidata, et krediidikulud on otseses sõltuvuses kaubavaru suurusest;
- 4) kujutada graafiliselt krediidikulude sõltuvus kaubavarudest;
- 5) teostada krediidikulude võrdlev analüüs mõlema universaalkaupluste rühma kohta.

Ülesanne Nr. 86

Spetsialiseeritud toiduainetekaupluste rühma kohta on toodud tabelis 58 järgmised andmed:

Kaupluste nr.-id	Kaubakäive (tuh. rbl.)	Keskmine kaubavaru (tuh. rbl.)	Krediidi-protsentide summa (rbl.)	Kaupluste nr.-id	Kaubakäive (tuh. rbl.)	Keskmine kaubavaru (tuh. rbl.)	Krediidi-protsentide summa (rbl.)
Nr. 1	32 249	1 679	29 024	Nr. 6	15 729	646	8 966
Nr. 2	25 892	1 490	27 704	Nr. 7	9 676	716	14 514
Nr. 3	16 969	744	12 218	Nr. 8	11 287	1 577	39 617
Nr. 4	19 143	1 154	25 269	Nr. 9	8 086	997	20 538
Nr. 5	8 877	705	13 937				

Toodud andmete alusel:

- 1) arvutada iga kaupluse kaubakäibe keskmine kiirus;
- 2) määrata krediitkulude tase;
- 3) määrata krediitkulude taseme sõltuvus kaubakäibe kiirusest; näidata, milline on see sõltuvus.

Ülesanne Nr. 87

Kaupluse kaubakäibe ja kaupade kao kohta aastas loomulike kao normide piires on toodud andmed tabelis 59.

Tabel 59

Kaubarühmad	Plaan		Tegelik	
	käive (tuh. rbl.)	loomulik kadu (rbl.)	käive (tuh. rbl.)	loomulik kadu (rbl.)
Leib ja leiva-saiatooted	30	120	23	92
Konservid	450	—	385	—
Kondiitritooted	700	3 500	666	3 330
Kartul	1 000	6 500	958	6 227
Aed-juurvili	2 500	37 500	2 823	42 345
Puuvili, marjad, kõrvitsalised	2 420	36 300	2 838	42 570
Viin ja likööri-veinitooted	1 200	—	1 172	—
Tubakatooted	400	—	376	—
K o k k u	8 700	83 920	9 241	94 564

Toodud andmete alusel:

- 1) määrata erinevate kaubarühmade osatähtsus kaupluse kaubakäibe üldsummas (plaaniline ja tegelik);
- 2) arvutada loomuliku kao tase (plaaniline ja tegelik);
- 3) tõestada, et kaubakadude muudatus loomuliku kao normide piires toimus kaubakäibe mahu ja struktuuri muudatuse arvel;
- 4) mõõta kaubakäibe mahu ja kaubakäibe struktuuri mõju kaubakadudele.

Ülesanne Nr. 88

Kaubandusorganisatsiooni kaubakäibe ja normeeritud kaubakadude kohta teel ja hoiul on toodud aastaandmed tabelis 60.

Tabel 60

Näitajad	Plaan		Tegelik	
	käive (milj. rbl.)	normeeri- tud kaod (tuh. rbl.)	käive (milj. rbl.)	normeeri- tud kaod (tuh. rbl.)
Üldse	1 680	429	1 776	430
sellest: pakendkaubad	250	—	346	—

Toodud andmete alusel:

- 1) arvutada normeeritud kadude tase (%-des kogu kaubakäibest);
- 2) määrata pakendkaupade osatähtsus üldises kaubakäibes (plaaniline ja tegelik);
- 3) määrata kaubakäive ilma pakendkaupadeta;
- 4) arvutada sellest (kaubakäibest ilma pakendkaupadeta) normeeritud kadude tase;
- 5) tõestada, et kaubakadude alandamise tähtsaks reserviks on pakendkaupade kaubanduse laiendamine;

Ülesanne Nr. 89

Spetsialiseeritud toiduainetekaupluste kaubakäibe, kaubakäibe kiiruse ja kaubakadude kohta on toodud aastaandmed tabelis 61.

Tabel 61

Kaupluste nr.-id	Kaubakäive (tuh. rbl.)	Kaubakäibe kiirus (päevades)	Normeeritud kaubakaod teel ja hoiul (%-des käibest)
Nr. 1	64 107	15	0,26
Nr. 3	11 722	11	0,22
Nr. 6	10 713	43	0,40
Nr. 11	4 636	49	0,46
Nr. 12	4 274	39	0,38

Toodud andmete alusel tõestada, et kaubakäibe kiiruse näitaja ja kaubakadude suuruse vahel on teatud sõltuvus. Nimetada tegurid, peale käibekiiruse suurendamise, mis mõjutavad kaubakadude vähendamist kaubanduses.

Ülesanne Nr. 90

Kahe toiduainetekaupluse käibekulude kohta aastast on toodud andmed tabelis 62 (%-des käibest).

Kulukirjed	Kauplus nr. 1		Kauplus nr. 2	
	plaan	tegelik	plaan	tegelik
Auto-hobutranspordi kulud	0,27	0,24	0,54	0,77
Põhi- ja lisatöötasu:				
1) registreeritud rahandusorganeis	0,30	0,25	1,20	1,28
2) registreerimata	1,49	1,26	2,60	2,45
Juurdearvestused töötasule	0,07	0,07	0,17	0,17
Ruumide ja inventari üür	0,15	0,12	0,49	0,49
Ruumide ja inventari korrashoid	0,40	0,36	0,76	0,91
Jooksva remondi kulud	0,12	0,06	0,70	0,59
Kaupade viimistlemine, sortimine, pakkimine ja hoidmine	0,23	0,24	0,23	0,26
Lähetused, sõidud linnas ja oma kergetranspordi ülalpidamine	0,01	0,01	0,01	0,01
Kantselei-, posti-, telegraafi- ja telefonikulud	0,02	0,01	0,05	0,03
Krediitiprotsendid	0,05	0,02	0,05	0,05
Normeeritud kaod teel ja hoiul	0,36	0,25	0,71	0,54
Taara kulud ja kaod, maha arvatud taara realiseerimisest saadud tulud	—	—	1,25	0,96
Mahaarvestused kaadrite ettevalmistamiseks	0,03	0,03	0,03	0,03
Muud kulud	0,09	0,05	0,20	0,13
K o k k u	3,59	2,97	8,99	8,67
Kaubakäive (tuh. rbl.), mille alusel on arvatud käibekulud	43 000	44 036	10 000	9 256

Toodud andmete alusel:

1) arvutada tegelike kulukirjete osatähtsused (kauplustes Nr. 1 ja Nr. 2);

2) näidata tegelike kulude struktuuri ja taseme sõltuvus kaubakäibe struktuurist (vt. ülesanne Nr. 62); iseloomustada seda sõltuvust;

3) teostada kaupluste Nr. 1 ja Nr. 2 käibekulude taseme võrdlev analüüs, näidata kummagi kaupluse töö positiivsed ja negatiivsed momendid (käibekulude taseme alandamisel).

IV PEATÜKK

ÜHISKONDLIKU TOITLUSTAMISE ETTEVÖTETE
TEGEVUSE ANALÜÜS

§ 13. Kaubakäibe analüüs

Ülesanne Nr. 91

Restorani tegelikku kaubakäivet iseloomustavad tabelis 63 toodud andmed (tuh. rbl.).

Tabel 63

Näitajad	Kokku aastas	sellest			
		I kv.	II kv.	III kv.	IV kv.
Tegelik käive	16 716	3 001	4 912	5 414	3 389
sellest:					
põhitoodang	1 493	204	455	498	336
muu omatoodang	3 838	1 153	523	1 213	949
ostukaubad	11 385	1 644	3 934	3 703	2 104

Toodud andmete alusel:

- 1) arvutada põhitoodangu, muu omatoodangu ja ostukaupade osatähtsus üldises kaubakäibes (igas kvartalis ja aastas tervikuna);
- 2) määrata osade korrelatsiooni näitaja (palju tuleb ostukaupu igale omatoodangu rublale);
- 3) kujutada graafiliselt kaubakäibe koostis;
- 4) anda hinnang restorani kaubakäibe koostise kohta.

Ülesanne Nr. 92

Restorani kaubakäibe mahtu ja koostist iseloomustavad tabelis 64 toodud andmed (tuh. rbl.).

Toodud andmete alusel:

- 1) arvutada hinna kujundamise üksikute elementide ja kogu ter-
viku plaanitaimise protsent;

2) arvutada käibe koostisosade osatähtsus käibe kogusummast (plaaniline ja tegelik);

3) teha järeldused restorani tegeliku käibe koostisest (kulutus-test), võrreldes plaaniga.

Tabel 64

Käibe koostis (hinna kujundamiselementide järgi)	Plaan	Tegelik
Omatoodangu tooraine maksumus	3 100	4 136
Ostukaupade maksumus	11 022	10 246
Mahaarvestused baaside, trusti ja peavalit- suse ülalpidamiseks	171	164
Tootmis- ja käibekulud	1 803	1 656
Mahaarvestused kõrgemalseisvate lülide ülal- pidamiseks	70	68
Akumulatsioon	634	546
Käibesumma	16 800	16 816

Ülesanne Nr. 93

Mitmesuguste ühiskondliku toitlustamise ettevõtete kaubakäibe mahtu ja struktuuri iseloomustavad tabelis 65 toodud poolaasta-andmed (tuh. rbl.).

Tabel 65

Ettevõtete tüübid	Põhitoodang	Muu omatoodang	Ostukaubad
Restoran „A”	607	1 334	2 352
„ „B”	571	737	1 738
„ „D”	641	942	2 560
„ „E”	243	512	1 149
Söökla Nr. 1	256	223	339
„ Nr. 2	826	355	954
„ Nr. 3	239	258	445
Kohvik „A”	209	210	1 393
„ „B”	91	152	782
„ „C”	139	73	1 079
Einelaud	—	42	1 187

Toodud andmete alusel:

- 1) määrata eraldi iga ettevõtte kaubakäibe üldsumma;
- 2) arvutada põhitoodangu, muu omatoodangu ja ostukaupade osatähtsus kaubakäibe üldsummas;
- 3) määrata osade suhte näitaja (palju tuleb omatoodangu ühe rubla kohta ostukaupu);
- 4) uurida ühiskondliku toitlustamise ettevõtte tüübi ja kaubakäibe struktuuri vahelist sidet. Selgitada kaubakäibe struktuuri sõltuvus ettevõtete tootmistüübist;
- 5) esitada söökla Nr. 1, restorani „D” ja kohviku „C” käibe koostis graafiliselt.

§ 14. Omatoodangu väljalaske analüüs

Ülesanne Nr. 94

Ühiskondliku toitlustamise ettevõtte (restorani) toodangu väljalaske ja realiseerimise kohta on toodud andmed tabelis 66.

Tabel 66

I Ühiskondliku toitlustamise ettevõtte toodang ja käive

Näitajad	Kokku aastas	sellest			
		I kv.	II kv.	III kv.	IV kv.
Käive (tuh. rbl.):					
plaaniline	17 865	3 000	5 115	6 950	2 800
tegelik	18 628	4 239	6 322	5 816	2 251
Üldisest käibest:					
Road (tuh. rbl.)	2 574	110	1 110	1 342	12
Muu omatoodang (tuh. rbl.)	5 362	1 853	1 406	1 001	1 102
Ostukaubad (tuh. rbl.)	10 692	2 276	3 806	3 473	1 137
Müüdnud toodangut (tuh. roogades):					
plaaniline	374	39	145	190	—
tegelik	460	41	182	234	3

II Müüdnud toodangut (tuh. roogades)

Esimest rooga	Teist rooga					Kolmandat rooga (magusad road)	Külmi roogi (suu- pisteid)	Kokku
	üldse	sellest						
		liha-	kala-	aed-juur- vilja	tangu ja jahu			
1	2	3	4	5	6	7	8	9
82	256	226	14	1	—	20	102	460

Analüüsida toodud andmeid ja teha järeldused ühiskondliku toitlustamise ettevõtte toodangu väljalaske ja realiseerimise plaani täitmise kohta restoranis.

Ülesanne Nr. 95

Restorani põhitoodangu tootmist ja realiseerimist iseloomustavad tabelis 67 toodud andmed (tuhandetes roogades).

Tabel 67

Näitajad	Kokku aastas	sellest			
		I kv.	II kv.	III kv.	IV kv.
Väljalase ja realiseerimine:					
plaaniline	131	22	43	33	33
tegelik	197	38	59	58	42

Põhitoodangut müüdi roogade liikide järgi tegelikult järgmiselt (tuhandetes roogades): esimesi roogi 46, teisi — 85 (sellest liharoogi 71, kala — 6, aed-juurvilja — 3, tangu- ja jahuroogi 5), kolmandaid 11 ja suupisteid 55.

Plaani andmed: esimesi roogi 48, teisi 56 (sellest liharoogi 33, kalaroogi 10, aed-juurvilja 5, tangu- ja jahuroogi 8), kolmandaid 15 ja suupisteid 12.

Toodud andmete alusel:

1) arvutada põhitoodangu väljalaske ja realiseerimise plaani täitmise protsent;

2) analüüsida põhitoodangu füüsilise mahu plaani täitmine ja teha järeldus selles osas restorani töö kohta.

Ülesanne Nr. 96

Ühte kategooriasse kuuluva kolme restorani aastaandmed on toodud tabelis 68.

Tabel 68

Näitajad	Restoranid		
	Nr. 1	Nr. 2	Nr. 3
Realiseeritud lõunatoodangut (tuh. rbl.)	750	920	1 715
Realiseeritud lõunatoodangut (tuh. roogades)	197	243	490
sellest:			
esimesi	46	52	82
teisi	85	130	286
kolmandaid	66	61	122

Toodud andmete alusel:

1) määrata esimese, teise ja kolmanda roa keskmised hinnad, eeldades, et teise roa hind võrdub esimese ja kolmanda roa hindade summale, ja kolmanda roa hind moodustab poolteisekordse esimese roa hinna;¹

2) anda lõunatoodangu kvaliteedi võrdlev hinnang (kasutades keskmiste hindade arvutust).

§ 15. Tootmis- ja kaubanduslike kulude analüüs

Ülesanne Nr. 97

Tabelis 69 on toodud restorani tööd iseloomustavad andmed (aasta kohta).

¹ Säärane hindade suhe on võetud prof. N. N. Rjazovi raamatust „Nõukogude kaubanduse statistika kursuse ülesannete kogu”, Gostorgizdat, 1948, lk. 32.

Näitajad	Plaan	Tegelik
Kaubakäive (tuh. rbl.)	17 391	18 558
Keskmine nimestikuline töötajate arv	110	112
Töötasufond (tuh. rbl.)	765	784

Toodud andmete alusel:

- 1) arvutada kõik vajalikud täiendnäitajad (ühe töötaja koormus, ühe töötaja keskmine töötasu, töökulude tase protsentides käibest);
- 2) võrrelda aruandelisi näitajaid plaaniga;
- 3) näidata, kuidas mõjutasid töötajate arv ja nende tootlikkus kaubakäibe mahtu ja töötasufondi suurust. Teha vajalikud järeldused.

Ülesanne Nr. 98

Restorani töötajate arvu, töötasufondi ja keskmise töötasu kohta on toodud järgmised andmed (kvartali kohta):

	Plaan	Tegelik
Töötajate arv	147	140
Töötasufond (tuh. rbl.)	217	215
Keskmine töötasu (rbl.)	1476	1536

Toodud andmete alusel:

- 1) arvutada töötajate arvu, töötasufondi ja keskmise töötasu indeksid;
- 2) tõestada, et ülaltoodud näitajatel on omavaheline kindel seos; iseloomustada seda seost;
- 3) määrata töötajate arvu ja nende keskmise töötasu muutumise mõju töötasufondile; analüüsida saadud näitajaid ja anda oma hinnang.

Ülesanne Nr. 99

Restorani kohta on toodud andmed tabelis 70.

Tabel 70

Näitajad	Kvartalid			
	I	II	III	IV
Töötajate arv	147	200	200	145
Töötasufond (tuh. rbl.)	217	283	304	221
Keskmine töötasu (rbl.)	1 476	1 415	1 520	1 524

Toodud andmete alusel:

1) jälgida kõikide näitajate dünaamikat, milleks arvutada vastavad indeksid;

2) määrata töötajate arvu ja nende keskmise töötasu muutuse mõju töötasufondile II, III ja IV kvartalis;

3) analüüsida toodud ja arvatud näitajaid ja teha vajalikud järeldused.

Ülesanne Nr. 100

Restorani ja toiduainete kaupluse kulude taseme kohta on toodud andmed tabelis 71 (%-des käibest).

Toodud andmete alusel:

1) arvutada (restorani ja kaupluse kohta) iga kulukirje osatähtsus kogusummast;

2) teostada restorani ja kaupluse kulude struktuuri võrdlev analüüs;

3) seletada, miks kulude tase ei ole ühesugune ühiskondliku toitlustamise ettevõtetes ja jaekaubandusettevõtetes.

Tabel 71

Kulukirjed	Restoran	Kauplus
Auto-hobutranspordi kulud	0,62	0,23
Põhi- ja lisatöötasu	5,31	1,45
Juurdearvestused töötasule	0,33	0,06
Jää ostu ja külmutusseadmete kasutamise kulud	0,12	—
Küte, aur ja elektrienergia (tootmise vajadusteks)	0,19	—
Ruumide ja inventari üür	1,61	0,09
Ruumide ja inventari korrashoid	1,04	0,41
Jooksva remondi kulud	0,65	0,16
Nõude tinutamise kulud	0,07	—
Kaupade viimistlemine, sortimine, pakkimine ja hoidmine	—	0,17
Eririietuse, lauapesu ja väikeinventari kulumine, pesemine ja parandus	0,61	—
Lähetused, sõidud linnas ja oma kergetranspordi ülalpidamine	0,04	0,01
Kantselei-, posti-, telegraafi- ja telefonikulud	0,09	0,01
Normeeritud kaod teel ja hoiul	0,04	0,26
Krediitiprotsendid	—	0,06
Nõude ja lõunariistade kulumine	0,06	—
Taara kulud ja kaod, mahaarvatud tulud taara realiseerimisest	0,07	0,04
Mahaarvestused kaadrite ettevalmistamiseks	0,06	0,03
Muud kulud	0,19	0,09
Kokku	11,1	3,07

Restorani tootmis- ja käibekulude kohta on toodud andmed tabelis 72 (tuh. rbl.).

Tabel 72

Kulukirjed	Plaan	Aruanne
1. Auto-hobutranspordi kulud	53,0	44,5
2. Põhi- ja lisatöötasu	784,0	805,2
3. Juurdearvestused töötasule	48,4	50,3
4. Jää ostukulud ja külmutusseadmete kasutamiskulud	15,9	13,4
5. Küte, aur, elektrienergia (tootmise vajadusteks)	26,9	21,4
6. Ruumide ja inventari üür	266,0	247,4
7. Ruumide ja inventari korrashoid	105,0	88,3
8. Jooksev remont	140,0	83,6
9. Nõude tinutamise kulud	5,2	1,6
10. Eriühenduste pesemine ja kulumine	86,0	56,5
11. Sõidud linnas	3,0	2,3
12. Kantseleikulud	10,8	10,3
13. Normeeritud kaod	6,7	5,1
14. Orkestri ülalpidamine	140,0	116,1
15. Nõude ja lõunariistade kulumine	12,5	9,5
16. Taara kaod	28,4	26,5
17. Muud kulud	58,0	48,0
18. Mahaarvestused kaadrite ettevalmistamiseks	12,9	11,9
Kokku	1 802,7	1 641,9
Käive	17 250,0	16 716,0

Toodud andmete alusel:

1) arvutada iga kulukirje ja tervikuna kõigi kulude tase (plaaniline ja tegelik);

2) analüüsida kinnipidamist kulude eelarvest ja teha järeldus restorani kollektiivi võitlusest tootmis- ja kaubanduslike kulude vähendamise eest;

3) nimetada ühiskondliku toitlustamise ettevõtete kulude taset mõjutavad tähtsamad tegurid.

Kolme ligikaudu ühesugustes tingimustes töötava restorani kulude kohta on toodud andmed tabelis 73 (%-des käibest).

Kulukirjed	Restoran Nr. 1		Restoran Nr. 2		Restoran Nr. 3	
	plaan	tege- lik	plaan	tege- lik	plaan	tege- lik
1	2	3	4	5	6	7
Auto-hobutranspordi kulud	0,29	0,27	0,62	0,53	0,50	0,59
Põhi- ja lisatöötasu	5,23	4,81	5,31	6,61	4,77	6,37
Juurdearvestused töötasule	0,26	0,30	0,33	0,42	0,30	0,40
Jää ostukulud ja külmutusseadmete kasutamiskulud	0,09	0,08	0,06	0,05	0,08	0,15
Küte, aur ja elektrienergia (tootmise vajadusteks)	0,14	0,13	0,07	0,01	0,19	0,26
Ruumide ja inventari üür	1,43	1,48	1,61	2,04	2,12	2,66
Ruumide ja inventari korrashoid	0,57	0,53	1,04	1,23	0,56	0,60
Jooksva remondi kulud	0,75	0,50	0,65	0,64	0,96	0,93
Nõude tinutamise kulud	0,03	0,01	0,02	0,03	0,07	0,05
Eririietuse, lauapesu ja väikeinventari kulumine, pesemine ja parandus	0,46	0,34	0,61	1,12	0,50	0,50
Lähetused ja sõidud linnas	0,02	0,01	0,04	0,03	0,01	0,01
Kantslei-, posti-, telegraafi- ja telefoni- kulud	0,06	0,06	0,09	0,05	0,07	0,07
Normeeritud kaod teel ja hoiul	0,04	0,03	0,04	0,07	0,04	0,04
Ulenormatiivsed toorainete ja kaupade kaod	—	—	—	0,15	—	—
Nõude ja lõunariistade kulumine	0,07	0,06	0,06	0,18	0,08	0,08
Taara kulud ja kaod, mahaarvatud tulud taara realiseerimisest	0,15	0,16	0,07	0,36	0,15	0,28
Muud kulud	0,31	0,29	0,19	0,69	0,22	0,24
Mahaarvestused kaadrite ettevalmis- tamiseks	0,07	0,07	0,06	0,06	0,07	0,07
K o k k u	9,97	9,13	10,87	14,27	10,69	13,30
Kaubakäive, mille kohta on arvatud kulud (tuh. rbl.)	16 250	16 715	23 500	18 630	20 100	15 010
Rahandusorganites registreeritava per- sonali arv:						
a) registreeritud rahandusorganites (koosseisulised töötajad)		29		42		24
b) tegelik keskmine nimestikuline arv (koosseisulisi töötajaid)		26		30		25

Toodud andmete alusel teostada tootmis- ja käibekulude võrdlev analüüs, väljaselgitades, milliste kulukirjete arvel restoran Nr. 1 saavutas kulude alanemise. Võrrelda restoranide Nr. 2 ja Nr. 3 kulusid (tervikuna ja üksikute kirjete järgi) restorani Nr. 1 kuludega ja selgitada, millistes kirjetes on toimunud ülekulutus.

Nimetada põhjused, millest on tingitud eelarve ülekulutus restoranides Nr. 2 ja Nr. 3.

Rea ühiskondliku toitlustamise ettevõtete kaubakäibest ja kuludest on toodud poolaastaandmed tabelis 74.

Tabel 74

Ühiskondliku toitlustamise ettevõtted	Kaubakäive (tuh. rbl.)			Kulud (%-des käibest)
	lõunatoodang	muu toodang	ostukaubad	
Nr. 1	4 370	2 270	7 260	19,14
Nr. 2	905	995	3 220	17,66
Nr. 3	950	360	2 170	17,57
Nr. 4	600	407	2 223	16,76
Nr. 5	489	391	1 720	17,21
Nr. 6	668	1 582	2 600	19,00
Nr. 7	830	2 120	3 150	21,02
Nr. 8	1 180	350	2 670	17,45
Nr. 9	615	225	2 200	14,86
Nr. 10	596	454	2 290	16,54
Nr. 11	430	350	1 820	15,75
Nr. 12	843	547	2 910	17,24
Nr. 13	955	177	2 488	16,51
Nr. 14	366	335	1 629	16,45
Nr. 15	435	285	1 680	16,05
Nr. 16	1 322	2 123	3 500	20,70
Nr. 17	715	1 865	3 200	18,74
Nr. 18	290	400	1 890	14,75
Nr. 19	378	582	3 390	13,29
Nr. 20	185	315	1 700	13,30
Nr. 21	126	154	600	17,07
Nr. 22	320	300	1 380	16,67
Nr. 23	360	220	880	17,92
Nr. 24	367	33	360	25,40
Nr. 25	235	215	450	21,75
Nr. 26	695	315	1 010	21,56
Nr. 27	385	865	1 150	25,02
Nr. 28	190	280	2 130	12,18

Toodud andmete alusel:

- 1) arvutada omatoodangu (lõunad ja muu toodang) osatähtsus;
- 2) välja tuua omatoodangu osatähtsuse ja kulude taseme omavaheline seos;
- 3) iseloomustada nimetatud näitajate vahelist suhet; esitada see graafiliselt.

Ülesanne Nr. 104

Söökla II kvartali tööaruanne on toodud tabelis 75.

Toodud andmete alusel:

- 1) arvutada analüüsiks vajalikud täiendnäitajad;
- 2) märkida söökla II kvartali töö positiivsed tulemused ja puudused ning teha üldised järeldused tema tööst II kvartalis.

A. Kulud, käibed ja tulemused	Kogusumma (tuh. rbl.)		% -des käibest	
	plaan	tege- lik	plaan	tege- lik
I. Tulud (käive)				
Jaekäive — realiseerimine:				
lõunatoodang	115,0	127,2	28,7	26,5
muu omatoodang	85,0	117,6	21,3	24,5
ostukaubad	200,0	234,8	50,0	49,0
Kokku jaekäive	400,0	479,6	100,0	100,0
II. Kulud				
Omatoodangu tooraine maksumus	157,4	175,3	39,3	36,6
Ostukaupade maksumus	167,0	201,2	41,7	42,0
Mahaarvestused trusti baasi ülalpidamiseks	3,6	3,8	0,9	0,8
Ühiskondliku toitlustamise ettevõtete kulud	65,9	88,2	16,5	18,4
Mahaarvestused kõrgemalseisvate lülide ülalpidamiseks	1,8	1,7	0,5	0,3
Kokku kulud	395,7	470,2	98,9	98,1
III. Tulemus				
Kasum	4,3	9,4	1,1	1,9
Kahjum	—	—	—	—
B. Ühiskondliku toitlustamise ettevõtete kulud				
	Summa (tuh. rbl.)	% -des käibest		
	tegelik	plaan	tegelik	
Auto-hobutranspordi kulud	9,0	1,05	1,88	
Põhi- ja lisatöötasu:				
a) rahandusorganites registreeritav	12,0	2,49	2,51	
b) mitteregistreeritav	33,2	7,51	6,92	
Juurdearvestused töötasule	2,8	0,62	0,58	
Jää ostukulud ja külmutusseadmete kasutamiskulud	1,5	0,08	0,31	
Küte, aur ja elektrienergia (tootmise vajaduseks)	6,9	0,85	1,44	
Ruumide ja inventari üür	0,3	0,10	0,06	
Ruumide ja inventari korrashoid	4,1	0,60	0,86	
Jooksva remondi kulud	1,8	0,75	0,38	
Nõude tinutamise kulud	1,3	0,08	0,27	
Eririietuse, lauapesu ja väikeinventari kulumine, pesemine ja parandamine	10,4	1,50	2,17	
Lähetused ja sõidud linnas	0,2	0,05	0,04	
Kantselei-, posti-, telegraafi- ja telefonikulud	0,4	0,10	0,08	
Normeeritud kaod teel ja hoiul	0,2	0,05	0,04	
Nõude ja lõunariistade kulumine	1,1	0,20	0,23	
Taara kulud ja kaod, mahaarvatud tulud taara realiseerimisest	1,6	0,15	0,33	
Mahaarvestused kaadrite ettevalmistamiseks	0,5	0,10	0,10	
Muud kulud	1,0	0,20	0,21	
Kokku	88,3	16,48	18,41	

Tabelites 76 ja 77 on toodud andmed söökla jaanuarikuu majandusliku tegevuse kohta.

Tabel 76

Söökla tööaruanne

A. Kulud, käibed ja tulemused	Üldsumma		% -des käibest	
	plaan	tegelik	plaan	tegelik
I. Tulud (käive)				
Jaekäive — realiseerimine:				
Lõunatoodang	42,2	99,8	42,2	67,3
muu oma valmistoodang	5,0	2,4	5,0	1,6
ostukaubad	52,8	46,2	52,8	31,1
Kokku jaekäive	100,0	148,4	100,0	100,0
II. Kulud				
Omatoodangu tooraine maksumus	36,2	70,1	36,2	47,2
Ostukaupade maksumus	40,1	41,4	40,1	27,9
Mahaarvestused trusti baasi ülalpidamiseks	0,9	1,2	0,9	0,8
Ühiskondliku toitlustamise ettevõtete kulud	20,6	28,8	20,6	19,4
Mahaarvestused kõrgemalseisvate lülide ülalpidamiseks	0,5	0,4	0,5	0,3
Kokku kulud	98,3	141,9	98,3	95,6
III. Tulemus				
Kasum	1,7	6,5	1,7	4,4
Kahjum	—	—	—	—

B. Ühiskondliku toitlustamise ettevõtete kulud	Summa (tuh. rbl.)	% -des käibest	
	tegelik	plaan	tegelik
Auto-hobutranspordi kulud	1,6	0,66	1,08
Põhi- ja lisatöötasud			
a) rahandusorganites registreeritav	4,3	2,70	2,90
b) mitte registreeritav	8,1	6,56	5,46
Juurdearvestused töötasule	0,8	0,63	0,54
Jää ostukulud ja külmutusseadmete kasutamiskulud	0,4	0,24	0,27
Küte, aur ja elektrienergia (tootmisvajadusteks)	2,9	1,58	1,96
Ruumide ja inventari üür	3,5	2,87	2,36

B. Ühiskondliku toitlustamise ettevõtete kulud	Summa (tuh. rbl.)	% -des käibest	
	tegelik	plaan	tegelik
Ruumide ja inventari korrashoid . . .	0,9	1,58	0,60
Jooksva remondi kulud	0,2	1,52	0,14
Nõude tinutamise kulud	—	0,03	—
Eririietuse, lauapesu ja väikeinventari kulumine, pesemine ja parandus . .	3,3	1,32	2,23
Lähetused ja sõidud linnas	0,4	0,03	0,27
Kantselei-, posti-, telegraafi- ja telefonikulud	0,4	0,05	0,27
Normeeritud kaod teel ja hoiul	0,1	0,03	0,07
Ülenormatiivsed toorainete ja kaupade kaod	—	—	—
Nõude ja lauariistade kulumine	0,4	0,24	0,27
Taara kulud ja kaod, maha arvatud tulud taara realiseerimisest	0,5	0,21	0,34
Mahaarvestused kaadrite ettevalmistamiseks	0,2	0,10	0,14
Muud kulud	0,8	0,26	0,54
Kokku	28,8	20,61	19,44
Kaubakäive, mille kohta on arvatatud kulud (tuh. rbl.)	148,4	—	—

Tabel 77

Kasumid ja kahjumid

Kahjumid	Summa (tuh. rbl.)	Kasumid	Summa (tuh. rbl.)
A. Kulutused		A. Realiseerimine ja väljamine	
Tootmis- ja käibekulud	28,8	Realiseerimisest ja väljamisest	36,9
Kahjumid abimajandite kasutamist	—	Kasumid abimajandite kasutamisest	—
Kokku	28,8	Kokku	36,9
B. Eraldamised		B. Eraldamised	
Eraldamised administratiivhalduskulude katteks	0,4	Eraldamised, mis on saadud administratiivhalduskulude katteks	—
Eraldamised väljatud kaupade arvel	1,2	Eraldamised, mis on saadud väljatud kaupade, materjalide, tehtud tööde ja teenuste arvel	—
Kokku	1,6	Kokku	—

Kahjumid	Summa (tuh. rbl.)	Kasumid	Summa (tuh. rbl.)
C. Muud kahjumid		C. Muud kasumid	
Tasutud trahvid, viivised ja leppetrahvid	0,3	Saadud trahvid, viivised ja leppetrahvid	0,1
Kahjumid puudujääkide, raiskamiste ja varguste alal, debitoorse võlgnevuse mahakandmisest	0,1	Kaupade, materiaalsete ja rahaliste väärtuste ülejäägid	0,4
Kahjumid muu debitoorse võlgnevuse mahakandmisest	0,2		
Kokku	0,6	Kokku	0,5
Kahjumid üldse	31,0	Kasumid üldse	37,4
Kasumite saldo	6,4	Kahjumite saldo	—
Bilanss	37,4	Bilanss	37,4

Toodud andmete alusel:

- 1) arvutada analüüsiks vajalikud täiendnäitajad;
- 2) märkida söökla töö positiivsed ja negatiivsed tulemused ning teha üldised järeldused söökla jaanuarikuu töö kohta.

V PEATÜKK

PÖLLUMAJANDUSSAADUSTE VARUMISE ANALÜÜS

§ 16. Varumiskäibe analüüs

Ülesanne Nr. 106

Varumiskontori „Aed-juurviljad” aastaplaani täitmist iseloomustavad tabelis 78 toodud andmed (tonnides).

Tabel 78

Põllumajandustoodangu varumise liigid	Plaan	Tegelik
Kartuli sissetulek kohustuslike müüginormide alusel	10 600	10 545
Kartuli sissetulek sovhoosidest	100	131
Aed-juurvilja sissetulek kohustuslike müüginormide alusel	17 567	17 196

Märkus: Tegelikult sissetulnud toodangu hulgas oli 800 t varast kartulit ja 1080 t varast aed-juurvilja (tegelik kaal). Varane toodang võeti toojatelt vastu arvestuskaaluga (koefitsient 1:2).

Toodud andmete alusel:

- 1) määrata varatud toodangu hulk, üle viies varase kartuli ja varase aed-juurvilja tegeliku kaalu arvestuskaaluks;
- 2) arvutada plaanitäitmise protsent toodangu liikide järgi ja tervikuna;
- 3) analüüsida varumiskontori näitajaid ja teha järeldus tema tööst.

Ülesanne Nr. 107 ×

Varatud toodangu kogusest ja hindadest on toodud andmed tabelis 79.

Põllumajandussaadused	Kogus (t)		Keskmise ühe tonni hind (rbl.)	
	plaan	tegelik	plaan	tegelik
A	11 650	12 550	48	48
B	9 703	9 479	170	186
C	40	84	3 660	3 641
D	2 647	1 903	560	586
E	2 359	2 484	130	149
F	898	832	110	117
G	600	662	440	433
Kokku	27 897	27 994	—	—

Toodud andmete alusel:

- 1) määrata varumiskäive rahas (plaaniline ja tegelik);
- 2) arvutada varumisplaani täitmise protsent mittevõrreldavates ja võrreldavates hindades, võrrelda arvatud näitajaid;
- 3) mõõta koguseliste ja väärtuseliste tegurite mõju hälbele varumisplaanist (maksumuse järgi);
- 4) arvutada varumishindade füüsilise mahu ja käibe indeksid;
- 5) nimetada toodangu üksuse keskmiste hindade muudatusi tingivad tegurid;
- 6) anda hinnang varumisplaani täitmise kohta.

Ülesanne Nr. 108

Varumis-vastuvõtupunktide tööd iseloomustavad tabelis 80 toodud andmed.

Toodud andmete alusel:

- 1) arvutada kõik vajalikud täiendnäitajad (kartulite ja aed-juurviljade varumisplaani täitmise protsent, realiseeritud toodangu protsent, transiidi osatähtsus ja puudujäägi suurus);
- 2) märkida positiivsed ja negatiivsed momendid iga varumis-vastuvõtupunkti töös;
- 3) teostada varumis-vastuvõtupunktide töö võrdlev analüüs ja anda nende tegevuse hinnang.

Näitajad	Plaan	Tegelik
1. Varumis-vastuvõtupunkt Nr. 1		
Varutud kartuleid (tonnides)	810	956
„ aed-juurvilja (tonnides)	1 237	1 349
Realiseeritud kartuleid ja aed-juurvilja (tonnides) sellest transiidiga (tonnides)		2 305 594
Arveldused kaubatoojatega on täielikult teostatud. Põllumajandussaaduste puudujäägid on normide piirides.		
2. Varumis-vastuvõtupunkt Nr. 2		
Varutud kartuleid (tonnides)	1 340	1 295
„ aed-juurvilja (tonnides)	886	759
Realiseeritud kartuleid ja aed-juurvilja (tonnides) sellest transiidiga (tonnides)		2 034 1 006
Arveldused kaubatoojatega on täielikult teostatud. Välja arvatud kartulid ja porgandid, on saaduste puudujäägid normide piirides.		
Kartulite ja porgandite inventuuri tulemused on järgmised:		
Kartulite puudujääk normide piirides (kg)		8 258
Kartulite ülenormatiivne puudujääk (kg)		853
Porgandite puudujääk normide piirides (kg)		2 133
Porgandite ülenormatiivne puudujääk (kg)		218
3. Varumis-vastuvõtupunkt Nr. 3		
Varutud kartuleid (tonnides)	1 176	1 126
„ aed-juurvilja (tonnides)	723	531
Realiseeritud kartuleid ja aed-juurvilja (t) sellest transiidiga (t)		1 657 30
Arveldused kaubatoojatega on täielikult teostatud. Põllumajandussaaduste puudujäägid on normide piirides.		
4. Varumis-vastuvõtupunkt Nr. 4		
Varutud kartuleid (tonnides)	757	888
„ aed-juurvilja (tonnides)	1 297	1 320
Realiseeritud kartuleid ja aed-juurvilja (t) sellest transiidiga (t)		2 200 1 220
Arveldused kaubatoojatega on täielikult teostatud. Välja arvatud tomatid ja kõrvitsalised, on saaduste puudujäägid normide piirides.		
Alljärgnevate andmete alusel arvutada tomatite ja kõrvitsaliste puudujääk.		
Tomatid: varutud (kg)		12 024
realiseeritud (kg)		11 823
jääk		—
loomulik kadu (%-des varutud kogusest)		1,50
Kõrvitsalised: varutud (kg)		37 841
realiseeritud (kg)		37 034
jääk (kg)		200
loomulik kadu		1,59

Ülesanne Nr. 109

On antud järgmised varumispunktide tööd iseloomustavad andmed:

Varumis-vastuvõtupunkt Nr. 5. Kartuli varumisplaan on täidetud 127,8%, aed-juurvilja varumisplaan — 98,6%. Varutud saadused on täielikult realiseeritud. Transiidi osatähtsus käibes moodustab 31%. Loomulikku kaonormi ületavat saaduste puudujääki pole.

Varumis-vastuvõtupunkt Nr. 6. Kartuli varumisplaan on täidetud 94,8%, aed-juurvilja varumisplaan — 101,1%. Transiidi osatähtsus — 45%. Inventeerimisel avastati, et loomuliku kao normi ületav kurkide puudujääk oli 78 kg, kapsaste puudujääk — 325 kg, tingituna saaduste hoidmisest katusealuses, mitte aga kinnises ruumis, nagu see on ette nähtud.

Varumis-vastuvõtupunkt Nr. 7. Kartuli varumisplaan on täidetud 119,0%, aed-juurvilja plaan — 121,0%. Transiidi osatähtsus — 55%. Üle loomuliku kao normi olid puudujäägid: kartulitel — 130 kg, tomatitel — 560 kg, kurkidel — 525 kg. Kurkide puudujääk 420 rbl. on sisse nõutud punkti juhatajalt.

Varumis-vastuvõtupunkt Nr. 8. Kartuli varumisplaan on täidetud 109,1%, aed-juurvilja — 104,2%. Transiidi osatähtsus on 40%. Üle loomuliku kao normi olid puudujäägid: kapsastel — 3 100 kg, kartulitel — 542 kg, kurkidel — 467 kg, porganditel — 1 661 kg, tomatitel — 996 kg. Nimetatud puudujäägid tekkisid saaduste hoidmisest katusealustes ja lahtiselt väljas laoruumide remondi seisaku tagajärjel. Tomatid võeti vastu rohelistena ja nad pidid vastuvõtupunktis järelekuapsema, millest tekkisid lisajätmed.

Ülaltoodud andmete alusel teostada varumispunktide tegevuse võrdlev analüüs; näidata positiivsed ja negatiivsed tulemused ja anda nende punktide tegevuse hinnang.

Ülesanne Nr. 110 ×

Plaanilised ja aruandelised andmed varumiskontori kohta on toodud tabelis 81 (tonnides).

Tabel 81

Toodangu liigid	Kohustuslikud müügid		Detsentraliseeritud varumine	
	plaan	tegelik	plaan	tegelik
Kartul	3 100	3 250	200	150
Kapsas	900	930	150	110
Peet	200	195	50	80
Kurgid	150	125	60	35
Muud aed-juurviljad . . .	250	300	100	95
Kokku	4 600	4 800	560	470

Toodud andmete alusel:

- 1) määrata kohustuslike müükide ja detsentraliseeritud varumisplaani täitmise protsent (tervikuna ja kultuuride järgi);
- 2) teha järeldused kontori varumisplaanide täitmise kohta.

Ülesanne Nr. 111 ✕

Saaduste sissetulekust kohustuslike müükide järgi on toodud andmed tabelis 82 (tonnides).

Tabel 82

Saaduste liigid	Plaan	Saadud		Peale selle saadud teiste saadustega asendamise korras (füüsiline kaal)			
		Füüsiline kaal	Arvestuskaal	kartulitega	kapsastega	peetidega	kurkidega
Kartulid	3 100	3 250	3 050	—	—	—	—
Kapsad	900	930	770	50	—	15	12
Peetid	200	195	156	10	20	—	15
Kurgid	150	125	97	5	8	30	—
Muud aed-juurviljad	250	300	295	—	—	—	—
Kokku	4 600	4 800	4 368	65	28	45	27

Toodud andmete alusel:

- 1) määrata nende saaduste ekvivalentkaal, mis on saadud teiste saadustega asendamise korras;
- 2) määrata varumisplaani täitmise protsent füüsilises kaalus, aga samuti ka arvestus- ja ekvivalentkaalus;
- 3) teha järeldused kohustuslike müükide plaani täitmise kohta.

Märkus: Ekvivalentkaal on määratud järgmiselt: 1 tonn kapsaid asendatakse 2 tonni kartulitega, 1 tonni peetiga, 0,7 tonni kurkidega; 1 tonn peete asendatakse 1,5 tonni kartulitega, 1 tonni kapsastega, 0,6 tonni kurkidega; 1 tonn kurke asendatakse 2,5 tonni kartulitega, 1,5 tonni kapsastega ja 1,7 tonni peetidega.

Ülesanne Nr. 112 ✕

Kontori poolt aasta jooksul ärasaadetud varutud saaduste kohta on toodud andmed tabelis 83 (tonnides).

Tabel 83

Kaubasaajad	Kartul		Aed-juurvili	
	plaan	tegelik	plaan	tegelik
„A”	5 500	5 544	11 800	11 436
„B”	3 010	2 562	2 895	2 282
„C”	3 008	2 280	1 064	1 647
Kokku	11 518	10 386	15 759	15 365

Märkus: Varast kartulit on saadetud „B”-le 548 tonni, „C”-le 235 tonni, varast aed-juurvilja on saadetud „A”-le 372 tonni, „B”-le — 158 tonni.

Tabel 84

Aed-juurvilja pikaajalise hoidmise aruanne

Saaduste nimetus	Jääk 1. I (kogus tonnides)	Bilansiline maksumus (tuh. rbl.)	Paigutatud hoiule (tonnides)		Müüdid			Antud jäätmeid looma-söödaks ja teisteks tehnilisteks eesmärkideks (t)	Maha kantud (tonnides)		Jääk 1. I		Hoiukulud (tuh. rbl.)	
			plaan	tegelik	tonnides		kokku (tuh. rbl.)		loomulik kadu	akteeritud kaod	kogus (tonnides)	bilansiline maksumus (tuh. rbl.)	plaan	tegelik
					1. I jäagist	hoiule-paigutatust								
Kartul	1 213,9	59,2	1 000,0	1 329,6	1 070,1	1 271,9	319,5	35,2	71,5	37,1	57,7	3,7	77,4	129,5
Kapsas	16,0	1,5	—	261,1	12,5	254,4	3,9	—	—	3,5	6,7	1,1	0,9	1,7
Juurviljad	16,4	1,8	—	248,5	11,2	218,7	8,1	4,6	0,2	0,4	29,8	4,4	1,1	1,7
Kokku	1 246,3	62,5	1 000,0	1 839,2	1 093,8	1 745,0	331,5	39,8	71,7	41,0	94,2	9,2	79,4	132,9

Toodud andmete alusel:

- 1) arvutada kartuli ja aed-juurvilja saatmise plaani täitmise protsendid füüsilises ja arvestuskaalus;
- 2) analüüsida toodud ja arvutatud näitajad ning teha vastavad järeldused.

Ülesanne Nr. 113

Aed-juurvilja pikaajalise hoidmise aruanne on toodud tabelis 84.

Toodud andmete alusel:

- 1) arvutada kõik täiendnäitajad (kartuli hoiulepaigutamise plaanilise ülesande täitmise protsent, kui palju langeb kulused saaduste 1 tonni kohta jt.);
- 2) märkida varumiskontori töö positiivsed ja negatiivsed tulemused;
- 3) teha järeldused ja anda üldine hinnang varumiskontori tegevuse kohta aed-juurvilja pikaajalise hoiu plaani täitmise osas.

§ 17. Varumiskulude analüüs ¹

Ülesanne Nr. 114

Põllumajandussaaduste varumiskulude kohta rajooni kontoris „Aed-juurviljad” on toodud aastaandmed tabelis 85.

Tabel 85

Kirjete nimetus	Summa (tuh. rbl.)	
	plaan	tegelik
1. Operatiivkulud	273,3	153,7
sellest:		
a) toodangu vedu varumispunktist vagunini ja taara toimetamine varumispunkti . .	11,7	2,5
b) vagunite seadmed ja soojendamine, laadimiskulud ja raudtee- ning veetranspordikulud	123,9	28,1
c) loomulik kadu teel; jäätmed ja kuivamine punktis töötlemisel, sortimisel ja lühiajalisel hoiul	42,4	41,8
d) juurdemaksud hobuveol	27,9	28,8
2. Varumise üldkulud	583,7	552,6
sellest:		
a) põhi- ja lisatöötasu:		
registreeritud rahandusorganites	280,2	266,0
registreerimata	24,3	24,2

¹ See paragrahv haarab ka saaduste lihtsaima töötlemisega ja kartuli ning aed-juurvilja pikaajalise hoiuga seotud kulude analüüsi käsitlevaid ülesandeid.

Kulukirjed	Summa (tuh. rbl.)	
	plaan	tegelik
b) juurdearvestused töötasule	12,8	12,7
c) ruumide ja inventari üür ning korrashoid	62,7	20,7
d) lähetused ja ringsõidud	12,9	12,8
e) ajutiste hoidlate ehitamise ja lammutamise kulud ning jooksev remont	127,0	33,8
f) kantselei-, posti-, telegraafi- ja telefonikulud	14,9	14,9
g) eraldamised kaardrite ettevalmistamiseks	14,9	14,9
h) maksed eelarvesse lähetuskulude vähendamiseks	1,4	1,4
Kokku operatiiv- ja varumise üldkulud	857,0	706,3
3. Varumise maht (tuh. rbl.)	10 165	9 921
4. „ „ (tonnides)	31 591	29 724

Toodud andmete alusel:

1) arvutada näitaja „Operatiivkulud varutud saaduste 1 tonni kohta” (plaaniline ja tegelik), samuti varumise üldkulude kohta, kõikide kulude kohta, transpordikulude, töötasude ja muude varumiskulude eelarves tunduvat osatähtsust omavate kirjetega kohta;

2) välja tuua varumiskulud tervikuna ja tähtsamate liikide järgi protsentides käibest (plaanilised ja tegelikud);

3) analüüsida vabalt võetud ja arvutatud näitajaid; teha järeldused kontori poolt varumiskulude eelarvest kinnipidamise kohta.

Ülesanne Nr. 115

Aed-juurviljade lihtsaima ümbertöötlemise operatsioone varumiskontoris iseloomustavad järgmised näitajad:

I. Töötlemine (tonnides)	Plaan	Tegelik
Hapendatud kapsad	350	470
Soolatud kurgid	200	239
Soolatud tomatid	75	7
Kokku	625	716
II. Töötlemiskulud (tuh. rbl.)		
Hapendatud kapsad	173,3	233,6
Soolatud kurgid	186,0	209,2
Soolatud tomatid	104,9	9,6
Kokku	464,2	452,4

Toodud andmete alusel:

- 1) arvutada plaanitaitmise protsendid;
- 2) määrata valmistoodangu ühe tonni omahind;

3) analüüsida ülesande tinglikud ja arvutatud näitajad ning teha järeldus aed-juurviljade töötlemise ülesannete täitmise kohta kontori poolt.

Ülesanne Nr. 116

Põllumajandussaaduste pikaajalisi hoiuoperatsioone varumiskontoris iseloomustavad järgmised näitajad:

I. Paigutatud pikaajalisele hoiule:

	Plaan	Tegelik
kartuleid (tonnides)	1 000	1 323
aed-juurvilja (tonnides)	600	510

II. Aruandeaasta saagist pikaajalisele hoiule paigutatud saaduste väljaminek:

	Kartuleid (t)	Köögivilja (t)
Realiseeritud täisväärtuslikke saadusi	1070	24
Realiseeritud tehnilisi saadusi	35	5
Loomulik kadu ja jäätmed	109	4
Kokku realiseeritud ja jäätmed	1214	33

III. Pikaajalise hoiuga seotud kulud (realiseeritud toodangu osas):

	Tegelikke kulusid kokku (tuh. rbl.)	Kulud ühe tonni kohta (normide järgi rublades)
Töötasud hoidmisel	25,3	18
Ruumide ja inventari üür, amortisatsioon ja muud korrastamiskulud	62,9	40
Ümberladumine ja sortimine	23,1	25
Olejäanud kulud	21,6	17
Kokku	132,9	100

Toodud andmete alusel:

- 1) määrata saaduste pikaajalisele hoiule paigutamise plaani täitmise protsent;
- 2) arvutada realiseeritud täisväärtuslike saaduste, tehniliste saaduste, loomuliku kao ja jäätmete osatähtsus;
- 3) määrata, palju langeb kulusid tegelikult realiseeritud kartuli ja aed-juurvilja ühele tonnile;
- 4) analüüsida tinglikud ja arvutatud näitajad ning teha järeldused varumiskontori tööst põllumajandussaaduste pikaajalisel hoiul.

Ülesanne Nr. 117

Kartuli ja aed-juurvilja pikaajalise hoiuga seotud operatsioonide kulutusi varumiskontoris iseloomustavad järgmised näitajad:

	Eelmine aasta	Aruandeaasta
Realiseeritud pikaajalisel hoiul olevaid kartuleid ja aed-juurvilja (t)	1 075	1 140
Realiseeritud saadustele langevate kulude üldsumma (tuh. rbl.)	146	133
Realiseeritud saaduste ühele tonnile langevate kulude üldsumma (plaaniline, rbl.-des)	125	110
Kartulite ja aed-juurviljade juurviljahoidlitesse veo kulud (tuh. rbl.)	24	26
Kartulite ja aed-juurvilja hoiu tonn-kuude arv (kuu keskmiste jääkide summa aastas)	4 100	4 600
Saaduste hoiukestusega seotud kulud (tuh. rbl.)	73	61

Toodud andmete alusel:

1) määrata realiseeritud saaduste ühele tonnile langevate tegelike kulude summa;

2) määrata saaduste juurviljahoidlitesse veo kulud realiseeritud saaduste ühe tonni kohta;

3) määrata hoiu kestusega seotud kulude summa saaduste hoiu ühele tonn-kuule;

4) analüüsida tinglikud ja arvutatud näitajad ning teha analüüsist tulenevad järeldused.

Ülesanne Nr. 118

Varumiskontori töötajate arvu ja töötasufondi kulutamist aastas iseloomustavad tabelis 86 toodud andmed.

Tabel 86

Näitajad	Plaan			Tegelik			
	koosseisuliste töötajate arv	töötasufond (tuh. rbl.)		keskmine nimestikuline töötajate arv	juurdearvestused töötasule (tuh. rbl.)		
		koosseisuliste töötajate	mittekoosseisuliste töötajate		koosseisuliste töötajate	mittekoosseisuliste töötajate	üldse
Turustamine	—	—	19,8	1	5,3	6,9	12,2
Autotransport	2	12,0	1,5	2	7,2	2,1	9,3
Juurviljahoidlad	9	37,7	32,3	7	32,9	29,8	62,7
Juurvilja töötlemine	1	4,6	—	1	4,4	2,6	7,0
Juurvilja töötlemine kolhoosides	—	—	—	—	—	45,6	45,6
Varumisvõrk	60	280,2	128,0	55	290,3	94,2	384,5
Ehitus- ja remonttööd	5	39,8	242,5	3	19,4	201,8	221,2
Kokku	77	374,3	424,1	69	359,5	383,0	742,5

Õiendid:

1) Varumise maht (tuh. rbl.-des) plaani järgi on 10 165, aruande järgi 9 921;

2) varumise maht (tonnides) plaani järgi on 31 591 t, aruande järgi 29 724 t;

3) koosseisuliste töötajate töötasufondi koostis:

	Plaan	Tegelik
a) ajatasu (ladudes)	324,3	310,0
b) preemia juurdemaksud	20,0	24,3
c) juurdemaksud ületunnitöö eest	—	0,6
d) korralise puhkuse tasud	30,0	22,0
e) kompensatsioon kasutamata puhkuse eest	—	2,6
	<hr/>	<hr/>
Kokku	374,3	359,5

Toodud andmete alusel:

1) arvutada näitaja „Varutud saadusi (tonnides) varumisvõrgu iga töötaja kohta” (plaaniline ja tegelik) ja varumiskontori iga töötaja kohta (kaasa arvates ka teenindavad harud);

2) arvutada plaanitäitmise protsendid, osatähtsused ja teised näitajad;

3) analüüsida vabalt valitud ja arvutatud näitajaid.

VI PEATÜKK

FINANTSILISE SEISUNDI ANALÜÜS

(Bilansi analüüs)

§ 18. Bilansi „lugemine” ja selle struktuuri uurimine

Ulesanne Nr. 119

Universaalkaupluse bilanss seisuga 1. aprilliks on toodud tabelis 87 (tuh. rbl.).

Tabel 87

Universaalkaupluse bilanss seisuga 1. aprilliks

Kontode nr.-id	Jagude ja kirjete nimetus	1. jaan.	1. apr.
Aktiva			
I. Kaupade, toorainete ja valmis-			
toodete varud			
001	Kaubad teel	240	281
009	Kaubad jaeettevõtetes ja väikehulgimüügi baa-	80 496	72 411
	sides		
012	Täiendkulud kaubavarule	76	73
Kokku I jagu		80 812	72 765
II. Täielikult omavahenditega kae-			
tud normitavad aktivad			
013	Tühi ja kauba all olev taara	26	22
025	Kassa	14	6
026	Arvelduskonto Riigipangas	118	284
031, 032	Jooksvad kontod pankades ja hoiukassades,		
	rahalised vahendid teel ja rahalised dokumen-		
	did	565	1 092
062	Eelseisvad kulud	54	64
108, 110	Materiaal-tehnilise varustuse esemed ja vähe-		
	väärtuslik inventar	350	307
112	Pakkimis- ja muud materjalid majanduslikeks		
	vajadusteks	798	815
Kokku II jagu		1 925	2 590

Kontode nr.-id	Jagude ja kirjete nimetus	1. jaan.	1. apr.
	III. Muud kaubalis-materiaalsed väärtused	—	—
035	IV. Sihtkrediteerimise objektid Maksenõudmised inkassoks ja muud aktiva kirjed	2 050	902
	Kokku IV jagu	2 050	902
	V. Deebitorid ja muud aktiva kirjed		
037	Tähtajaks tasumata, inkassoks antud maksenõudmised	5	3
039	Deebitorid pretensioonide alusel	156	259
041	Hankijad arvelduste alal	4	2
045, 046, 048	Majandusorganisatsioonid, asutused ja isikud muude arvelduste alal ning töölised ja teenistujad	18	38
050, 051	Mitmesugused isikud kindlakstehtud puudujääkide alusel	7	1
052	Vaieldavad võlad	231	184
053	Deebitorid kohtu ja arbitraazi poolt väljamõistetud summade alusel	34	39
054	Arveldused riigieelarvega maksude, lõivude ja muude arvelduste alal	904	204
055	Aruandvad isikud	5	13
	Kokku V jagu	1 364	743
	VI. Kapitaalehitused ja kapitaalremont		
065	Lõpetatud kapitaalkulutused abimajandite laiendamiseks Riigipanga ja Kaubanduspanga laenude arvel	—	36
092	Kapitaalremont (lõpetamata) amortisatsioonifondi arvel	3	61
028	Amortisatsioonifondi erikonto Riigipangas	9	93
	Kokku VI jagu	12	190
	VII. Põhi- ja eraldatud vahendid		
085	Põhivahendid	3 960	3 930
091	Lõpetatud kapitaaltööd renditud põhivahendite alal	261	204
076	Arveldused riigieelarvega kasumist eraldamiste alal:		
	a) sissemaksete alal aruandeaastani	9 730	9 730
	b) sissemaksete alal aruandeaastal	—	2 290
081	Eraldamised direktorifondi	—	75
082	Käibevahendite ülejääkide eraldamine Rahandusministeeriumi organite poolt	—	8 060
	Kokku VII jagu	13 951	24 289
	Bilanss	100 114	101 479

Kontode nr.-id	Jagude ja kirjete nimetus	1. jaan.	1. apr.
	Passiva		
	I. Laenud ja regulatiivid kaupade, toorainete ja valmistoodete varudele		
152	Kaupade hinnatäiend jaemüügihindadeni	5 002	4 367
	Kokku I jagu	5 002	4 367
	II. Krediidid kaubakäibe alal		
176	Erialaenukonto kaubakäibe alal	27 827	39 918
	Kokku II jagu	27 827	39 918
	III. Laenud muude kaubalis- materiaalsete väärtuste alal	—	—
	IV. Riigipanga sihtkrediidid	—	—
	V. Kreditorid, erifondid ja muud passiva kirjed		
038	Ostjad ja tellijad	1 649	1 938
041	Hankijad arvelduste alal:		
	a) võõraste organisatsioonide aktseptitud ar- vete alusel	6 348	5 019
	b) oma ettevõtete aktseptitud arvete alusel	59	47
046	Majandusorganisatsioonid, asutused ja isikud muude arvelduste alal	214	161
048	Töölised ja teenistujad	180	302
054	Arveldused riigieelarvega maksude, lõivude ja muude arvelduste alal	5	11
061	Kaubalis-materiaalsete väärtuste ümberhinda- mine valitsuse korraldusel	12 873	—
143	Direktorifond	—	106
145	Eelseisvad maksed	14	19
	Kokku V jagu	21 342	7 603
	VI. Sihtfinantseerimine ja sihtlaekumised		
162	Laekumised lasteaeade ülalpidamise kulude katteks	31	74
163	Sihtlaekumised	—	18
	Kokku VI jagu	31	92
	VII. Muud regulatiivid	—	—
	VIII. Kapitaalvahetuste finant- seerimine		
142/2	Kapitaalremondiks määratud amortisatsioonifond	10	93
164	Plaaniväliste kapitaalvahetuste finantseerimine	2	91
	Kokku VIII jagu	12	184

(järg)

Kontode nr.-id	Jagude ja kirjete nimetus	1. jaan.	1. apr.
	IX. Omavahendid		
140	Põhikirjafond	33 009	33 537
230	Eelmiste aastate kasum	12 891	12 891
231	Aruandeaasta kasum	—	2 887
	Kokku IX jagu	45 900	49 315
	X. Püsivad passivad	—	—
	Bilanss	100 114	101 479
	O iend Nr. 1		
	Püsivate passivatega võrdsustatud vahendid arveldustes:		
	a) Hankijad aktseptitud maksenõudmiste alusel	269	889
	b) Ostjad ja tellijad	76	1 497
	c) Majandusorganisatsioonid ja asutused muude arvelduste alusel	101	106
	d) Töötasude üleminev võlgnevus 50% ulatuses bilansijäägist	90	151
	e) Eelseisvate kulude reserv	—	22
	f) Üleminev võlgnevus käibemaksu alal	732	1
	Kokku	1 268	2 666

Oieti (majanduslikust seisukohast) „lugeda” toodud bilanss ja teha üldised järeldused universaalkaupluse finantsilisest seisundist.

Bilansi „lugemist” tuleb alustada majanduslike vahendite koostise ja paigutuse ja nende moodustamise allikate üldise tutvumisega. Selleks kasutatakse bilansi aktiva ja passiva jagude kokkuvõtete andmeid. Pärast nende andmete läbivaatamist vaadatakse üksikasjalikumalt bilansi eri jagude sisu. Seejuures tuleb anda bilansi aktiva näitajate hinnang teatud kindlas seoses passiva vastavate näitajatega. Nii näiteks tuleb kaubavarude suuruse näitajaid vaadelda koos kaubakäibe laenude suurust iseloomustavate näitajatega, sihtkrediteerimise objekte — koos Riigipanga sihtkrediitidega jne.

Ülesanne Nr. 120

Toiduainete baasi, toiduainete kaupluse, restorani ja varumiskontori aasta lõpu bilansid (koondnäitajates) on toodud tabelis 88 (tuh. rbl.-des).

Toodud andmete alusel:

1) arvutada iga jao osatähtsus bilansi kogusummas;

2) teostada baasi, kaupluse, restorani ja varumiskontori bilansi struktuuri võrdlev analüüs;

3) selgitada eespool nimetatud ettevõtete bilansi struktuuri erinevused ja kirjeldada neid.

Tabel 88

Jagude nimetus	Toiduainete baas	Toiduainete kauplus	Restoran	Varumiskontor
Aktiva				
Kaupade, toorainete ja valmistoodete varud	34 418	1 202	418	556
Täielikult omavahenditega kaetud normitavad aktivad	711	479	525	116
Muud kaubalis-materiaalsed väärtused	—	—	—	155
Sihtkrediteerimise objektid	23 314	—	—	—
Deebitorid ja muud aktiva kirjed	115	278	102	213
Kapitaalehitused ja kapitaalremont	—	—	—	462
Põhi- ja eraldatud vahendid	489	582	2 133	2 203
K o k k u	59 047	2 541	3 178	3 705
Passiva				
Laenud ja regulatiivid kaupade, toorainete ja valmistoodete varudele	1 025	—	158	520
Krediidid kaubakäibe alal	15 719	1 185	—	—
Laenud muude kaubalis-materiaalsete väärtuste jaoks	—	—	—	87
Rüüpipanga sihtkrediidid	19 950	—	—	—
Kreeditorid, erifondid ja muud passiva kirjed	16 325	437	179	1 006
Kapitaalmahutuste finantseerimine	—	—	—	443
Omavahendid	6 028	919	2 841	1 649
Püsivad passivad	—	—	—	—
K o k k u	59 047	2 541	3 178	3 705

Ülesanne Nr. 121

Gastronoomiakaupade Kaubanduse Peavalitsuse ühe kontori aasta lõpu bilansi kohta on toodud järgmised andmed (tuh. rbl.).

Aktiva

1. Põhi- ja eraldatud vahendid	25 490
2. Täielikult omavahenditega kaetud normitavad aktivad	23 615
3. Vahendid mittekaubanduslikuks tegevuseks	9
4. Sihtkrediteerimise objektid	25 830
5. Kaubavarud (omahinnaga)	91 178
6. Kapitaalkulutused	175
7. Vahendid arveldustes ja nendega võrdsustatud kirjetes	2 489

Passiva

1. Oma- ja nendega võrdsustatud vahendid (sellest põhi- ja eraldatud vahendites 25 490, täielikult omavahenditega kaetud normitavates aktiivates 23 615, mittekaubanduslikus tegevuses 9)	60 114
2. Riigipanga sihtkrediidid	20 522
3. Riigipanga laenuid sesoonkaupade hoidmiseks ja ennetähtajaliseks sisseveoks	1 750
4. Erilaenukonto kaubakäibe alal	10 460
5. Kapitalkulutuste finantseerimine	175
6. Arveldused ja nendega võrdsustatud kirjed (sellest kaubararudes 67 968, sihtkrediteerimise objektides 5 308, debiitoris võlgnevuses 2 489)	75 765

Toodud andmete alusel:

1) koostada malelauakujuline tabel, mis näitab oma- ja laenatud vahendite paigutust bilansi aktiva kirjetes;

2) analüüsida koostatud tabelit ja sõnastada järeldused oma- ja laenatud vahendite kasutamise õigsusest.

Ülesanne Nr. 122

Rajooni tööstuskaubastu kaupluse aruandeperioodi alg- ja lõppvarusid ja aruandeperioodi käbeid (bilansi koondnäitajate järgi) iseloomustavad tabelis 89 toodud andmed (tuh. rbl.).

Tabel 89

Bilanss

Jagude nimetus	Saldo 1. XII	Käive detsembris		Saldo 1. I
		deebet	kreedit	
Aktiva				
Kaupade, toorainete ja valmistoodete varud	1 953	3 477	2 441	2 989
Täielikult omavahenditega kaetud normitavad aktiivid	115	4 565	4 618	62
Deebitorid ja muud aktiva kirjed	34	15	31	18
Põhi- ja eraldatud vahendid	82	—	—	82
K o k k u	2 184	8 057	7 090	3 151
Passiva				
Laenuid ja regulatiivid kaupade, toorainete ja valmistoodete varudele	81	86	109	104
Kreeditorid, erifondid ja muud passiva kirjed	2 039	5 824	6 768	2 983
Omavahendid	64	—	—	64
K o k k u	2 184	5 910	6 877	3 151

Toodud andmete alusel:

1) määrata kaupluse vahendite ja nende moodustamise allikate muutused; jälgida detsembrikuu käbeid;

2) arvutada vahendite ja allikate struktuuri näitajad kuu alguseks ja lõpuks;

3) analüüsida vahendite ja allikate mahu dünaamikat, samuti nende struktuuri muutust; teha vajalikud järeldused jaettevõttes toimunud muutustest.

Ülesanne Nr. 123

Restorani lõppbilanss on toodud tabelis 90.

Tabel 90

Lõppbilanss (tuh. rbl.)

Kontode nr.-id	Jagude ja kirjete nimetus	Aasta algul	Aasta lõpul
Aktiva			
I. Kaupade, toorainete ja valmis-			
toodete varud			
009	Kaubad jaettevõtetes ja väikehulgimüügi baasides	115	113
100, 101	Tooraine ühiskondliku toitlustamise ettevõtetes,	321	131
116	ladudes ja teel		
120	Tootmine ja töötlemine	5	4
Kokku I jagu		441	248
II. Täielikult omavahenditega kaetud normitavad aktivad			
013	Tühi ja kauba all olev taara	86	56
025	Kassa	1	1
026	Arvelduskonto Riigipangas	704	91
031, 032	Jooksvad kontod pankades ja hoiukassades, rahalised vahendid teel ja rahalised dokumendid	23	37
108, 110	Materiaal-tehnilise varustuse esemed ja väheväärtuslik inventar	355	335
112	Pakkimis- ja muud materjalid majanduslikeks vajadusteks	6	4
Kokku II jagu		1 175	524
III. Muud kaubalis-materiaalsed väärtused			
103	Küte ja põletusaine	1	2
Kokku III jagu		1	2
IV. Sihtkrediteerimise objektid			
035	Maksenõudmised inkassoks ja lunamaksed	1	67
Kokku IV jagu		1	67
V. Deebitorid ja muud aktiva kirjed			
052	Vajeldavad võlad	5	—
055	Deebitorid kohtu või arbitraaži poolt väljamõistetud summade alal	1	5

Kontode nr.-id	Jagude ja kirjete nimetus	Aasta algul	Aasta lõpul
054	Arveldused riigieelarvega maksude, lõivude ja muude arvelduste alal	—	43
134	Sisemised arveldused trusti ettevõtetega	—	25
	Kokku V jagu	6	73
	VI. Kapitaalehitus ja kapitaalremont		
028	Amortisatsioonifondi erikonto Riigipangas	3	1
	Kokku VI jagu	3	1
	VII. Põhi- ja eraldatud vahendid		
085	Põhivahendid	60	76
133/3	Arveldused kasumist eraldamiste alal	4 922	1 688
	Kokku VII jagu	4 982	1 764
	Bilanss	6 609	2 679
	Passiva		
	I. Laenud ja regulatiivid kaupade, toorainete ja valmistoodete varudele		
152	Kaupade hinnatäiend jaemüügihindadeni	11	15
154	Kaupade hinnatäiend jaemüügihindadeni ühiskondliku toitlustamise ettevõtetes	16	14
	Kokku I jagu	27	29
	II. Krediidid kaubakäibe alal	—	—
	III. Laenud muude kaubalis-materiaalsete väärtuste alal	—	—
	IV. Riigipanga sihtkrediidid	—	—
	V. Kreditorid, erifondid ja muud passiva kirjed		
041, 044	Hankijad arvelduste alal:		
045	1) võõraste organisatsioonide aktseptitud arvete alusel	38	10
	2) oma käitiste aktseptitud arvete alusel	21	132
046	Majandusorganisatsioonid, asutused ja isikud muude arvelduste alal	93	14
048	Töölised ja teenistujad	39	25
134	Sisemised arveldused trusti ettevõtetega	11	87
145	Eelseisvad maksed	62	85
	Kokku V jagu	264	353

Kontode nr.-id	Jagude ja kirjete nimetus	Aasta algul	Aasta lõpul
	VI. Sihtfinantseerimine ja sihtlaekumine	—	—
	VII. Muud regulatiivid	—	—
	VIII. Kapitaalmahutuste finantseerimine		
142/2	Kapitaalremondiks määratud amortisatsioonifond	3	1
	Kokku VIII jagu	3	1
	IX. Omavahendid		
133/1	Arveldused eraldatud põhivahendite alal	60	76
133/2	Arveldused eraldatud käibevahendite alal	879	753
230	Eelmiste aastate kasum	5 376	—
231	Aruandeaasta kasum	—	1 467
	Kokku IX jagu	6 315	2 296
	X. Püsivad passivad	—	—
	Bilanss	6 609	2 679

Märkus: Aruandeaastal olid normeeritavate käibevahendite alal määratud järgmised normatiivid: ostukaubad ja toorained ühiskondliku toitlustamise ettevõtetes — 660 tuh. rbl., lõpetamata tootmine ja tooraine tootmises — 55 tuh. rbl., taara — 80 tuh. rbl., rahalised vahendid — 48 tuh. rbl., materiaaltehnilise varustuse esemed ja väheväärtuslik inventar, pakkimis- ja muud materjalid majanduslikeks ostarveteks — 6 tuh. rbl.

Toodud andmete alusel:

- 1) „lugeda” toodud bilanss ja uurida selle struktuuri;
- 2) analüüsida majanduslike vahendite paigutust ja nende kateallikaid;
- 3) teha üldised järeldused restorani finantsilise seisundi kohta.

§ 19. Käibevahendite analüüs

Ulesanne Nr. 124

Eespool toodud bilansi (vt. tabel 87) andmete alusel:

- 1) määrata oma- ja nendega võrdsustatud vahendite suurus käibes (arvutus vormistada tabelina);
- 2) analüüsida saadud näitajaid (võrrelda aruandeperioodi lõppu selle algusega);

3) teha järeldused käibevahendite piisavuse ja paigutuse kohta;
 4) nimetada tähtsamad allikad, mille arvel võib suurendada omavahendite osa käibes.

Ülesanne Nr. 125

Kasutades varemtoodud bilansi andmeid (vt. tabel 87), samuti ülesande Nr. 124 lahenduse tulemusi, määrata oma- ja nendega võrdsustatud vahendite suurus kaubavarudes (arvutus anda tabelina).

Analüüsida saadud näitajaid, võrreldes aruandeperioodi lõppandmeid perioodi algandmetega; nimetada allikad, millele arvel võib suurendada oma- ja nendega võrdsustatud vahendite osa kaubavarudes.

Ülesanne Nr. 126

Kasutades varemtoodud bilansi andmeid (vt. tabel 87), samuti ülesande Nr. 125 lahenduse tulemusi, määrata oma- ja laenatud vahendite osa kaubavarude kattes (arvutus anda tabelina).

Analüüsida saadud näitajaid, võrreldes aruandeperioodi lõpp- ja algandmeid. Arvutatud näitajate alusel kirjeldada järeldused oma- ja laenatud vahendite kasutamisest kaupluse poolt kaubavarude moodustamiseks.

Ülesanne Nr. 127

Universaalkaupluse, toiduainete kaupluse ja restorani normitavate käibevahendite kohta on toodud andmed tabelis 91 (tuh. rbl.).

Tabel 91

Normitavate käibevahendite liigid	Univer- saal- kauplus	Toidu- ainete kauplus	Restoran
I. Kaupade, toorainete ja valmistoodete varud			
Kaubad teel	832	—	—
Kaubad jaettevõtete ja väikehulgimüügi baasides	53 730	1 199	103
Tooraine	—	—	297
II. Täielikult omavahenditega kaetud normitavad aktiivid			
Rahalisel vahendid	132	379	64
Materiaal-tehnilise varustuse esemed ja väheväärtuslik inventar	259	38	394
Taara, pakkimis- ja muud materjalid majanduslikeks vajadusteks	435	62	64

Esitatud andmete alusel teostada normitavate käibevahendite struktuuri võrdlev analüüs.

Ülesanne Nr. 128

Kaubandusorganisatsiooni bilansist on võetud järgmised andmed (tuh. rbl.):

Aktiva	Aasta alguseks	Aasta lõpuks
I. Kaubavarud		
Kaubad teel	49	87
Kaubad hulgi- ja jaotusladudes	15 103	20 980
Kaubad juurviljahoidlates	2 291	1 942
Kaubad jaettevõtetes ja väikehulgimüügi baasides	65 092	57 446
Käibekulud kaubavarutele:		
a) ladudes, jaevõrgus ja väikehulgimüügi baasides	177	181
b) juurviljahoidlates	206	343
II. Täielikult omavahenditega kaetud normitavad aktivad		
Tühi ja kauba all olev taara	1 002	1 923
Kassa	94	121
Arvelduskonto Riigipangas	7 508	4 775
Jooksvad kontod pankades ja hoiukassades; rahalised vahendid teel	9 406	10 425
Eelseisvad kulud	68	62
Materiaal-tehnilise varustuse esemed ja väheväärtuslik inventar	4 191	4 837
Pakkimis- ja muud materjalid majanduslikeks vajadusteks	1 311	1 472
III. Muud kaubalis-materiaalsed väärtused		
Küte ja põletusaine	3	9

Passiva

I. Laenud ja regulatiivid kaubavarudele

Laenud põllumajanduslike kaupade hooajaliseks varu- miseks	1 600	1 300
Laenud kaupade ennetähtajaliseks sisseveoks	—	450
Kaupade hinnatäiend jaemüügihindadeni	3 397	3 903

II. Laenud muude kaubalis-materiaalsete väärtuste alal

Laenud kütte ja põletusaine jaoks	—	—
---	---	---

Märkus. Normatiiv kaubavarudele (omahinnas) on määratud 78 250 tuh. rbl., rahalistele vahenditele 6 724 tuh. rbl., muudele aktivatele — 5 725 tuh. rbl.

Toodud andmete alusel:

- 1) määrata kaubavarude kogus omahinnas (aasta alguseks ja lõpuks);
- 2) selgitada normitavate vahendite muudatused aasta jooksul (iga kirje kohta eraldi);
- 3) selgitada tegelike käibevahendite (kaupade, rahaliste vahendite ja muude aktivite) hälve plaanist. Ülesande lahendus anda tabeli kujuliselt;

4) analüüsida selgitatud hälbeid ja teha järeldus normitavate vahendite seisundi ja ettenähtud normatiividest kinnipidamise kohta kaubandusorganisatsiooni poolt.

Ulesanne Nr. 129

Universaalkaupluse normitavate käibevahendite jääke iseloomustavad tabelis 92 toodud andmed (tuh. rbl.).

Tabel 92

Vahendite nimetus	1. I	1. IV	1. VII	1. X	1. I
Kaubad	39 733	34 968	32 223	44 905	53 729
Rahalised vahendid	928	831	619	478	132
Muud aktivad	510	417	640	387	694
Kokku	41 171	36 216	33 482	45 770	54 555

Kasutades toodud andmeid määrata keskmiste kaubavarude, rahaliste vahendite ja muude normitavate aktivate suurus.

Ulesanne Nr. 130

Toiduainete kaupluse omavahendite ja nende paigutuse kohta on toodud andmed tabelis 93 (tuh. rbl.).

Tabel 93

Näitajad	Aasta algul	Aasta lõpul
I. Oma- ja nendega võrdsustatud vahendid		
Oma- ja nendega võrdsustatud vahendid	2 761	2 061
Käibevälised aktivad	2 130	1 582
II. Oma-käibevahendite paigutus		
Rahalised vahendid (plaaniliste normide järgi)	125	153
Muud normitavad aktivad (plaaniliste normide järgi)	60	70
Leiva ja saiatoodete plaanilised jäägid	4	4
III. Osavõtumäära arvutus		
Tegelik kaubavaru (omahinnas)	1 061	1 148
Tegelik kaubavaru (plaaniliste normide alusel)	1 170	980
Võlgnevus Riigipangale erilaenukonto järgi	492	614

Toodud andmete alusel:

- 1) määrata omavahendite summa käibes;
- 2) määrata oma-käibevahendite jääk kaubavarudes;
- 3) kindlaks teha osavõtumäära arvutuseks võetavate kaubavaru suurus;

4) arvutada oma-käibevahendite osavõtu protsent kaubavarudes;
 5) arvutada panga krediitide tegeliku osavõtu protsent kaubavarudes (täiendada ülaltoodud tabelit kõikide arvutuste tulemusena saadud näitajatega);

6) analüüsida ülesandes toodud ja arvutatud näitajaid; teha järeldused oma-käibevahendite kasutamise kohta.

Ülesanne Nr. 131

Normitavate vahendite jääkide kohta kaubakäibes on toodud andmed tabelis 94 (tuh. rbl.).

Tabel 94

Vahendite nimetus	Aasta algul	Aasta lõpul
Kaubad võrgus	80 449	78 367
Rahalised vahendid	17 010	15 321
Muud normitavad aktivad	6 572	8 294
K o k k u	104 031	101 982
Kaubakäive müügihindades möödunud aasta IV kvartalis ja aruandeaasta IV kvartalis	395 000	461 000
Sama — ostuhindades	384 000	449 700

Toodud andmete alusel:

- 1) määrata möödunud aasta IV kvartali ja aruandeaasta IV kvartali päevane käive;
- 2) arvutada võrgusolevate kaupade, rahaliste vahendite ja muude aktivate jääk päevades (aasta alguseks ja lõpuks);
- 3) selgitada normitavate vahendite iga kirje jäägi hälve;
- 4) nimetada tähtsamad normitavaid vahendeid mõjutavad tegurid.

Ülesanne Nr. 132

Universaalkaupluse käive kvartalis moodustab: müügihinnas — 91 000 tuh. rbl., omahinnas — 87 000 tuh. rbl.; kvartali keskmised jäägid: kaupu teel — 2 900 tuh. rbl., kaupu jaemüügivõrgus — 65 000 tuh. rbl., rahalisi vahendeid — 1 700 tuh. rbl., muid normitavaid aktiivaid — 1 050 tuh. rbl.

Plaanis on ette nähtud järgmine käibekiirus (päevades): kaubad teel — 4, kaubad jaemüügivõrgus — 68, rahalised vahendid — 2, muud normitavad aktivad — 3.

Toodud andmete alusel:

- 1) määrata normitavate käibevahendite tegelik ringlus;
- 2) selgitada hälve ja analüüsida arvutatud näitajaid.

Ülesanne Nr. 133

Toiduainete kaupluse kvartali kaubakäibe mahtu ja käibevahendite keskmisi jääke iseloomustavad järgmised näitajad (tuh. rbl.):

	Plaan	Tegelik
Kaubad võrgus	440	460
Rahalised vahendid	30	32
Muud normitavad aktivad	55	40
Kaubakäive müügihindades	2 300	2 800
„ ostuhindades	2 020	2 460

Toodud andmete alusel:

- 1) arvutada ringluse koefitsient ja käibevahendite kasutamise koefitsient (plaaniline ja tegelik);
- 2) määrata ringluse kiirenemise tagajärjel (võrreldes plaaniga) vabanenud käibevahendite summa.

Ülesanne Nr. 134

Toiduainete kaupluse kaubakäibe mahu ja käibevahendite suuruse kohta on järgmised kvartaliandmed (tuh. rbl.):

	I kv.	II kv.
Kaubad võrgus	950	970
Rahalised vahendid	150	120
Muud normitavad aktivad	70	60
Vahendid arveldustes (debitoorne võlgnevus)	50	40
Kaubakäive müügihindades	9 300	11 800
„ ostuhindades	8 550	10 850

Toodud andmete alusel:

- 1) arvutada käibevahendite ringluskiiirus päevades I ja II kvartalis (üksikute kirjete järgi ja tervikuna);
- 2) määrata käibevahendite summa, mis vabanesid käibest nende ringluse kiirenemise tõttu II kvartalis (võrreldes I kvartaliiga);
- 3) lühidalt koostada vastus küsimusele, milline rahvamajanduslik tähtsus on käibevahendite ringluse kiirenemisel.

Ülesanne Nr. 135

Universaalkaupluse normitavate vahendite keskmistest jääkidest ja kaubakäibest kvartalis on toodud andmed tabelis 95 (tuh. rbl.):

Vahendite nimetus	Plaan	Tegelik
Kaubad teel ja võrgus	41 500	47 086
Rahalised vahendid	880	696
Muud normitavad aktivad	590	714
K o k k u	42 970	48 496
Kaubakäive müügihindades	72 500	75 895
„ ostuhindades	67 788	70 621

Toodud andmete alusel:

- 1) mõõta normitavate käibevahendite ringluskiirus (päevades) tervikuna ja iga liigi kohta eraldi (plaaniline ja tegelik);
- 2) selgitada tegeliku ringluskiiruse hälve plaanist;
- 3) mõõta keskmise varu ja kaubakäibe mahu suuruste muutuse mõju käibevahendite ringluskiirusele.

Ülesanne Nr. 136

Varumiskontori normitavaid käibevahendeid iseloomustavad tabelis 96 toodud andmed (tuh. rbl.).

Tabel 96

Vahendite nimetus	Aasta alguseks	Aasta lõpuks
Varutud toodang	622	557
Avansid varumiseks	68	36
Rahalised vahendid	119	58
Muud normitavad aktivad	161	195
K o k k u	970	846

Eelmise aasta detsembris moodustas varumiskäive 135 tuh. rbl., aruandeaasta detsembris — 910 tuh. rbl.

Toodud andmete alusel:

- 1) arvutada eelmise aasta ja aruandeaasta detsembrikuu päevane käive;
- 2) väljendada päevades normitavate käibevahendite jäägid aasta alguseks ja aasta lõpuks;
- 3) analüüsida arvatud näitajaid ja teha vastavad järeldused;
- 4) nimetada peamised tegurid, mis mõjutavad varumisorganisatsioonide käibevahendite jääkide suurust.

Ülesanne Nr. 137

Varumiskontori varumiskäibe mahtu aastas ja normitavate käibevahendite keskmisi jääke iseloomustavad tabelis 97 toodud andmed (tuh. rbl.).

Tabel 97

Näitajad	Plaan	Tegelik
Varutud toodang	840	826
Avansid varumiseks	50	81
Rahalised vahendid	130	162
Muud normitavad aktivad	200	237
K o k k u	1 220	1 306
Varumiskäive	8 735	9 425

Toodud andmete alusel:

1) arvutada normitavate käibevahendite ringluskiirus (välde ja sagedus) tervikuna ja nende iga liigi kohta eraldi (plaaniline ja tegelik);

2) selgitada tegeliku ringluskiiruse hälve plaanist;

3) mõõta keskmise varu ja varumiskäibe mahu muutuse mõju käibevahendite ringluskiirusele.

Ülesanne Nr. 138

Restorani normitavaid käibevahendeid iseloomustavad järgmised näitajad (tuh. rbl.):

	Perioodi alguseks	Perioodi lõpuks
Kaubad (ostu-)	173	170
Toorained (laos ja teel)	983	449
Rahalised vahendid	241	192
Muud normitavad aktivad	880	800
K o k k u	2 277	1 611

Eelmisel perioodil oli päevane käive 82 tuh. rbl., aruandeperioodil — 85 tuh. rbl.

Toodud andmete alusel:

1) väljendada normitavate käibevahendite jäägid päevades aruandeperioodi alguseks ja lõpuks;

2) analüüsida arvatud näitajad ja teha vastavad järeldused.

Ülesanne Nr. 139

Restorani aastast kaubakäibe mahtu ja normitavate käibevahendite keskmisi jääke iseloomustavad järgmised näitajad (tuh. rbl.):

	Plaan	Tegelik
Kaubad (ostu-)	60	103
Toorained (laos ja teel)	400	315
Rahalised vahendid	150	86
Muud normitavad aktivad	480	460
	Kokku 1 090	964
Kaubakäive	18 550	18 998

Toodud andmete alusel:

- 1) arvutada normitavate käibevahendite ringluskiiirus (välde ja sagedus) tervikuna ja iga liigi kohta eraldi (plaaniline ja tegelik);
- 2) selgitada tegeliku ringluskiiiruse hälve plaanist;
- 3) mõõta keskmise varu ja kaubakäibe mahu muutuse mõju käibevahendite ringluskiiirusele.

§ 20. Põhivahendite analüüs

Ülesanne Nr. 140

Gastronoomiakaupade Kaubanduse Peavalitsuse ühe kontori põhivahendite liikumist iseloomustavad tabelis 98 toodud andmed (tuh. rbl.).

Tabel 98

Põhivahendite liigid	Olemas aasta alguseks	Sisse tulnud aruandeaastal		Välja läinud aruandeaastal		Olemas aasta lõpuks
		üldse	sellest ekspluatatsiooni võetud ja soetatud	likvidatsioon	muud väljaminekud	
Üldse põhivahendeid	11 422	1 543	995	253	807	11 905
Sealhulgas:						
a) hooned ja ehitused	1 926	—	—	—	582	1 344
b) elamu-kommunaalse ja kultuur-olustikulise sihitusega	30	—	—	—	—	30

Märkus: Eelmisel aastal oli jaekäive 1 640 milj. rbl. ja aruandeaastal 1 880 milj. rbl.

Toodud andmete alusel jälgida aasta jooksul põhivahenditega toimunud muutusi; nimetada allikaid, mille arvel põhivahendeid võidakse täiendada; nimetada põhjusi, millest võib olla tingitud põhivahendite väljaminek; selgitada kaubakäibe mahu sõltuvust põhivahendite suurusest, arvestades kaasaegset nõudmist nende võimalikult ratsionaalseks kasutamiseks (teha järeldused Gastronoomiakaupade Kaubanduse Peavalitsuse kontori võitluse kohta põhivahendite ratsionaalse kasutamise eest, kasutades toodud näite andmeid).

Ülesanne Nr. 141

Toidukaubastu põhivahendite muutust aruandekvartali jooksul iseloomustavad tabelis 99 toodud andmed (tuh. rbl.).

Toodud andmete alusel:

- 1) määrata põhivahendite tegelik maksumus;
- 2) analüüsida põhivahendite muutumist nende üksikute liikide ja rühmade viisi ning tervikuna kaubastu kohta;
- 3) teha järeldused kaubastu põhivahendite muutumise kohta.

Tabel 99

Põhivahendite liigid	Kvartali alguseks	Sissetulek	Väljaminek	Kvartali lõpuks
I. Kaubandus-tootliku sihiga tegevad põhivahendid				
1) Hooned ja ehitused	2 906	108	45	2 969
2) Kioskid	420	80	—	500
3) Sisseseaded	510	—	40	470
4) Transpordivahendid	385	30	10	405
5) Majanduslik inventar	936	62	5	993
II. Varupõhivahendid				
6) Põhivahendid varus	110	90	—	200
III. Eluolustikulise sihiga põhivahendid				
7) Hooned ja ehitused	60	—	—	60
8) Muud	10	—	—	10
K o k k u	5 337	370	100	5 607

Märkus: Kvartali alguseks moodustas põhivahendite kulumine 620, kvartali jooksul juurde arvatatud kulumist — 415, väljaläinud põhivahenditelt maha kantud kulumist — 65 tuh. rbl.

Ülesanne Nr. 142

Universaalkaupluse põhi-, eraldatud- ja käibevahendite absoluutset suurust kahel teineteisele järgneval aastal kajastab tabel 100 (keskmised aastaandmed; tuh. rbl.-des).

Tabel 100

Vahendite liigid	Eelmine aasta	Aruande-aasta
Põhivahendid	684	794
Eraldatud vahendid	16 753	15 032
Käibevahendid	47 945	61 901
K o k k u	65 382	77 727
Kaubakäive	197 413	223 665
Kaubakäibe füüsilise mahu indeks	—	1,15
Põhivahendite kulumine	466	500

Toodud andmete alusel:

- 1) määrata põhi-, eraldatud ja käibevahendite osatähtsus alg- ja aruandeperioodil;
- 2) määrata põhivahendite esialgne maksumus;
- 3) arvutada põhi- ja käibevahendite kasutamise koefitsiendid alg- ja aruandeperioodil;
- 4) teha järeldused põhivahendite kasutamisest aruandeperioodil (võrreldes algperioodiga).

Ülesanne Nr. 143

Kaubastu kapitaalmahutusi põhivahenditesse I kvartalis iseloomustavad tabelis 101 toodud andmed:

Tabel 101

Kapitaalkulutuste objektid	Plaan		Tegelik (1. IV)	
	eelarveline maksumus (tuh. rbl.)	täieliku valmiduse tähtpäev	ärakulutatud	valmiduse %
Põhivahendite ehitus	420	1. IV	280	60
Kapitaalremont amortisatsioonifondi arvel	30	1. IV	23	90

Toodud andmete alusel teha järeldused uute põhivahendite kasutusele võtmise tähtpäevade täitmise ja ehitus- ning kapitaalremondi eelarvest kinnipidamise kohta.

§ 21. Arvelduse ja maksevõime analüüs¹

Ülesanne Nr. 144

Suure universaalkaupluse, mille kaubakäive I kvartalis moodustas 87 milj. rbl., debitoorset ja kreditoorset võlgnevust iseloomustavad tabelis 102 toodud andmed (tuh. rbl.).

Toodud andmete alusel:

- 1) määrata hälve debitoorse ja kreditoorse võlgnevuse iga kirje järgi;
- 2) märkida negatiivsed tulemused kaupluse töös debitoorse ja kreditoorse võlgnevuse alandamisel; anda üldine hinnang kaupluse arveldustele deebitoride ja kreditoridega;
- 3) nimetada põhjused, mille tagajärjel võib kasvada debitoorne võlgnevus ja võlgnevus kreditoridele.

¹ Materjale arvelduste analüüsiks on osaliselt esitatud ka § 22 toodud ülesannetes.

Debitoorse ja kreditoorse võlgnevuse kirjete nimetus	1. I	1. IV
Deebitorid		
Tähtjaks tasumata, inkassoks antud maksenõudmised	15	4
Deebitorid pretensioonide alusel	136	250
Hankijad arvelduste alal	4	—
Majandusorganisatsioonid, asutused ja isikud muude arvelduste alal ning töölised ja teenistujad	20	46
Vaieldavad võlad	230	194
Deebitorid kohtu või arbitraaži poolt väljamõistetud summade alusel	54	28
Arveldused riigieelarvega maksude, lõivude ja muude arvelduste alal	809	316
Aruandvad isikud	5	14
K o k k u	1 273	852
Kreeditorid		
Ostjad ja tellijad saanud avansside alal	1 406	1 628
Hankijad aktseptitud arvete alal	5 208	4 083
Majandusorganisatsioonid, asutused ja isikud muude arvelduste alal	314	160
Töölised ja teenistujad	183	204
Arveldused riigieelarvega maksude, lõivude ja muude arvelduste alal	12	25
K o k k u	7 123	6 100

Ülesanne Nr. 145

Esitatud ja sissenõutud pretensioonide kohta on toodud järgmised andmed tabelis 103 (tuh. rbl.):

Tabel 103

	Eelmise aasta sissenõudmata pretensioonid	Aruandeaastal esitatud pretensioonid		Sellest esitatud pretensioone aruandeaasta novembris ja detsembris		Sisse nõutud aruandeaastal		eelmise aasta pretensioonide järgi
		arv	summa	arv	summa	arv	summa	
Kaupade puudujäägid ja kaupade asendamine teistega	201	224	758	26	107	162	466	185
Kaupade halb kvaliteet	163	135	2 387	14	129	99	2 030	91
Vähemkaal ja sortimendi rikkumine	28	17	124	2	9	15	115	28
K o k k u	392	376	3 269	42	245	276	2 611	304

M ä r k u s: Aruandeaastal moodustas tegelik kaubakäive 284 milj. rbl.

Analüüsida ülaltoodud andmeid ja teha järeldused kaubandusettevõtte võitluse kohta pretensioonide õigeaegseks sissenõudmiseks.

Ulesanne Nr. 146

Esitame järgmised aruandeandmed (universaalkaupluse lõppbilansist ja bilansi lisadest) kaubavarudest, võlgnevusest Riigipangale erilaenukonto järgi ja hankijatele arvelduste järgi (tuh. rbl.):

- a) Kaubavarud (omahinnas) 51 986
- b) Sellest seisvad ja väheminevad kaubad 5 390
- c) Erilaenuarve kaubakäibe alal 31 208
- d) Hankijad arveldustega 3 198

Toodud andmete alusel:

- 1) määrata makstud kaupade summa;
- 2) määrata erilaenukonto krediitide tagatiseks võetavate makstud kaupade jääk;
- 3) selgitada Riigipanga laenude tagatus kaubakäibe jooksva krediteerimise alal, arvestades seejuures omavahendite plaanilise osavõtuna kaupade tasumisest 30%;
- 4) määrata Riigipanga laenude summa, mida kasutab universaalkauplus, mitte omades kaubakäibe alal vajalikku krediidi tagatist.

Ulesanne Nr. 147

Toidukaubastu esimese järgu maksevalmidusega vahendeid ja esimese tähtajalisusega makseid (arvelduste tähtaeg 15 päeva) iseloomustavad tabelis 104 toodud andmed (tuh. rbl.):

Tabel 104

Vahendid tähtajaliste kohustuste täitmiseks	Summa	Tähtajalise kustutamise kohustused	Summa
Rahalised vahendid	734	Töölised ja teenistujad	215
Kaubad ja evõrgus	5 125	Erilaenuarve	1 810
Maksenõudmised inkassoks	69	Hankijad	2 646
Deebitorid	193	Kreeditorid	550
		Muud Riigipanga laenud	178
Kokku	6 121	Kokku	5 399

Toodud andmete alusel arvutada kaubastu maksevõime koefitsient (eelolevaks 15 päevaks); näidata, millised tegurid mõjutavad maksevõime tugevdamist kaubandusettevõtetes.

§ 22. Rentaabluse ja finantsiliste tulemuste analüüs

Ülesanne Nr. 148

Kaubandusorganisatsiooni plaaniline kaubakäive aastas moodustas 40 milj. rbl., tegelik — 45 milj. rbl., realiseeritud hinnatäiend vastavalt 5,12% ja 5,40% käibest.

Määrata realiseeritud hinnatäiendi summa (plaaniline ja tegelik) ja mõõta kaubakäibe mahu ja hinnatäiendi keskmise protsendi muutumise mõju sellele.

Ülesanne Nr. 149

Kaubandusorganisatsiooni plaaniline kaubakäive aastas moodustas 28 milj. rbl., tegelik — 32 milj. rbl., realiseeritud hinnatäiend vastavalt — 5,62% ja 5,24% käibest.

Määrata realiseeritud hinnatäiendi summa (plaaniline ja tegelik) ja mõõta kaubakäibe mahu ja hinnatäiendi keskmise protsendi muutumise mõju sellele.

Ülesanne Nr. 150

Tabelis 105 on toodud andmed kaubakäibest ja kaupade hinnatäiendist.

Tabel 105

Kaupade rühmad	Käive (tuh. rbl.)		Hinnatäiend (%-des käibest)	
	plaan	tegelik	plaan	tegelik
Puuvillane rii	9 000	6 000	2,5	2,0
Õmblustooted	17 000	18 000	5,5	6,0
Silikaatkaubad	6 000	10 000	12,0	11,0

On tarvis:

- 1) määrata üksikute kaubarühmade osatähtsus üldises kaubakäibes (plaaniline ja tegelik);
- 2) arvutada kaupade hinnatäiend (plaaniline ja tegelik);
- 3) mõõta kaubakäibe mahu ja struktuuri muutuse mõju hinnatäiendile.

Ülesanne Nr. 151

Universaalkaupluse kvartaliandmed kuludest, kadudest ja akumulationist on toodud tabelis 106 (tuh. rbl.).

Tabel 106

Kulud ja kaod	Plaan	Tegelik
Kulud jaemüügil	2 626	2 945
Mahaarvestused, makstud kauba väljamisel	120	165
Kahjud debitoorse võlgnevuse, puudujääkide, raiskamiste ja omastamiste mahakandmisest	—	38
Kahjud muu debitoorse võlgnevuse mahakandmisest	—	66
Mitmesugused kahjud	—	26
K o k k u	2 746	3 240
Akumulatsioon kaupade realiseerimisest ja väljamisest	5 109	5 395
Saadud trahvid, viivised ja leppetrahvid	—	189
Kaubalis-materiaalsete ja rahaliste väärtuste ülejäägid	—	130
Kreditoorse võlgnevuse mahakandmine nõudeõiguse aegumise tõttu	—	150
Mitmesugused tulud	—	10
K o k k u	5 109	5 874

Märkus: Kvartalis moodustab kaubakäive plaani järgi 93 milj. rbl., tegelikult 96 milj. rbl.

Toodud andmete alusel:

- 1) määrata kulude ja akumulatsiooni hälve plaanist;
- 2) arvutada käibekulude ja akumulatsiooni tase kaupade realiseerimisest;
- 3) arvutada rentaabluse tase;
- 4) määrata kaupluse tegevuse lõpptulemus (kasum, kahjum);
- 5) sõnastada järeldused kaupluse majandusliku tegevuse tulemuste kohta.

Ülesanne Nr. 152

Andmed TVO kulude ja realiseeritud hinnatäiendi kohta on toodud tabelis 107 (%-des käibest):

Tabel 107

Ettevõtted	Plaan		Tegelik	
	hinnatäiend	kulud	hinnatäiend	kulud
Kaubanduslikud	6,9	5,0	6,7	4,6
Ühiskondliku toitlustamise	24,0	17,6	25,1	20,2

Toodud andmete alusel:

- 1) arvutada plaaniline ja tegelik rentaabluse tase;
- 2) määrata rentaabluse tegeliku taseme hälve plaanist;

3) mõõta hinnatäiendi ja kulude muutumise mõju rentabluse tasemele;

4) teha järeldused rentabluse kohta ülalmainitud TVO majanduslikus tegevuses.

Ülesanne Nr. 153

Kahe toidukaupu realiseeriva jaekontori majanduslikku tegevust iseloomustavad tabelis 108 toodud põhinäitajad (aasta kohta):

Tabel 108

Näitajad	Esimene kontor	Teine kontor
Jaekäive (milj. rbl.):		
plaani järgi	1 848,0	841,0
tegelikult	1 779,7	861,8
Detsentraliseeritud varumine (milj. rbl.):		
plaani järgi	170,0	58,0
tegelikult	182,5	52,9
Realiseeritud hinnatäiend (tuh. rbl.):		
plaani järgi	105 009	44 482
tegelikult	92 644	39 925
Käibekulud (kokku tuh. rbl.):		
plaani järgi	81 775	36 208
tegelikult	69 585	37 534
Transpordikulud:		
plaani järgi	6 185	3 484
tegelikult	6 118	4 886
Töötasud:		
plaani järgi	33 315	14 838
tegelikult	30 932	14 518
Ruumide kasutamine:		
plaani järgi	8 765	3 870
tegelikult	8 402	4 097
Jooksev remont:		
plaani järgi	4 346	3 140
tegelikult	1 918	1 791
Taara kaod:		
plaani järgi	1 072	354
tegelikult	941	448
Puuduäägid, raiskamised ja vargused (tuh. rbl.):		
kindlaks tehtud	178	226
kustutatud	108	147
Debitoorne võlgnevus (tuh. rbl.):		
aasta alguseks	879	901
aasta lõpuks	1 185	488
Debitoorse võlgnevuse desifreerimine (aasta lõpuks):		
Maksenõudmised	556	133
Deebitorid pretensioonide alusel	11	18
Vaieldavad võlad	249	213
Deebitorid kohtu ja arbitraaži poolt väljamõistetud summade alusel	184	71
Muu võlgnevus	185	53
Mitteplaamilised kahjud ja tulud (tuh. rbl.):		
kahjud	257	249
tulud	1 876	1 356

Toodud andmete alusel:

- 1) arvutada plaani täitmise protsendid;
- 2) määrata realiseeritud hinnatäiend ja käibekulud;
- 3) arvutada kontorite rentaablus;
- 4) määrata kontorite kaubandusliku töö tulemus ja nende tegevuse lõpptagajärg (bilansiline); väljaarvutada kõik teised näitajad;
- 5) analüüsida kontorite majanduslikku tegevust, märkides positiivsed ja negatiivsed tulemused ning tehes nende töö kohta üldised järeldused.

Ülesanne Nr. 154

Kolme toidukaupu realiseeriva jaekontori majanduslikku tegevust iseloomustavad tabelis 109 toodud põhinäitajad.

Tabel 109

Näitajad	Kontorid		
	Esimene	Teine	Kolmas
Jaekäive (milj. rbl.):			
plaani järgi	27,6	45,3	43,0
tegelikult	31,5	32,8	42,8
Realiseeritud hinnatäiend (tuh. rbl.):			
plaani järgi	1 550	2 330	2 202
tegelikult	1 651	1 639	2 314
Käibekulud (tuh. rbl.):			
plaani järgi	1 412	1 875	1 659
tegelikult	1 604	1 512	1 665
Puudujäägid, raiskamised ja vargused (tuh. rbl.):			
kindlaks tehtud	83	160	24
kustutatud	41	39	6
Debitoorne võlgnevus (tuh. rbl.):			
aasta alguseks	123	266	121
aasta lõpuks	168	324	195
Mitteplaaniilised kahjud ja tulud (tuh. rbl.):			
kahjud	34	89	16
tulud	85	62	84

Toodud andmete alusel:

- 1) arvutada plaani täitmise protsendid;
- 2) määrata realiseeritud hinnatäiendi ja käibekulude tase;
- 3) arvutada kaubandusorganisatsioonide rentaabluse tase;
- 4) määrata kontorite kaubandusliku töö tulemus ja nende tegevuse lõplik (bilansiline) tulemus;

5) teostada kontorite majandusliku tegevuse võrdlev analüüs, märkides positiivsed ja negatiivsed tulemused ja tehes nende töö kohta üldised järeldused.

Ulesanne Nr. 155

Rühma universaalkaupluste kohta on toodud aastaandmed tabelis 110 (tuh. rbl.):

Tabel 110

Näitajad	Universaalkauplused			
	Nr. 1	Nr. 2	Nr. 3	Nr. 4
Jaekäive:				
plaani järgi	325 600	284 000	195 000	148 000
tegelikult	341 168	280 517	200 305	150 884
Reguleeritavate kaupade osatähtsus kaubakäibes (%-des)	31,1	29,3	25,5	23,9
Omatoodetud kaubad:				
plaani järgi	33 400	9 045	5 700	2 900
tegelikult	35 246	10 173	7 489	3 334
Realiseeritud hinnatäiend:				
plaani järgi (%-des)	6,37	6,28	5,99	5,98
tegelikult	20 018	16 762	11 035	8 370
Käibekulud:				
plaani järgi (%-des)	4,26	4,09	4,00	3,94
tegelikult	13 211	11 046	7 212	5 736
Mitteplaaniilised kahjud	61	103	69	15
" tulud	854	439	567	425
Puudujäägid, raiskamised ja vargused:	17	10	9	19
Debitoorne võlgnevus:				
aasta alguseks	282	288	199	144
aasta lõpuks	822	1 187	739	417
Ülesanne debitoorse võlgnevuse alandamiseks	50	50	—	—
Laoseis aruandeperioodi lõpuks (päevades):				
plaani järgi	54	52	52	52
tegelikult	68,3	70,7	55,7	73,3
Hooajalised ja ülenormatiivsed laenud:				
summa	10 200	9 000	10 500	6 650
päevad	12,1	13,4	21,2	17,5

Toodud andmete alusel:

1) arvutada puuduvad näitajad (plaani täitmise protsent, omatoodetud kaupade osatähtsus kaubakäibes, realiseeritud hinnatäiend, käibekulud, rentaablus, lõpptulemused jt.);

2) teostada võrdlev analüüs universaalkaupluste tegevuse kohta, välja tuua antud ja arvutatud näitajate järgi parim universaalkauplus, esitades tema tähtsamad saavutused.

Rea jaekaubandusorganisatsioonide (kontorite) aastase majandusliku tegevuse tulemusi iseloomustavad tabelis 111 toodud näitajad.

Tabel 111

Kaubandus-organisatsioonid	Kaubakäibe plaani täitmine (%-des)	Realiseeritud hinnatäiend (%-des käibest)		Käibekulud (%-des käibest)		Akumulatsiooni plaani täitmine (%-des)
		plaan	tegelik	plaan	tegelik	
Nr. 1	112,9	5,59	5,24	5,22	5,10	135,6
Nr. 2	107,3	5,49	5,55	4,73	4,40	116,0
Nr. 3	94,7	5,37	4,94	4,23	4,04	103,5
Nr. 4	95,5	4,93	4,97	4,04	4,29	87,5
Nr. 5	93,3	5,30	4,97	4,39	4,46	68,2
Nr. 6	102,3	5,27	4,81	4,14	3,82	119,1
Nr. 7	95,4	4,94	5,02	3,85	3,86	102,1
Nr. 8	107,0	5,25	4,98	4,15	3,86	117,8
Nr. 9	103,4	5,12	5,40	3,89	3,87	128,4
Nr. 10	98,6	5,43	5,10	4,51	4,51	92,4
Nr. 11	105,8	5,78	4,77	5,49	4,71	181,1
Nr. 12	97,2	5,48	5,44	4,32	4,04	139,6
Nr. 13	89,9	5,26	4,52	3,61	3,41	85,6
Nr. 14	98,1	5,18	4,55	3,54	3,39	90,0
Nr. 15	99,0	5,37	4,96	4,48	4,62	85,3
Nr. 16	94,4	5,03	5,11	3,76	3,78	108,4
Nr. 17	97,2	5,30	4,56	4,35	4,20	101,2
Nr. 18	103,0	5,14	4,69	3,69	3,45	116,3
Nr. 19	101,2	4,96	4,86	4,05	3,99	110,5
Nr. 20	104,5	5,10	4,56	3,84	3,86	82,9

Toodud andmete alusel:

1) arvutada plaaniliste ülesannete täitmise protsent realiseeritud hinnatäiendi ja käibekulude kohta;

2) tõestada, et akumulatsiooni plaani täitmine on teatud sõltuvuses kaubakäibe, realiseeritud hinnatäiendi ja käibekulude plaani täitmisest; iseloomustada seda sõltuvust, selgitades millised tegurid, peale eespool nimetatute, mõjutavad veel akumulatsiooni plaani täitmist.

Ühiskondliku toitlustamise ettevõtete (sööklate), majanduslikku tegevust esimesel poolaastal iseloomustavad tabelis 112 toodud näitajad.

Näitajad	Sööklad		
	Nr. 1	Nr. 2	Nr. 3
I. Kaubakäive (tuh. rbl.):			
plaanijärgi	760	2 020	900
sellest:			
lõunasöögid	367	695	235
muu omatoodang	33	315	215
ostukaubad	360	1 010	450
tegelikult	867	2 135	943
sellest:			
lõunasöögid	456	826	240
muu omatoodang	23	155	258
ostukaubad	388	1 154	445
II. Tootmis- ja käibekulud (%-des käibest):			
plaanijärgi	21,02	17,24	14,86
tegelikult	23,67	16,48	14,08
III. Debitoorne võlgnevus (tuh. rbl.):			
I. jaanuariks	0,1	—	1,7
I. juuliks	0,1	0,9	1,6
IV. Tulemused (tuh. rbl.):			
kasum	3,0	16,9	20,1
kahjum	—	—	—

Toodud andmete alusel:

- 1) määrata plaaniliste ülesannete täitmise protsendid kaubakäibe, tootmis- ja käibekulude kohta;
- 2) arvutada lõunatoodangu, muu omatoodangu ja ostukaupade osatähtsus (plaaniline ja tegelik);
- 3) teostada sööklate majandusliku tegevuse näitajate võrdlev analüüs (tõsta neist parim esile, tuues vajalikud põhjendused);
- 4) märkida tähtsamad puudused iga söökla töös.

Ülesanne Nr. 158

Ühiskondliku toitlustamise ettevõtete (restoranide) majanduslikku tegevust esimesel poolaastal iseloomustavad tabelis 113 toodud andmed.

Toodud andmete alusel:

- 1) määrata plaaniliste ülesannete täitmise protsent kaubakäibe, tootmis- ja käibekulude kohta;
- 2) arvutada lõunatoodangu, muu omatoodangu ja ostukaupade osatähtsus (plaaniline ja tegelik);
- 3) teostada restoranide majandusliku tegevuse näitajate võrdlev analüüs (tõsta neist parim esile, tuues vajalikud põhjendused);
- 4) märkida tähtsamad puudused iga restorani töös.

Näitajad	Restoranid		
	Nr. 1	Nr. 2	Nr. 3
I. Kaubakäive (tuh. rbl.):			
plaanijärgi	3 620	880	5 700
sellest:			
lõunasöögid	955	126	720
muu omatoodang	177	154	1 860
ostukaubad	2 488	600	3 120
tegelikult	3 781	726	4 547
sellest:			
lõunasöögid	1 168	51	385
muu omatoodang	162	33	1 160
ostukaubad	2 451	642	3 002
II. Tootmis- ja käibekulud (%-des käibest):			
plaanijärgi	17,07	12,18	17,66
tegelikult	16,03	14,57	20,21
III. Debitoorne võlgnevus (tuh. rbl.):			
1. jaanuariks	0,1	13,8	—
1. juuliks	0,9	38,0	—
IV. Tulemused (tuh. rbl.):			
kasum	63,2	—	149
kahjum	—	25,0	—

Ulesanne Nr. 159

Toiduainete kaupluse lõppbilanss on toodud tabelis 114.

Tabel 114

Lõppbilanss (tuh. rbl.)

Kontode nr.-id	Jagude ja kirjete nimetus	Aasta algul	Aasta lõpul
Aktiva			
I. Kaupade, toorainete ja valmis-			
toodete varud			
009	Kaubad jaeettevõtetes ja väikehulgimüügibaasides	1 145	1 199
012	Täiendkulud kaubavarule	2	2
Kokku I jagu		1 147	1 201
II. Täielikult omavahenditega			
kaetud normitavad aktiivid			
013	Tühi ja kauba all olev taara	8	34
025	Kassa	3	1
026	Arvelduskonto Riigipangas	1	26
031	Jooksvad kontod pankades ja hoiukassades, raha-		
032	lised vahendid teel ja rahalised dokumendid .	258	352

Kontode nr.-id	Jagude ja kirjete nimetus	Aasta algul	Aasta lõpul
108, 110	Materiaal-tehnilise varustuse esemed ja väheväärtuslik inventar	19	37
112	Pakkimis- ja muud materjalid majanduslikeks vajadusteks	23	26
	Kokku II jagu	312	476
	III. Muud kaubalis-materiaalsed väärtused	—	—
	IV. Sihtkrediteerimise objektid		
035	Inkassoks antud maksenõudmised ja lunamaksed .	3	2
	Kokku IV jagu	3	2
	V. Deebitorid ja muud aktiva kirjed		
037	Tähtjaks tasumata inkassoks antud maksenõudmised	—	26
054	Arveldused riigieelarvega maksude, lõivude ja muude arvelduste alusel	261	45
134	Tasumisele kuuluvad sisemised arveldused	—	85
	Kokku V jagu	261	156
	VI. Kapitaalehitused ja kapitaalremont		
028	Amortisatsioonifondi erikonto Riigipangas	13	6
	Kokku VI jagu	13	6
	VII. Põhi- ja eraldatud vahendid		
085	Põhivahendid	136	118
091	Lõpetatud kapitaaltööd renditud põhivahendite alal	110	68
076	Arveldused riigieelarvega kasumist eraldamiste alal:		
	a) sissemaksete alal aruandeaastani	1 885	—
	b) sissemaksete alal aruandeaastal	—	382
	Kokku VII jagu	2 131	568
	Bilanss	3 867	2 409
	Passiva		
	I. Laenuid ja regulatiivid kaupade, toorainete ja valmistoodete varudele		
152	Kaupade hinnatäiend jaemüügihindadeni	41	53
	Kokku I jagu	41	53

Kontode nr.-id	Jagude ja kirjete nimetus	Aasta algul	Aasta lõpul
	II. Krediidid kaubakäibe alal		
176	Erilaenukonto kaubakäibe alal	391	88
	III. Laenud muude kaubalis-materiaalsete väärtuste alal	—	—
	IV. Riigipanga sihtkrediidid	—	—
	V. Kreditorid, erifondid ja muud passiva kirjed		
041	Hankijad arvelduste alal	952	1 304
046	Majandusorganisatsioonid, asutused ja isikud muude arvelduste alal	20	16
048	Töölised ja teenistujad	20	26
054	Arveldused riigieelarvega maksude, lõivude ja muude arvelduste alal	—	2
134	Tasumisele kuuluvad sisemised arveldused . . .	189	—
	Kokku V jagu	1 181	1 348
	VI. Sihtfinantseerimine ja sihtlaekumine	—	—
	VII. Muud regulatiivid	—	—
	VIII. Kapitaalvahetuste finantseerimine		
142	Kapitaalremondiks määratud amortisatsioonifond	15	2
	Kokku VIII jagu	15	2
	IX. Omavahendid		
138	Arveldused eraldatud põhi- ja käibevahendite alusel	461	512
230	Kasumid aruandeaastani	1 778	—
231	Kasumid aruandeaastal	—	406
	Kokku IX jagu	2 239	918
	X. Püsivad passivad	—	—
	Bilanss	3 867	2 409
	Õiend Nr. 1		
	Püsivate passivatega võrdsustatud vahendid:		
	a) Hankijad aktseptitud maksenõudmistele alal	280	90
	b) Majanduslikud organisatsioonid ja asutused muude arvelduste alal	30	20
	c) Üleminev võlgnevus töötasu alal 50% ulatuses bilansi jäägist	10	15
	d) Üleminev võlgnevus käibemaksu alal	250	—
	Kokku	570	125

Toodud bilansi alusel:

- 1) määrata omavahendite suurus käibes (aasta alguseks ja lõpuks);
- 2) määrata oma-käibevahendite suurus kaubavarudes (aasta alguseks ja lõpuks);
- 3) arvutada oma-käibevahendite, Riigipanga laenude ja krediit-
toorse võlgnevuse osavõtu määr kaubavarude kattes;
- 4) jälgida debitoorse ja krediit-
toorse võlgnevuse muutumisi;
- 5) otsustada kaupluse finantsilise seisundi üle aasta lõpuks võr-
reldes selle algusega.

Ülesanne Nr. 160

Toidukaupu realiseeriva hulgikontori finants-majandusliku tege-
vuse põhinäitajad kahel teineteisele järgneval aastal on toodud
tabelis 115 (tuh. rbl.).

Tabel 115

Näitajad	Eelmise aasta			Aruandeaasta		
	plaan	tegelik	plaan täitmi- se protsent	plaan	tegelik	plaan täitmi- se protsent
I. Kaubakäive Hulgikäive (üldse) . . .	1 180 000	1 221 851	103,5	1 600 000	1 672 374	104,5
sellest:						
a) ladudest	380 000	424 073	111,6	550 000	701 342	127,5
b) transiit vahendite mahutusega	490 000	384 410	78,5	570 000	569 967	100,0
c) transiit vahendite mahutusega	310 000	413 368	133,3	480 000	401 065	83,6
Näitajad	Eelmise aasta			Aruandeaasta		
	üldine baaside arv	neist kauba- käibe plaan täitmata		üldine baaside arv	neist kauba- käibe plaan täitmata	
II. Kaubakäibe plaani täitmi- se ebaühtlus	20	5		20	6	
Näitajad	Eelmise aasta			Aruandeaasta		
	plaan	tegelik	plaan täitmi- se protsent	plaan	tegelik	plaan täitmi- se protsent
III. Oma ettevõtte te poolt väl- jalastud too- dang (välja- mishindades)	112 000	111 977	100,0	132 700	143 485	108,1

Näitajad	Aruandeaasta alguseks				Aruandeaasta lõpuks				
	plaani järgi		tegelikult		plaani järgi		tegelikult		
	summa	päevad	summa	päevad	summa	päevad	summa	päevad	
IV. Kaupade, toorainete ja materjalide vared	37 800	35,0	70 898	64,2	59 500	35,0	83 131	55,4	
Näitajad	Eelmine aasta				Aruandeaasta				
	plaani järgi		tegelikult		plaani järgi		tegelikult		
	summa	protsent käibest	summa	protsent käibest	summa	protsent käibest	summa	protsent käibest	
V. Realiseeritud hinnatäiend	11 840	1,00	12 177	1,00	14 740	0,92	15 933	0,95	
Näitajad	Eelmine aasta				Aruandeaasta				
	summa	protsent käibest		summa	protsent käibest		summa	protsent käibest	
		plaan	tegelik		plaan	tegelik			
VI. Käibekulud									
Kokku käibekulusid koos halduskulude osaga	8 795	0,70	0,72		11 058	0,66	0,66		
sellest:									
a) auto-hobutransport	729	0,06	0,06		830	0,06	0,05		
b) töötasud	2 318	0,20	0,19		2 491	0,16	0,15		
c) ruumide korrastamine	564	0,04	0,05		521	0,03	0,03		
d) jooksev remont	109	0,01	0,01		121	0,01	0,01		
e) ülennormatiivne kaubakadu	51	X	—		17	X	—		
f) taara kadud	35	—	—		11	—	—		
Näitajad	Eelarve	Aruanne	— sääst + ülekulutus		Eelarve	Aruanne	— sääst + ülekulutus		
VII. Halduskulud									
Keskparaat (üldse)	455	436	— 19		478	454	— 24		
sellest:									
a) töötasud	312	302	— 10		329	321	— 8		
b) lähetused	40	40	—		36	32	— 4		

Näitajad	Eelmine aasta		Aruandeaasta	
	summa	protsent käibest	summa	protsent käibest
VIII. Mitteplaanitavad kahjud ja tulud				
1. Mitteplaanitavad kahjud üldse	2 130	0,17	3 739	0,22
sellest:				
a) makstud trahvid, vii- vised ja leppetrah- vid	945		1 970	
b) kahjud mahakand- misest puudujääki- de, raiskamiste ja varguste alal	18		20	
c) kahjud muu debi- toorse võlgnevuse mahakandmisest	582		660	
d) maksete ümberar- vestus rahandus- organitega möödu- nud aastate operat- sioonidelt	328		381	
e) vahed arveldustes deebitoridega möö- dunud aastate ope- ratsioonidelt ja voo- raste organisatsi- oonide pretensioo- nide rahuldamine	224		567	
f) muud kahjud	33		141	
2. Mitteplaanitavad tu- lud üldse	4 233	0,35	6 200	0,37
sellest:				
a) saadud trahvid, vii- vised ja leppetrah- vid	1 553		2 974	
b) kaubalis-materiaal- sete väärtuste üle- jäägid	166		143	
c) kreditoorse võlgne- vuse mahakandmi- ne nõudeõiguse ae- gumise tõttu	1 384		2 464	
d) maksete ümberar- vutus rahandusor- ganitega möödunud aastate operatsioo- nidelt	218		65	

Näitajad	Eelmine aasta		Aruandeaasta	
	summa	protsent käibest	summa	protsent käibest
e) vahed deebitoride ja kreditoridega arveldustes möödunud aastate operatsioonidelt ja varem mahakantud lootusetä võlgade laekumine	666		241	
f) tulud taaraoperatsioonidest	145		192	
g) halduslülidelt saadud protsendid	13		30	
h) muud tulud	88		91	
IX: Bilansi üldine tulemus (saldo).				
Plaan	3 125		3 702	
Tegelik	5 049		6 882	
Plaanitäitmise protsent	161,6		185,9	

Näitajad	Eelmine aasta			Aruandeaasta		
	debitoorse võlgnevuse koostis			debitoorse võlgnevuse koostis		
	kaubanduslik	puudu- jääkide	kokku	kaubanduslik	puudu- jääkide	kokku
X. Debitoorne võlgnevus						
1. Kokku võlgnevust aasta alguseks	4 421	109	4 530	7 887	142	8 029
2. Kokku võlgnevust aruandeperioodi lõpuks	7 887	142	8 029	10 834	160	10 994
3. Päevades kaubakäibest						
a) aasta alguseks	—	—	1,6	—	—	3,3
b) aruandeperioodi lõpuks	—	—	3,3	—	—	3,3
4. Mahakantud kahjumiks aruandeperioodi eest	582	18	600	660	20	680
5. Muutuste tulemus, arvestades mahakandmisi: võlgnevuse alanemine	—	—	—	—	—	—
võlgnevuse kasv	4 048	51	4 099	3 607	38	3 645
6. Ulesanne võlgnevuse alandamiseks	1 700	50	1 750	—	—	—

Näitajad	Eelmine aasta	Aruandeaasta
XI. Kreditoorne võlgnevus		
1. Üldine võlgnevus aasta alguseks	10 328	22 294
2. Üldine võlgnevus aruandeperioodi lõpuks . Peale selle võlgnevus hankijatele aktsepteeritud maksenoõudmiste järgi:	22 224	18 977
1) aasta alguseks	24 453	37 464
2) aruandeperioodi lõpuks	37 462	31 423

Hulgikontori finants-majandusliku tegevuse analüüsiks on vajalik täiendavalt arvutada: ladude ja transiitkäivete osatähtsused (eelmine aasta ja aruandeaasta; plaan ja tegelik); omatoodangu osatähtsus kaubakäibes; kaubakäibe kiirus ja kaubavarude ning kaubakäibe mahu mõju sellele; absoluutne ja suhteline rentaablus.

Et saavutada mõned näitajate ülevaatlikumat kujutamist, võib kasutada graafilist meetodit. On soovitatav graafiliselt kujutada näiteks eelmise ja aruandeaasta kaubakäibe koostis.

Analüüsinud tinglikud ja arvutatud näitajad, tuleb koostada kirjalik otsus hulgikontori finants-majandusliku tegevuse kohta aruandeperioodil (kirjalik otsus anda ettekande kujul).

§ 23. Kaubandusorganisatsiooni majandusliku tegevuse analüüsi läbiv näide

Ulesanne Nr. 161

Toiduainete jaekontori aastaaruande ja kaubandus-finantsplaani tähtsamad näitajad on toodud tabelites 116—135.

I. ARUANDE MATERJALID

Tabel 116

Lõppbilanss 1. jaanuariks 1950. a.

Kontode nr.-id	Jagude ja kirjete nimetus	1. jaanuariks 1949. a.	1. jaanuariks 1950. a.
	Aktiva		
	I. Kaupade, toorainete ja valmistoote varud		
002	Kaubad hulgi- ja jaotusladudes	15 152	21 067
006	Valmistoodang tööstuskäitiste ladudes omahinnaga	157	26

Kontode nr.-id	Jagude ja kirjete nimetus	1. jaanuariks 1949. a.	1. jaanuariks 1950. a.
008	Kaubad aed-juurviljahoidlates ostu- hinnaga	2 291	1 942
009	Kaubad jaeettevõtetes ja väike-hulgi- müügibaasides	65 092	57 445
012	Täiendkulud kaubavarule:		
	a) ladudes, jaeettevõtetes ja väike- hulgimüügibaasides	177	182
	b) aed-juurviljahoidlates	206	343
021	Lähetatud kaubad inkassoks andmata dokumentide järgi	11 266	13 350
100, 101, 116	Põhi- ja abimaterjalid, tooraine toot- miskäitistes, ladudes ja teel	192	288
120	Tootmine ja töötlemine	137	435
	Kokku I jagu	94 670	95 078
	II. Täielikult omavahendi- tega kaetud normitavad aktivad		
013	Tühi ja kauba all olev taara	1 002	1 923
025	Kassa	94	121
026	Arvelduskonto Riigipangas	7 508	4 775
031, 032	Jooksvad kontod pankades ja hoiu- kassades, rahalised vahendid teel ja rahalised dokumendid	9 406	10 425
062	Eelseisvad kulud	68	62
108, 110	Materiaal-tehnilise varustuse esemed ja väheväärtuslik inventar	4 191	4 837
112	Pakkimis- ja muud materjalid majan- duslikeks vajadusteks	1 311	1 472
	Kokku II jagu	25 580	23 615
	III. Muud kaubalis-mate- riaalsed väärtused		
103	Kütte- ja põletusaine	1	9
	Kokku III jagu	1	9
	IV. Sihtkrediteerimise objektid		
029	Akreditiivid, erikontod ja limiteeritud transporditšekid	7	19
035	Inkassoks antud maksenõudmised ja lunamaksed	20 883	25 811
	Kokku IV jagu	20 890	25 830
	V. Deebitorid ja muud aktiva kirjed		
	Deebitorid		
037	Tähtjaks tasumata, inkassoks antud maksenõudmised	14	556

Kontode nr.-id	Jagude ja kirjete nimetus	1. jaanuariks 1949. a.	1. jaanuariks 1950. a.
038	Ostjad ja tellijad	22	2
039	Deebitorid pretensioonide alusel	165	11
041	Hankijad arvelduste alal	68	85
045, 046, 048	Majandusorganisatsioonid, asutused ja isikud muude arvelduste alal ning töölised ja teenistujad	300	98
050, 051	Mitmesugused isikud kindlaks tehtud puudujääkide alusel	34	—
052	Vaieldavad võlad	178	250
053	Deebitorid kohtu ja arbitraaži poolt väljamõistetud summade alusel	98	184
054	Arveldused riigieelarvega maksude, lõivude ja muude arvelduste alal	9 202	357
055	Aruandvad isikud	7	1
	Kokku rühm	10 088	1 544
	Sellest arveldused süsteemisest organisatsioonidega	212	196
061	Kauba ja muude materiaalsete väärtuste ümberhindamine valitsuse otsuse alusel	—	945
	Kokku V jagu	10 088	2 489
	VI. Kapitaalehitused ja kapitaalremont		
092	Rüüpipanga kaudu finantseeritud kulutused lõpetamata kapitaalvahetuste alal	47	—
092	Kapitaalremont (lõpetamata) amortisatsioonifondi arvel	11	12
028	Amortisatsioonifondi erikonto Riigipangas	612	162
	Kokku VI jagu	670	174
	VII. Põhi- ja eraldatud vahendid		
085	Põhivahendid	8 093	9 031
091	Lõpetatud kapitaaltööd renditud põhivahendite alal	4 360	3 759
085-a	Kapitaalremondi kulutused, mis ületavad kulumise	64	139
076	Arveldused riigieelarvega kasumist eraldamiste alal:		
	a) sissemaksete alal aruandeaastani	75 368	—
	b) sissemaksete alal aruandeaastal	—	12 285
077	Sissemaksed eripankadesse akumuleerimise arvel	—	9

Kontode nr.-id	Jagude ja kirjete nimetus	1. jaanuariks 1949. a.	1. jaanuariks 1950. a.
084	Preemiate vähendamisest saadud summade eraldamine riigieelarvesse	—	130
083	Muud eraldatud vahendid	126	137
082	Liigsete käibevahendite eraldamine Rahandusministeeriumi organitele . .	9 800	—
	Kokku VII jagu	97 811	25 490
	Bilanss	247 710	172 685
	Passiva		
	I. Laenud ja regulatiivid kaupade, toorainete ja valmistoodete varudele		
180	Laenud põllumajandussaaduste hooajaliseks kogumiseks	1 600	1 300
180	Laenud ülenormatiivsete kaupade kogumiseks	—	450
152	Kaupade hinnatäiend jaemüügihindadeni	3 397	3 903
	Kokku I jagu	4 997	5 653
	II. Krediidid kaubakäibe alal		
176	Eri-laenukonto kaubakäibe alal	27 369	10 460
	III. Laenud muude kaubalis-materiaalsete väärtuste alal	—	—
	IV. Riigipanga siht-krediidid		
175	Laenud inkassoks antud maksenõudmiste alusel	17 212	20 522
179	Laenud akreditiivide ja eriarvete alusel	—	—
	Kokku IV jagu	17 212	20 522
	V. Kreditorid, erifondid ja muud passiva kirjed		
	Kreditorid		
038	Ostjad ja tellijad:		
	a) saadud avansid	—	—
	b) muud arveldused	609	318
	c) kautsjonid nõude eest	2 653	—

(järg)

Kontode nr.-id	Jagude ja kirjete nimetus	1. jaanuariks 1949. a.	1. jaanuariks 1950. a.
041, 044, 045	Hankijad arvelduste alal:		
	a) võõraste organisatsioonide aktseptitud arvete alusel	33 599	44 018
	b) oma ettevõtete aktseptitud arvete alusel	30 057	35 626
	c) muude arvelduste alusel	50	10
042	Hankijad faktuurimata saadetiste alal	252	2
046	Majandusorganisatsioonid, asutused ja isikud muude arvelduste alal	2 249	1 174
048	Töölised ja teenistujad	1 124	1 623
054	Arveldused riigieelarvega maksude, lõivude ja muude arvelduste alal	318	183
	Kokku rühm	70 911	82 954
	Sellest arveldused süsteemisest organisatsioonidega	31 585	37 004
061	Kaubalis-materiaalsete väärtuste ümberhindamine valitsuse korraldusel	394	—
134	Tasumisele kuuluvad sisemised arveldused	7	3
144	Muud erifondid (puuvilja ja marjade varumise ja hoidmise alal)	50	18
145	Eelseisvad maksed	44	49
	Kokku V jagu	71 406	83 024
	VI. Sihtfinantseerimine ja sihtlaekumine		
163	Sihtlaekumised	9	8
	Kokku VI jagu	9	8
	VII. Muud regulatiivid		
153	Süüdlastelt sissenõutavad kaupade puudujäägid ostu- ja müügihindade vahe alusel	—	3
	Kokku VII jagu	—	3
	VIII. Kapitaalmahutuste finantseerimine		
142/2	Kapitaalremondiks määratud amortisatsioonifond	399	39

Kontode nr.-id	Jagude ja kirjete nimetus	1. jaanuariks 1949. a.	1. jaanuariks 1950. a.
142/3	Amortisatsioonifond renditud põhivahendite kapitaalkulutuste kustutamiseks, mis on määratud limiitvälisteks kulutusteks	—	1
164	Plaaniväliste kapitaalvahetuste finantseerimine Riigipanga kaudu	58	12
	Kokku VIII jagu	457	52
	IX. Omavahendid		
140	Põhikirjafond	27 542	42 269
230	Eelmiste aastate kasum	98 718	—
231	Aruandeaasta kasum	—	10 694
	Kokku IX jagu	126 260	52 963
	X. Püsivad passivad	—	—
	Bilanss	247 710	172 685
	Bilansijärgsed kontod		
232/233	Renditud põhivahendid	2	2
238/239	Riigipank tähtajaliste kohustuste alal	13 121	11 750
242/243	Lootuseta võlad	740	540
244/245	Esitatud reklaamsioonid pretensioonide kohta	37	137
246/247	Range aruandluse plangid	315	33
248/249	Massiliste riigilaenu obligatsioonid	120	103
252/253	Arveldused mitmesuguste isikutega kaupade omastamise ja puudujääkide alusel	160	35
150	Põhivahendite kulumine	3 330	2 874
	Oiend Nr. 1		
	Püsivate passivatega võrdsustatud vahendid:		
	a) Hankijad aktseptitud maksenõudmiste alusel	4 503	4 385
	b) Ostjad ja tellijad	770	325
	c) Majandusorganisatsioonid muude arvelduste alusel	1 085	1 135
	d) Töötasude üleminev võlgnevus 50% ulatuses bilansi jäägist	562	812
	e) Eelseisvate kulude reserv	9	40
	f) Käibemaksu üleminev võlgnevus	4 972	494
	Kokku	11 901	7 191
	Omavahendid ja püsivad passivad käibes	40 350	34 664

Kasumid ja kahjumid 1949. aastal

Kahjumid		Kasumid	
Kirjete nimetus	Summa	Kirjete nimetus	Summa
A. Kulud		A. Realiseerimine ja väljamine	
Käibekulud	72 507	Saadud realiseerimisest ja väljamisest	82 728
Kokku	72 507	Kasumid abimajandite ekspluateerimisest	10
B. Eraldamised		Kokku	82 738
Eraldamised makstud halduskulude katteks	1 205	B. Eraldamised	
Eraldamised makstud kaupade väljamise alal	4 109	Halduskulude katteks saadud eraldamised	832
Kokku	5 314	Kaupade ja materjalide väljamisest ning tööde ja teenuste eest saadud eraldamised	3 325
C. Muud kahjumid		Kokku	4 157
Makstud trahvid, viivised ja leppetrahvid	79	C. Muud kasumid	
Kaupade allahindlus peale hinnatäiendi	9	Saadud trahvid, viivised ja leppetrahvid	635
Kahjud debitoorse võlgnevuse mahakandmisest puudujääkide, raiskamiste ja omastamiste alal	34	Kaubalis-materiaalsete ja rahaliste väärtuste ülejäägid	89
Kahjud muu debitoorse võlgnevuse mahakandmisest kõrgemalseisva organisatsiooni loal	27	Kreditoorse võlgnevuse mahakandmine nõudeõiguse aegumisel tähtaja möödumise tõttu	677
Maksete ümberarvutus rahandusorganitega mõõdunud aastate operatsioonidelt	10	Maksete ümberarvutus rahandusorganitega mõõdunud aastate operatsioonidelt	3
Muud kahjumid	97	Muud kasumid	472
Kokku	256	Kokku	1 876
Kahjumid kokku	78 077	Kasumid kokku	88 771
Kasumite saldo	10 694	Kahjumite saldo	—
Bilanss	88 771	Bilanss	88 771

Mitmesuguste kahjumite ja tulude dešifreerimine

Mitmesugused kahjumid	Summa	Mitmesugused tulud	Summa
Kahjud deebitoride ja kreditoridega arvelduste vahedest ja võõraste organisatsioonide pretensioonide rahuldamine möödunud aastate operatsioonidelt	27	Vahed deebitoridega arveldustes möödunud aastate operatsioonidelt ja varem mahakantud võlgade laekumine	10
Kahjud loodusõnnetustest	3	Tulud taara operatsioonidelt	310
Kahjud vargustest ja röövimistest	17	Halduslülide poolt saadud protsendid	11
Kohtulõivud kohtu poolt tagasilükatud võlanõudmistelt	24	Kaadrite ettevalmistamise kulude jääk	89
Muud kahjud	26	Nõude kokkukogumise kulude tasumine	42
		Muud tulud	10
Kokku	97	Kokku	472

Õiend

Jaole „C” — „Muud kahjumid”

a) Makstud trahvid, viivised ja leppetrahvid (tuh. rbl.)

1. Tagastamata jäänud või mitteõigeaegselt tagastatud taara eest	6
2. Hankijate arvete mitteõigeaegse tasumise eest	61
3. Muud	12
Kokku	79

Jaole „C” — „Muud kasumid”

b) saadud trahvid, viivised ja leppetrahvid (tuh. rbl.)

1. Hankijatelt saadud kvaliteedilt ja sortimendilt lepingute tingimustele mittevastava markeerimata või ebaõigesti markeeritud kauba hankimise eest	124
2. Hankijatelt saadud hankimata jäänud ja saatmisega hilinenud kaupade eest ja ostjatelt hilise jaotuskava saatmise ning hankijate ladudest kaupade hilise väljavõtu eest	319
3. Ostjatelt saadud hankijate arvete mitteõigeaegse tasumise eest	192
Kokku	635

Teatmed puudujääkidest, raiskamistest ja omastamistest ning kontroll-revisjonitööst 1949. a.

I. Puudujäägid, raiskamised ja omastamised

Kirjete nimetus	Summa müügihindades	
	väikesed puudujäägid	muud raiskamised ja omastamised
Jääk 1. jaanuariks 1949. a.	2	144
Kindlaks tehtud aruandeperioodil:		
a) rahalistes vahendites	—	—
b) kaubalis-materiaalsetes väärtustes	26	153
Kindlaks tehtud (%-des käibest)	0,0015	0,009
Sisse nõutud:	25	81
Maha kantud:		
a) kohtu poolt tagasi lükatud	1	34
b) möödunud aastate sissekanete parandamine	—	15
Kokku sisse nõutud ja maha kantud	26	130
Jäi 1. jaanuariks 1950. a.:		
a) kohtu juurdlusorganites	—	72
b) kohtu poolt välja mõistetud	2	93
Kõik kokku	2	165

Oiend: Puudujääkide, raiskamiste ja omastamiste avastamisjuhtude arv: a) väikseid — 25, b) muid — 18.

II. Kaubalis-materiaalsete väärtuste inventeerimine

Kirjete nimetus	Vajalik inventeerimiste arv	Tegelikult toimunud inventeerimisi
1. Ettevõtetes, kus inventeerimine peab toimuma vähemalt kord kuus	1 534	1 608
2. Ettevõtetes, kus inventeerimine peab toimuma vähemalt kord kvartalis	24	28

III. Dokumentaalsed revisjonid

Kirjete nimetus	Iseseisval bilansil olevate ettevõtete arv	Tegelikult revideeritud
1. Kõik kokku	46	43
2. Korduvad revisjonid	—	23

IV. Revidentide koosseis

Kirjete nimetus	Koosseisu järgi	Tegelikult
1. Raamatupidajate-revidentide arv	4	3
2. Revidentide-inventeerijate arv	—	1

Tabel 120

Realiseerimine ja väljamine 1949. a.

Kaupade realiseerimise liik	Realiseeritud müügi-hindadega	Tulemus (kasum + kahjum —)
A. Jaekaubanduse käive		
1. Jaekäive (välja arvatud väike-hulgikäive)	1 679 673	+ 79 354
2. Väike-hulgikäive	—	—
Kokku jaekäive	1 679 673	+ 79 354
Plaan	1 728 000	+ 96 603
B. Hulgikaubanduse käive		
1. Hulgi- ja jaotusladudest	6 911	+ 5
2. Aed-juurviljahoidlatest	1 457	+ 417
Kokku hulgikäive	8 368	+ 422
Plaan	—	—
C. Sisemine väljamine		
1. Kaupu ladudest:		
a) hulgi- ja jaotusladudest	907 776	+ 118
b) aed-juurviljahoidlatest	11 413	+ 2 750
Kokku sisemine väljamine	919 189	+ 2 868
D. Mittekaubakäive		
Taara, materjalid, jäätmed	589	+ 84
Kogutulemus	—	+ 82 728
Kogutulemus plaani järgi	—	96 603

Ladude, jaemüügi ja aed-juurviljahoidlate kulud 1949. aastal

Kirjete nimetus	Ladude ja jaemüügi kulud			Aed-juurviljahoidlate kulud (tuh. rubl.)
	tuhanded rublades	plaan (%-des)	tegelik (%-des)	
Raudtee- ja veetranspordi kulud	7	—	—	234
Auto-hobustranspordi kulud	6 118	0,36	0,36	218
Põhi- ja lisatöötasu:				
a) rahandusorganites registreeritav	6 165	} 1,83	1,84	318
b) mitteregistreeritav	24 766			272
Juurdearvestused töötasule	1 374	0,08	0,08	34
Ruumide ja inventari üür	3 820	0,21	0,23	—
Ruumide ja inventari korrashoid	8 402	0,48	0,50	268
Jooksva remondi kulud	1 918	0,27	0,11	23
Kaupade viimistlemine, sortimine, pakkimine ja hoidmine	5 276	0,24	0,31	8
Lähetused, sõidud linnas ja oma kergetranspordi ülalpidamine	120	0,01	0,01	12
Kantselei-, posti-, telegraafi- ja telefonikulud	259	0,02	0,02	10
Krediidiprotsendid	1 173	0,09	0,07	15
Normitud kaod teel ja hoiul	5 256	0,44	0,31	153
Ülenormatiivsed kauba kaod	53	X	0,003	—
Taara kaod ja kulud, maha arvatud taara realiseerimisest saadud tulu	941	0,09	0,06	490
Muud kulud	2 029	0,16	0,12	23
Eraldamised kaadrite ettevalmistamiseks	493	0,03	0,03	—
Väike-jaemüügi kulud (ilma töötasuta)	184	0,02	0,01	—
Lähetuskulude kokkuhoiust saadud summade sissekanded riigieelarvesse	1	—	—	1
Halduskulude kokkuhoiust saadud summade sissekanded riigieelarvesse	42	—	0,003	—
K o k k u	68 397	4,33	4,07	2 079
Kõrgemalseisvate lülide halduskulud	1 188	0,06	0,07	—
K õ i k k o k k u	69 585	4,39	4,14	2 079
Kaubakäive (tuh. rubl.), millelt on arvatud kulud	1 679 673	1 728 000	—	—

Õiend rahandusorganites registreeritava personali arvu kohta:

- a) Rahandusorganites registreeritud 752 koosseisulist üksust.
b) Tegelik keskmine nimestikuline arv 738 üksust.

Koondaruanne haldus- ja majanduskulude kohta 1949. a.

Nimetus	Personali arv			Kokku kulused aasta algusest		S e l l e s t						
	registreeritud rahandus- organites	tegelikult				põhi- ja lisatöötasu		lähetused ja sõidud		kantselei-, büroo-, trüki-, posti-, telefoni- ja telegraafi- kulud		summade sissekanded eel- arvesse lähetuskulude kokkuhoiust (tegelikult)
		aruandeperioodi lõpuks	keskmine nimestikuline arv	eelarve järgi	tegelikult			eelarve järgi	tegelikult	eelarve järgi	tegelikult	
Tööstusettevõtted	27	27	27	165	151	150	137	3	2	4	5	—
Hanke-, ehitus-, montaaž- ja projekteerimisorga- nisatsioonid	18	18	18	246	242	186	186	9	9	10	3	1
Kaubandus-varumiset- võtted	761	729	747	7 302	7 176	6 570	6 532	151	138	320	273	1
Varustus-turustuskontorid, kaubastud, trustid	41	39	38	842	842	648	626	49	70	18	19	—
Kõik kokku	847	813	830	8 555	8 411	7 554	7 481	212	219	352	300	2

Aruanne halduskulude kohta 1949. a.

Kirjete nimetus	Summa	
	eelarve järgi	tegelikult
Põhi- ja lisatöötasu	648	626
Juurdarvestused töötasule	28	27
Ruumide ja inventari korrashoid	95	95
Lähetused	2	3
Sõidud linnas ja oma kergetranspordi kasutamine	47	68
Kantselei-, posti-, telegraafi- ja telefonikulud	18	18
Muud kulud	4	4
Lähetuskulude kokkuvõitust saadud summade sissekanded riigieelarvesse	—	2
Halduskulud kokku	842	843

Oiend rahandusorganites registreeritava personali arvu kohta:

- a) Rahandusorganites registreeritud 41 koosseisulist üksust.
b) Tegelik keskmine nimestikuline arv 38 koosseisulist üksust.

Tabel 124

Aruanne kaubandusliku debitoorse võlgnevuse kohta seisuga 1. jaanuar 1950. a. (tuh. rbl.)

Bilansi kontode nr.-id	Bilansi kontode nimetus	Üldse võlgnevust 1. jaanuariks 1950. a.		
		üldsumma	sellest arveldused NSVL Kaubandusministeeriumi süsteemi kuuluvate organisatsioonidega	Kuni 1. juulini 1949. a. tekkinud võlgnevus
037	Tähtajaks tasumata, inkassoks antud maksenõudmised	556	1	—
038	Ostjad ja tellijad	2	—	1
039	Deebitorid pretensioonide alusel	11	3	—
041	Hankijad arvelduste alal	85	—	2
046	Majandusorganisatsioonid, asutused ja isikud muude arvelduste alal	98	1	12
052	Vaieldavad võlad	250	207	128
053	Deebitorid kohtu või arbitraaži poolt väljamõistetud summade alusel	184	184	130
	Kaubanduslik debitoorne võlgnevus kokku	1 186	396	273

Organisatsiooni- ja kaubandusvõrk 1. jaanuaril 1950. a.

Jaekaubandusvõrk

Kaubandusettevõtete mgia	Tegevuses olevate kaubandusettevõtete arv 1. I 1950	Töökohtade arv neis
I. Kauplused		
A. Spetsialiseeritud toiduainetekauplused		
Saia ja leiva	1	4
Liha-kala	2	19
Aed-juurvilja	5	57
Bakaal-gastronoomia	13	216
Piima	2	30
Muud spetsialiseeritud	1	6
B. Mittespetsialiseeritud toiduainetekauplused	19	596
Kokku toiduainete kauplused	43	928
II. Telgid, kioskid, müügilauad		
Toiduainetega	15	30
Kokku kauplused ja telgid	58	958
III. Saate- ja kandekaubanduse võrk		
Toiduainetega	390	390

Tabel 126

Laod 1. jaanuariks 1950. a.

I. Kaubalaod

	Toiduainete	Mitte-toiduainete	Sega	Kokku
Ladude arv 1. I 1950	2	—	—	2
Nende pindala (m ²)	464,6	—	—	464,6

II. Aed-juurvilja- ja kartulihoidlad, külmutushooned ja muud laod

Ladude liigid spetsialiseerimise järgi	Ladude arv 1. I 1949. a.	Pindala või maht	
		mõõtühik	kasulik pindala või maht
1. Aed-juurvilja- ja kartulihoidlad	10	t	2 690
2. Jääkeldrid toiduainete hoiuks	—	„	—

Kaupade liikumine lades ja jaevõrgus 1949. a.
(tuh. rbl.-des, jaehindades)

Kaupade ja kaubarühmade nimetus	Kaubavarud aasta alguseks	Sissetulek		Hulgimüük teistele kauplevatele orga- nisatsioonidele, tootmisse antud ja muu dokumenteer- itud väljaminek	Kaubavarud aasta lõpuks	Jaemüük ja muu dokumenteeri- mata väljaminek
		kokku	sellest detsent- raliseeritud allikatest			
A. Toidukaubad						
Liha ja linnud	2 812	109 316	3 182	539	1 585	110 004
Vorstitooted	2 323	183 686	—	332	2 557	183 120
Kala ja heeringas	9 196	128 984	106	1 976	7 316	128 888
Või	7 514	209 793	—	8 655	13 895	194 757
Taimevõi	384	4 808	—	67	95	5 030
Muud rasvad	2 037	45 006	—	653	2 358	44 032
Piim ja piimasaadused	2 054	72 001	30	1 036	3 182	69 837
Lihakonservid	416	1 631	—	131	111	1 805
Kalakonservid	2 572	12 236	—	391	2 625	11 792
Muud konservid	1 099	10 083	—	307	1 666	9 209
Munad	67	20 874	—	854	83	20 004
Suhkur	3 326	166 116	—	2 311	2 916	164 215
Kondiitritooted	8 560	148 266	1 067	4 990	8 283	143 553
Tee	2 674	28 506	—	322	2 514	28 344
Sool	215	2 977	—	28	88	3 076
Jahu	411	18 749	—	1 116	900	17 144
Leib ja leiva-saiatooted	233	128 410	—	992	255	127 396
Tangained ja kaunviljad	628	46 354	—	1 83	632	46 167
Makaronitooted	170	20 886	—	37	897	20 122
Kartul	36	4 676	—	23	945	3 744
Aed-juurvili	3 805	13 962	13 962	561	3 532	13 674
Puuvili, marjad, kõrvitsalised	1 975	74 203	74 203	2 089	3 176	70 913

Kaupade ja kaubarühmade nimetus	Kaubavarud aasta alguseks	Sissetulek		Hulgimüük teistele kauplevatele organisatsioonidele, tootmisle antud ja muu dokumenteeritud väljaminek	Kaubavarud aasta lõpuks	Jaemüük ja muu dokumenteerimata väljaminek
		kokku	sellest detsentraliseeritud allikatest			
Viin, liköörid, peenviinad . . .	13 463	132 122	—	7 138	7 644	130 803
Olu	38	3 909	—	211	168	3 568
Muud alkoholsed joogid	6 540	32 757	—	3 582	4 294	31 421
Alkoholita joogid	102	4 386	4 386	117	132	4 239
Muud toidukaubad	2 431	35 494	35 494	1 220	3 475	33 230
Kokku toidukaubad	75 081	1 660 191	132 430	39 861	75 324	1 620 087
B. Mittetoidukaubad						
Majandusseep	632	7 179	—	366	154	7 291
Tubakatooted ja mahorka . . .	5 037	52 811	—	1 543	5 450	50 855
Tikud	302	5 715	—	38	127	5 852
Muud mittetoidukaubad	132	721	—	428	16	409
Mittetoidukaubad kokku	6 103	66 426	—	2 375	5 747	64 407
Kõik kokku	81 184	1 726 617	132 430	42 236	81 071	1 684 494
Loomulik kadu ja puudujääk	4 821					

Õiend

Jaekäive	Kokku 1949. a.	S e l l e s t			
		I kvartal	II kvartal	III kvartal	IV kvartal
Plaani järgi	1 728 000	427 000	435 000	416 000	450 000
Tegelikult	1 679 673	392 588	415 062	411 089	460 934

Kaubandusvõrgu rühmitus võimsuse järgi 1. jaanuariks 1950. a.

Kaupluste rühmitus töökohtade arvu järgi
1. jaanuariks 1950. a.

Rühmad töökohtade arvu järgi	Kaup- luste arv 1.1.1950.a.	Nende üldine töökoh- tade arv	Letitöö- liste arv 1.1.1950.a.	1949. a. IV kvartali käive (tuh. rubl.)
Toiduainete kauplused				
3 kuni 4 töökohta	2	7	17	4 613,9
5 " 6 "	2	12	18	6 072,2
7 " 10 "	3	27	31	16 814,0
üle 10 töökoha	36	882	1 594	422 703,8
Kokku	43	928	1 660	450 203,9
Neist:				
1. Leivakauplused				
3 kuni 4 töökohta	1	4	10	2 250,0
Kokku	1	4	10	2 250,0
2. Bakaal-gastronoomiakauplused				
7 kuni 10 töökohta	1	9	10	5 988,8
üle 10 töökoha	12	207	385	115 633,2
Kokku	13	216	395	121 622,0
3. Mittespetsialiseeritud toiduai- netekauplused				
3 kuni 4 töökohta	1	3	7	2 363,9
üle 10 töökoha	18	593	1 128	287 247,4
Kokku	19	596	1 135	289 611,3

Tabel 129

Aruanne olemasoleva kaubandus-tehnilise seadeldise ja inventari kohta kaubandus-
võrgus 1. jaanuaril 1950. a.

Seadeldise ja inventari nimetus	Kokku (tk.)	Neist vajavad kapitaal- remonti
Harilikud lauakaalud	211	46
Numbrilauaga lauakaalud	1 105	159
Kaubakaalud	177	36
Kassaaparaadid — kokku	321	92
neist: a) Tehas Glavtorgmaš, tüüp PB ja KJ	9	—
b) klass 400	40	9
c) klass 500	73	18

Seadeldise ja inventari nimetus	Kokku (tk.)	Neist vajavad kapitalremonti
d) klass 1400 ja 14000	11	3
e) klass 1900	55	24
f) klass 2000 ja 6000	85	20
g) muud tüübid ja klassid	48	18
Kompressorid	46	18
neist: a) kuni 3001 kal/t.	14	2
b) kuni 10001 kal/t.	20	7
c) kuni 30001 kal/t.	10	8
d) üle 30001 kal/t.	2	1
Automaat-külmutuskapid, kompressoritega	62	27
Sooljäaga külmutuskapid	9	3
Külmutus-, automaat- ja sooljäaga müügilauad	36	14
Saturaator-käsivankrid	5	1
Kauba käsivankrid	96	16
Marmii-käsivankrid	—	—
Kandekastid kandekaubanduseks	626	161
Saturaatorid	12	4
Töstekraanad mootoriga	47	19
Liikuvad transportöörid	3	2
Käsitööriid veoste ümberpaigutamiseks	27	3
Mehaanilised lihahakkmasinad	20	3
Käsi-lihahakkmasinad	9	1
Leivalõikamise kangnoad	30	—
Gastronoomianoad	1 075	60
Lihalõikamise noad	30	—
Raiumisnoad	62	—
Raiumiskirved	50	1
Möödukrusid (komplekt, mahuga 1, $\frac{1}{2}$ ja $\frac{1}{4}$ l.)	22	—
Keedukatlad: a) kallatavad	5	1
b) pideva toimega	30	7
Kaaluvihid (komplektide arv)	507	48

Tabel 130

Aruanne olemasoleva kaubandus-tehnilise seadeldise ja inventari kohta ladudes
1. jaanuaril 1950. a.

Jrk. nr.	Seadeldised ja inventari liikide nimetus	Kokku (tk.)	Neist vajavad kapitalremonti
1.	Harilikud lauakaalud	8	—
2.	Numbrilauaga lauakaalud	86	—
3.	Kaubakaalud	34	—
4.	Koorma- ja autokaalud	2	—
5.	Käsitööriid veoste ümberpaigutamiseks	2	—
6.	Gastronoomianoad	291	—
7.	Lihalõikamise noad	89	—
8.	Raiumisnoad	6	—
9.	Juurvilja käsi-lõikerauad	1	—
10.	Mehaanilised kapsariivid	2	—
11.	Juurvilja pesemise nõud	1	—
12.	Keedukatlad: a) kallatavad	1	—
	b) pideva toimega	2	—
13.	Kaaluvihid (komplektide arv)	221	—

Töötajate arv ja tööstusfondide kulutamine 1949. a.

Majandusharud	1949. a. plaan			1949. a. tegelikud andmed						Peale selle töötajatele maksetud tööstusfondi mitte sissevõetud preemiaid (tuh. rbl.)
	koosseisuliste töötajate arv	töötasufond (tuh. rbl.)		koosseisuliste töötajate arv			töötasufond (tuh. rbl.)			
		koosseisulistele töötajatele	mittekoosseisulistele töötajatele	kokku 1. I 1950. a.	sellest naisi	töötajate keskmine nimestikuline arv	juurdemakstud makselehtede, arvete, lepingute ja muude maksedokumentide järgi			
							koosseisulistele töötajatele	mittekoosseisulistele töötajatele	kokku	
Kontorid ja osakonnad	41	643	5	39	16	38	623	3	626	9
Jaekaubandusvõrk ja laod	4 802	30 632	990	4 909	3 084	4 631	30 931	451	31 382	57
Sellest saate- ja kandekaubandus	—	—	—	390	221	372	2 302	—	2 302	—
Aed-juurvilja hoidlad	132	779	80	134	81	129	564	26	590	—
Sellest puu- ja juurvilja töötlemise ettevõtted	—	—	—	17	16	15	87	—	87	—
Tööstusettevõtted	61	372	6	78	47	71	404	6	410	—
Olustikulise teenindamise ettevõtted	78	1 024	50	93	14	76	1 038	3	1 041	3
Ehitus- ja remonttööd	99	849	—	84	12	84	1 344	2	1 346	1
Muud majandusharud	66	726	28	9	6	9	48	4	52	—
K o k k u	5 279	35 025	1 159	5 346	3 260	5 038	34 952	495	35 447	70

Töötasufondi koostis

Töötasufondi koostis	Makstud 1949. a. eest (tuh. rbl.)
Tasu tükitöö põhihinnete järgi	11 929
Lisatasud tükitööliste progressiivsete hinnete järgi	1 098
Tasu protsentides käibest	4 197
Tasud garanteeritud miinimumini	427
Ajatasu palgamäärade järgi	14 332
Preemiad ajatööliste ja tükitööliste	703
Lisatasud ületunni- ja öötöö eest	28
Lisatasud õpilaste õpetamise ja kaubanduspraktika juhtimise eest	137
Muud töötasufondi koostisse kuuluvad lisatasud väljatöötatud inimpäevade eest	142
Korraliste puhkuste tasu	1 573
Kompensatsioonitasud kasutamata puhkuse eest	122
Vanadustasud	40
Muud töötasude liigid	224
K o k k u	34 952

Tabel 132

II. PLAANILISED MATERJALID
1949. a. finantsplaan

Jrk. nr.	Vahendite allikad	Summa (tuh. rbl.)
1	Limitsed kapitaalkulutused	668
2	Limiidivälised „	750
3	Kapitaalremont amortisatsiooni arvel	2 200
4	Maksed riigieelarvesse:	
	a) käibemaksu alal	57 016
	b) kasumitest eraldamise alal	14 792
	K o k k u maksed	75 426
5	Sissemaksed kaadrite ettevalmistamise tsentraliseeritud fondi	428
6	Mahaarvestused kaadrite ettevalmistamiseks orga- nisatsiooni korraldusse	131
7	Oma-käibevahendite juurdekasv	2 860
8	Eraldamised direktorifondi	417
	K õ i k k o k k u	79 262

Jrk. nr.	Katteallikad	Summa (tuh. rbl.)
1	Akumulatsioon — kokku	20 980
2	Amortisatsioonifond kapitaalehituseks	679
3	„ kapitaalremondiks	1 879
4	Renditud põhivahendite amortisatsioonifond limiidi- välisteks kapitaalkulutusteks	954
5	Mahaarvestused kaadrite ettevalmistamiseks	559
6	Käibemaks	57 016
7	Laekumised kulunud varade realiseerimisest	25
8	Püsivate passivate juurdekasv	2 830
	K õ i k k o k k u	79 262

1949. a. kasumite arvestus

	1949. a.		Sellest							
			I kvartal		II kvartal		III kvartal		IV kvartal	
	summa	%-des käibest	summa	%-des käibest	summa	%-des käibest	summa	%-des käibest	summa	%-des käibest
A. Kaubanduses										
1. Kaubakäive	1 728 000	—	427 000	—	435 000	—	416 000	—	450 000	—
2. Realiseeritud hinnatäiend . . .	96 603	5,59	21 300	4,99	22 700	5,22	23 000	5,53	29 603	6,58
3. Käibekulud	76 701	4,44	17 700	4,15	19 061	4,38	18 730	4,50	21 210	4,71
4. Tulud püsivalt hoiult	2 079	0,12	620	0,16	620	0,14	259	0,06	580	0,13
5. Kulud püsivalt hoiult	2 079	0,12	620	0,16	620	0,14	259	0,06	580	0,13
6. Kasum	19 902	1,15	3 600	0,84	3 639	0,84	4 270	1,03	8 393	1,87
B. Tootmisettevõtetes										
1. Toodangu realiseerimine	8 732	—	1 708	—	1 870	—	2 172	—	2 982	—
2. Omahind	6 208	71,1	1 215	71,1	1 299	69,5	1 498	69,0	2 196	73,7
3. Käibemaks	1 446	16,6	282	16,5	329	17,6	387	17,8	448	15,0
4. Kasum	1 078	12,3	211	12,4	242	12,9	287	13,2	338	11,3
Akumulatsioonid kokku	20 980	—	3 811	—	3 881	—	4 557	—	8 731	—

1949. a. käibevahendite normatiivi arvestus

	Kvartalid			
	I	II	III	IV
1. Kaubakäibe plaan	427 000	435 000	416 000	450 000
2. Sellest leiva-saiatooted	37 157	37 157	37 157	37 157
käibe leivatoodeteta	389 843	397 843	378 843	412 843
3. Omahinna osatähtsus	91,91	91,86	91,68	91,56
4. Käibe omahinnas leivatoodeteta	358 305	365 459	347 323	377 999
5. Päevane käive:				
a) müügihinnas	4 745	4 833	4 622	5 000
b) „ leivatoodeteta	4 332	4 420	4 209	4 587
c) leivatoodete	413	413	413	413
d) omahinnas leivatoodeteta	3 981	4 061	3 859	4 200
6. Vahendite vajadus:				
a) kaubad võrgus (summa)	83 601	73 098	61 744	63 000
„ „ (päevades)	21	18	16	15
b) leiva-saiatooted (0,5 päeva)	207	207	207	207
c) rahalised vahendid (summa)	5 220	5 316	5 084	5 500
„ „ (päevades)	1,1	1,1	1,1	1,1
d) muud aktivad	5 450	5 480	5 550	5 725
Kokku vahendite vajadus	94 478	84 101	72 585	74 432
7. Käibevahendite vajaduse normatiiv:				
a) 30% kaupadest võrgus	25 080	21 929	18 523	18 900
b) 100% leivatooted	207	207	207	207
c) 100% rahalised vahendid ja muud aktivad	10 670	10 796	10 634	11 225
Kokku vahendite vajadus	35 957	32 932	29 634	30 332

Tabel 135

Muud aktivad

	Kvartalid			
	I	II	III	IV
I. Muud aktivad — kokku	5 450	5 480	5 550	5 725
sellest:				
a) taara	1 000	900	900	950
b) eelseisvad kulud	100	160	150	95
c) materiaal-tehnilise varustuse esemed	3 050	3 070	3 150	3 280
d) pakke- ja muud materjalid	1 300	1 350	1 350	1 400
Omvahendid mittekaubanduslikus tegevuses:				
1. Toorained, valmistooteid ja lõpetamata toodang	600	580	550	640
2. Taara	20	20	20	20
3. Eelseisvad kulud	5	10	10	5
4. Materiaal-tehnilise varustuse esemed	1 250	1 275	1 300	1 350
5. Muud materjalid	10	10	10	10
Kokku	1 885	1 895	1 890	2 025

Püsivad passivad

Jrk. nr.	Nimetus	Kvartalid			
		I	II	III	IV
1	Hankijad aktseptitud maksenõudmiste alusel	3 965	4 231	4 056	5 239
2	Ostjad ja tellijad	300	300	300	300
3	Majandusorganisatsioonid ja asutused muude arvelduste alusel	1 725	1 715	1 717	1 725
4	Töölised ja teenistujad (50%)	800	800	850	850
5	Eelseivate kulude reserv	40	40	40	40
6	Üleminev võlgnevus käibemaksu alal	910	633	623	817
	K o k k u	7 740	7 719	7 586	8 971

Kasutades neid andmeid, tuleb analüüsida kontori finants-majanduslikku tegevust.

Gastronoomiakaupade Kaubanduse Peavalitsuse kontori finants-majandusliku tegevuse analüüs, mis põhineb paljude ülaltoodud ülesannete lahenduse meetodikal, toimub järgmise näitliku skeemi järgi:

1) kontrollitakse aruande-andmed, kasutades selleks tegelikus elus rakendatud mitmesuguste aruande-tabelite näitajate koordineerimise skeemi;

2) tutvutakse üldiselt aruandeliste ja plaaniliste materjalide sisuga;

3) tehakse kindlaks aruande-tabelites toodud plaaninäitajate vastavus finantsplaanile;

4) viiakse läbi bilansi majanduslik „lugemine” ja tehakse üldised kokkuvõtted kontori finantsilise seisundi kohta (esialgu ei rakendata analüütilisi arveldusi);

5) kontrollitakse oma- ja nendega võrdsustatud käibevahendite arvutuse õigsust (vt. bilansi juurde lisatud õiend Nr. 1);

6) arvutatakse oma- ja laenatud vahendite suurus kaubavarudes (absoluutses ja suhtelises väljenduses);

7) koostatakse bilansi aktiva kirjetes oma- ja laenatud vahendite paigutust iseloomustav malelaua-kujuline tabel;

8) selgitatakse kontori normivate käibevahendite muutused aruandeaastal ja fikseeritakse nende hälve normatiivist;

9) määratakse kaupade, rahaliste vahendite ja muude normitud aktivite ringluse kiirus aruandeaastal;

10) arvutatakse põhivahendite kasutamise koefitsient; analüüsitakse kaubandus-tehnilise seadeldise ja inventari olemasolu kohta toodud aruandeandmeid;

11) analüüsitakse arvelduste seisundit deebitoride ja kreditoridega;

12) määratakse kaubakäibe mahu ja hinnatäiendi keskmise protsendi mõju kaupade realiseerimisest saadud kogu akumulatsiooni suurusele;

13) arvutatakse rentaabluse tase ja realiseeritud hinnatäiendi ning käibekulude taseme muutuste mõju sellele;

14) selgitatakse lõplikud finantsilised tulemused, võrreldakse neid vastavate plaaninäitajatega ja antakse lõplik hinnang kontori finantsilisele olukorrale;

15) Gastronoomiakaupade Kaubanduse Peavalitsuse kontori bilansi ja aruande analüüsile antakse ettekande kuju.

ÜLESANNETE VASTUSED¹

Nr. 6. Universaalkaupluste arv esimeses intervallis on 38, viimases 1.
 Nr. 8. Üle 150 milj. rbl. kaubakäibega tööstuskaubastute rühma käibekulude tase moodustab 3,67%.

Nr. 11. Kaubakäibe kiiruse muudatus toimus:

ahelasendamise ühe järjestikkuse puhul	
kaubavaru suuruse arvel	+3,2
kaubakäibe mahu arvel	-4,4
ahelasendamise teise järjestikkuse puhul	
kaubavaru suuruse arvel	+2,8
kaubakäibe mahu arvel	-4,0

Nr. 20. Keskmise hindade indeks on 0,888; kaubakäibe füüsilise mahu indeks — 1,187; kaubakäibe indeks — 1,054.

Nr. 24. Tegelikult tuleb transiidiga realiseeritud kaupu ladudest realiseeritud kaupade igale rublale baasis Nr. 1 — 1,66; baasis Nr. 5 — 1,05; baasis Nr. 10 — 0,82; baasis Nr. 15 — 0,61 ja baasis Nr. 20 — 2,42.

Nr. 27. Realiseerimise tegeliku summa hälve plaanist tekkis kauba algvarude arvel +1000, kauba sissetuleku arvel + 6 500, kauba muu väljamineku arvel — 500, kauba lõppvarude arvel — 2 000.

Nr. 35. Müüja keskmine koormus kogu kaupluste kohta on 567 tuh. rbl. Tekstiilosakonna tegeliku käibe hälvet plaanist põhjustas müüjate arvu arvel + 1 234 ja koormuse arvel + 2 766.

Nr. 39. Ühe saadetise keskmine aruandeline summa on 933, saadetiste tegelik sagedusvälde on 11,1 päeva.

Nr. 41. Kaubakäibe struktuuri muutuse mõju kaubaveoste keskmisele sagedusvältele on — 2,40 päeva.

Nr. 45. Puuvillaste kangaste keskmine varu on aritmeetilise keskmise järgi 3 850 tuh. rbl. ja kronoloogilise keskmise järgi 3 183 tuh. rbl.

Nr. 50. Kaubakäibe kiirus kogu kaubastu kohta on 19,9 päeva.

Nr. 54. Kogu kaupluste kaubakäibe kiirus muutus: kaubavarude arvel + 6,3, kaubakäibe mahu arvel — 4,6, kaubakäibe struktuuri arvel + 0,4 päeva.

Nr. 56. Kaupluste kaubakäibe kiirus muutus kaubakäibe struktuuri muutumise tõttu + 15,5, kummi- ja viltjalatsite käibe aeglustumise tõttu + 8,3 päeva.

Nr. 57. Kaubavarude summa muutus kaubakäibe mahu suurenemise tõttu + 135 tuh. rbl., kaubakäibe struktuuri muutumise tõttu — 135 tuh. rbl., kaubavarude normatiivide tõstmise arvel + 473 tuh. rbl.

Nr. 60. Kaupade käive teel on 5,5 ja laos 2,9 päeva.

Nr. 64. Kauplustes on IV kvartalis käibekulude tase, käibekulude taseme alamine ja tempo vastavalt järgmised: 2,35, 0,48, 16,96.

Nr. 65. Aastane kokkuhoiuse summa käibekulude taseme alandamisest oli teisel aastal 124, kolmandal 283, neljandal 484 ja viiendal aastal 1 221 tuh. rbl.

Nr. 72. Käibekulude tase kaubakäibest (võrreldavates hindades) on III kvartalis 3,93% ja IV kvartalis 3,66%.

Nr. 73. Käibekulude keskmine tase muutus kaubakäibe struktuuri arvel — 0,51, normide rikkumise arvel + 0,03.

¹ Vastused on antud ainult eritüüpi ülesannetele, millede lahendusi võib väljendada kindla arvulise näitajaga.

Nr. 77. Koormuse korrigeeritud plaani täitmise protsent on 96,3.

Nr. 78. Müüja keskmine kuu koormus korrigeeritud plaani alusel (arvestades hindade alandamist) on 73,1 tuh. rbl.

Nr. 83. Transpordikulude summa muutus: kaubaveo suurenemise arvel + 62 tuh. rbl., mitmesuguste transpordiliikide osatähtsuse muutumise arvel — 83 tuh. rbl., keskmise läbijooksu vähendamise arvel — 31 tuh. rbl.

Nr. 86. Kaubakäibe kiirus kaupluses Nr. 6 on 14,8 päeva, kaupluses Nr. 8 — 50,3 päeva, krediidikulud vastavalt 0,06% ja 0,35%.

Nr. 87. Loomuliku kao summa muutus kaubakäibe suurenemise arvel + 4794 rbl., kaubakäibe struktuuri muutmise arvel + 5850 rbl.

Nr. 96. Restorani Nr. 1 esimese roa keskmine hind on 2 rbl. 10 kop., teise roa hind — 5 rbl. 25 kop., kolmanda roa hind — 3 rbl. 15 kop.

Nr. 98. Restorani töötasufond muutus töötajate arvu vähenemise tõttu — 10 tuh. rbl., keskmise töötasu suurenemise tõttu + 8 tuh. rbl.

Nr. 103. Omatoodangu osatähtsus käibes on ettevõttes Nr. 28 18,1%, ettevõttes Nr. 24 — 52,6%, kulude tase vastavalt 12,18% ja 25,40%.

Nr. 106. Kartuli ja aed-juurvilja varumisplaani täitmise protsent füüsilises kaalus on 98,6 ja arvestuskaalus 105,3.

Nr. 107. Hindade indeks on 1,06, füüsilise mahu indeks — 0,95 ja varumiskäibe indeks — 1,01.

Nr. 111. Põllumajandussaaduste varumisplaani täitmise protsent füüsilises kaalus on 104,3, arvestus- ja ekvivalentkaalus — 97,9.

Nr. 115. 1 t hapukapsaste tegelik omahind on 497,02 rbl.

Nr. 117. Kulude summa seoses saaduste püsiva hoiuga on aruandeaastal 13 rbl. 1 t/kuu kohta.

Nr. 124. Aruandeperioodi lõpuks moodustab oma- ja nendega võrdsustatud vahendite summa käibes 27692 tuh. rbl.

Nr. 132. Kogu universaalkaupluse kohta moodustab normitavate käibevahendite tegelik ringlusväide 72,9 päeva.

Nr. 134. Ringluse kiirenemise tõttu II kvartalis on käibest vabanenud käibevahendite summa 371 tuh. rbl.

Nr. 142. Põhivahendite kasutamise koefitsient aruandeperioodil on 199, käibevahendite kasutamise koefitsient on 4.

Nr. 146. Riigipanga laenude summa, mida universaalkauplus kasutab, omamata vajalikkude kaubakäibe krediidi kindlustust, on 829 tuh. rbl.

Nr. 148. Realiseeritud hinnatäiendi suurus muutus kaubakäibe mahu suurenemise tõttu + 256 tuh. rbl., ja realiseeritud hinnatäiendi taseme muutumise tõttu + 126 tuh. rbl.

Nr. 151. Kaupluse tegevuse lõpptulemus aruande järgi moodustas 2634 tuh. rbl. (kasum).

Sisukord.

Eessõna	3
-------------------	---

1. peatükk. Analüüsi üldvõtted

§ 1. Analüüsiks kasutatavate aruandeliste andmete kontroll	5
§ 2. Aruandeliste andmete „lugemine”	6
§ 3. Andmete rühmitamine ja nende paigutamine tabelitesse	8
§ 4. Ahelasenduste meetod	10
§ 5. Graafilised kujundid	12

2. peatükk. Kaubakäibe analüüs

§ 6. Hulgikäibe analüüs	14
§ 7. Jaekäibe analüüs	18
§ 8. Kaupade saabumise ja kaubavarude analüüs	25
§ 9. Kaupade käibekiiruse analüüs	30

3. peatükk. Käibekulude analüüs

§ 10. Käibekulude üldine analüüs	38
§ 11. Kaubandustöölaliste toototlikkuse ja töötasu kulude analüüs	45
§ 12. Kaupade transportimise ja teiste kaubanduslike kulukirjete analüüs	48

4. peatükk. Ühiskondliku toitlustamise ettevõtete tegevuse analüüs

§ 13. Kaubakäibe analüüs	54
§ 14. Omatoodangu väljalaske analüüs	56
§ 15. Tootmis- ja kaubanduslike kulude analüüs	57

5. peatükk. Põllumajandussaaduste varumise analüüs

§ 16. Varumiskäibe analüüs	67
§ 17. Varumiskulude analüüs	73

6. peatükk. Finantsilise seisundi analüüs

(Bilansi analüüs)

§ 18. Bilansi „lugemine” ja selle struktuuri uurimine	78
§ 19. Käibevahendite analüüs	86
§ 20. Põhivahendite analüüs	94
§ 21. Arvelduste ja maksevõime analüüs	96
§ 22. Rentaabluse ja finantsiliste tulemuste analüüs	99
§ 23. Kaubandusorganisatsiooni majandusliku tegevuse analüüsi läbiv näide	113
Ülesannete vastused	136

Toimetaja K. Tamjärv.
Tehniline toimetaja H. Kohu.
Korrektorid H. Peel ja J. Rammi.

Ladumisele antud 8. VII 1952. Trükkimisele antud 9. IX 1952. Trükiarv 1000. Paber 60×92, ¹/₁₆. Trükipoognaid 8,75. Arvutuspoognaid 9,59. MB-17 308. Trükkikoda „Hans Heidemann“, Tartu, Vallikraavi 4. Tellimise nr. 2580.

На эстонском языке.

Hind rbl. 3.90

Rbl. 3.90

A-19470-
11

TÜ RAAMATUKOGU

1 0300 00327984 3